

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2020

หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของงานวิจัยของประธานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ศศิษฐ์ วิทยานิพนธ์
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Other Education Commons](#)

Recommended Citation

วิทยานิพนธ์, ศศิษฐ์, "หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของงานวิจัยของประธานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย" (2020). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 4238. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4238>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

น.ส.ศศิณท์ วิภูษิตมากุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Teaching Principles for Enhancing Expression of Upper Elementary School Choirs

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Music Education
Department of Art, Music, and Dance Education
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2020
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้อง
	ประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย
โดย	น.ส.ศศินันท์ วิชาจิตมากุล
สาขาวิชา	ดนตรีศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดنیญา อุทัยสุข)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุธงษิณี)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศศินันท์ วิภูษิตินามกุล : หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย . (Teaching Principles for Enhancing Expression of Upper Elementary School Choirs) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ดร.ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้องประสานเสียงจำนวน 4 คน ผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 4 คน และกลุ่มผู้เรียนของคณะนักร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 4 คณะ

ผลการวิจัยพบว่า หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) บุคลิกลักษณะของผู้สอนควรมีความเข้าใจ ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร มีอารมณ์ขัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกเชิงบวก ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและกล้าแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกขณะร้องเพลง 2) สอนการตีความให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเพลง และนำไปสู่การร้องที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก 3) จัดกิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสาระดนตรีและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการขับร้องประสานเสียง ควรเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้ง 5 ได้แก่ ฟัง ร้อง-เล่น อ่าน สร้างสรรค์ และเคลื่อนไหว 4) สอนทักษะการร้องให้แก่ผู้เรียน โดยให้ความสำคัญในเรื่องท่าทางการยืนและการนั่ง การหายใจ การเปล่งเสียงร้อง การสร้างเสียงกังวาน และการออกเสียงคำร้อง เพื่อช่วยให้ร้องเพลงอย่างไพเราะ

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา

ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6083386627 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORD: Teaching Principles / Choir / Expression

Sasinun Vipusithimakul : Teaching Principles for Enhancing Expression of Upper Elementary School Choirs . Advisor: Dr. PAWASUT PIRIYAPONGRAT, DMA

The purposes of this research were to study choral teaching principles for enhancing expression of upper elementary school choirs. The researcher used qualitative research methodologies comprising data collection from in-depth interviews and non-participative observations conducted with four choir experts, four choir directors, and students from four elementary school choirs in Thailand.

The research results indicated that choral teaching principles for enhancing expression of upper elementary school choirs consist of: 1) the characteristics of the teacher should be caring, warm, humorous, encouraging, communicative, and reflect positive attitudes in order for students to trust and feel safe to express themselves in the choir and while singing; 2) teach the interpretation to help students understand the repertoire and lead to expressive singing; 3) use musicianship activities as tools to help students understand the music content, therefore able to apply the acquired listening, singing or playing an instrument, reading, creating, and movement skills in choral singing; and 4) teach singing skills, focusing on standing and sitting posture, breathing, vocal production, resonance, and diction, to assist students sing expressively.

Field of Study: Music Education

Student's Signature .....

Academic Year: 2020

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งของคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ภาณุฤทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ ให้กำลังใจ ความเมตตากรุณา เสียสละเวลา และช่วยแก้ไขปัญหาลดการ ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ อีกทั้งให้โอกาสและมอบประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตนิญา อุทัยสุข ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละ เวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ อีกทั้งให้ความรู้ ความเมตตา และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดระยะเวลา การศึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ได้ สละเวลาให้ความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ อีกทั้งให้ความรู้ด้านดนตรีศึกษาและประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุก ๆ ท่าน ที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ รวมถึง ผู้ให้การสนับสนุนและผู้ประสานงาน ที่ให้ความเมตตาและช่วยเหลือให้การเก็บข้อมูลดำเนินไปอย่าง ราบรื่น

ขอขอบคุณ นางสาวศิรารัตน์ สุขชัย และ นางสาวพรปวีณ์ จันทร์ผ่อง ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ ความช่วยเหลือ และอยู่เคียงข้างมาโดยตลอดระยะเวลาการศึกษาและการทำวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่คอยส่งกำลังใจกันตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณครอบครัววิภูษิตมากุล ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจสำคัญแก่ผู้วิจัย มาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 ลักษณะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย.....	7
1.1 จิตวิทยาพัฒนาการ.....	7
1.2 พัฒนาการด้านการเรียนรู้ทางดนตรี.....	10
1.3 พัฒนาการด้านการขับร้องประสานเสียง.....	11
ตอนที่ 2 การขับร้องประสานเสียง.....	13
2.1 ประวัติการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย.....	13
2.2 การจัดกิจกรรมขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย.....	13

2.3 ลักษณะของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา	14
2.4 การสอนขับร้องประสานเสียง.....	14
ตอนที่ 3 การแสดงออก	21
3.1 ความหมายของการแสดงออก.....	21
3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออก	23
ตอนที่ 4 หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออก	30
ความหมายและองค์ประกอบของหลักการสอน	30
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	33
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย	35
ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียง	41
ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สอนและวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย	41
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย.....	43
1. ด้านผู้สอน.....	43
2. ด้านเนื้อหาหรือสาระ	47
3. ด้านการสอน.....	57
ตอนที่ 2 หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา ตอนปลาย	75
1. บุคลิกลักษณะ (Characteristics)	75

2. การตีความ (Interpretation)	75
3. กิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรี (Musicianship Activities)	78
4. ทักษะการร้อง (Vocal Skills)	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	95
ภาคผนวก ข ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลกับกรอบทฤษฎีการศึกษาของสไตเนอร์	104
ภาคผนวก ค ประวัติวงขับร้องประสานเสียงและผู้สอน	116
ประวัติผู้เขียน	132

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แผนการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย	38
ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ธันวาคม 2561 - ตุลาคม 2562)	40

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 ช่วงเสียงของเด็กอายุ 9 - 11 ปี (Bb - E')	12
รูปภาพที่ 2 แผนภูมิระบบการตีความทางดนตรี	25
รูปภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย	33
รูปภาพที่ 4 แผนภูมิการดำเนินการวิจัย	34
รูปภาพที่ 5 ตัวอย่างภาพบรรยากาศการเรียนของ	45
รูปภาพที่ 6 ตัวอย่างภาพบรรยากาศการเรียน ของคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	46
รูปภาพที่ 7 ตัวอย่างภาพบรรยากาศกิจกรรมทักษะความเป็นนักดนตรี ของคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4	53
รูปภาพที่ 8 ตัวอย่างการแสดงของคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา	57
รูปภาพที่ 9 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการสอนของครูกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของผู้เรียน	78
รูปภาพที่ 10 แผนภาพแสดงหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออก ของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึก หรือความงาม ถ้าขาดการแสดงออกศิลปะก็ไม่เกิดขึ้น ดนตรีถือเป็นศิลปะสาขาหนึ่งที่ใช้เสียงในการแสดงออก (ชูลัด นิมเสมอ, 2534) สิ่งที่ทำให้การแสดงดนตรีของมนุษย์ต่างจากเครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ คือ มนุษย์มีการแสดงออกทางอารมณ์ ซึ่งการแสดงออกทางอารมณ์นี้จะช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับตัวดนตรี และสามารถดึงดูดผู้ฟังให้คล้อยตาม เห็นได้จากข้อมูลสัมภาษณ์ ดังนี้

“สิ่งที่ทำให้การแสดงดนตรีของมนุษย์ต่างจากเครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ คือ มนุษย์มีการแสดงออกทางอารมณ์ นักร้องใช้ร่างกายเป็นเครื่องดนตรี ต้องฝึกฝนเพื่อที่จะนำอารมณ์ออกมาให้ได้ซึ่งสำคัญมาก ไม่เช่นนั้นดนตรีจะแข็งกระด้างและไม่น่าฟัง เพราะดนตรีเป็นศิลปะที่มีความละเอียดอ่อน เชื่อว่าเป็นสิ่งที่พระเจ้าสร้างมาเพื่อให้มนุษย์มีทั้งอารมณ์ ความรู้สึกและความสามารถในการแสดงออก สิ่งเหล่านี้เป็นศิลปะของนักร้องและผู้อำนวยเพลงแต่ละคนที่สามารถสร้างความเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีของตนให้ออกมาผ่านผลงานทางดนตรี นอกจากนั้นยังเป็นสิ่งที่เป็นสื่อกลางระหว่างดนตรีกับผู้ฟัง ตัวเราเป็นตัวกลางที่จะสื่ออารมณ์เพลงทั้งอารมณ์ของเนื้อร้องและอารมณ์ของดนตรีออกมาให้กับผู้ชมได้ ถ้าไม่มีเลยมันก็ไม่ต่างจากการที่เราเปิดโปรแกรมพินาเล่ โปรแกรมซีบีเลียด นี่คือเสน่ห์ของการแสดงออก”

(กิตตินันท์ ชินสำราญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 กุมภาพันธ์ 2562)

การแสดงออกทางดนตรีเป็นการเล่นดนตรีอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการแสดงดนตรี (Karlsson, 2008) ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถ่ายทอดความถูกต้อง ความรู้ความเข้าใจ และการแสดงอารมณ์ความรู้สึกขณะร้องเพลงให้ประจักษ์ ผ่านน้ำเสียง สีหน้า แววตา และท่าทางการเคลื่อนไหวได้อย่างเหมาะสมตามความหมายและบริบท โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้และมีปฏิกริยาตอบสนองต่อกันระหว่างผู้ขับร้องด้วยกันหรือระหว่างผู้ขับร้องกับผู้ฟัง ดังนั้น

การแสดงออกอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกจึงสัมพันธ์กันใน 5 มิติ ดังนี้ 1) มิติด้านบทเพลง 2) มิติด้านเครื่องดนตรี 3) มิติด้านนักร้องหรือนักแสดง 4) มิติด้านผู้ฟัง และ 5) มิติด้านบริบท (Brenner & Strand, 2013) ซึ่งสอดคล้องกับ ฌรุท สุทธิจิตต์ (2552) ที่ให้ความสำคัญกับการแสดงออกในการขับร้องอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกว่า เป็นความหลากหลายของเสียงร้องที่สามารถสื่อถึงความรู้สึก อารมณ์ ได้ตามเนื้อหาของบทเพลง เกี่ยวข้องกับความดัง - ค่อย สีสั่นของเสียง ความเร็ว และการออกเสียงในแต่ละภาษา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทเพลงทั้งด้านองค์ประกอบดนตรีและด้านเนื้อร้อง ที่ผู้ขับร้องต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาและความหมายของบทเพลงเป็นอย่างดี ดังนั้น หากผู้ขับร้องมีทักษะการร้องที่ดีและมีความเข้าใจบทเพลงอย่างถ่องแท้ จะช่วยให้การถ่ายทอดออกมาสมบูรณ์แบบ สามารถดึงดูดผู้ฟังให้คล้อยตามและเกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับผู้ขับร้องได้ การที่ผู้ฟังสามารถสัมผัสถึงอารมณ์ต่าง ๆ และเกิดความซาบซึ้งต่อบทเพลงที่นักดนตรีถ่ายทอดออกมาถือเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริง แสดงให้เห็นว่า นักดนตรีนอกเหนือจากการมีฝีมือในการเล่นดนตรีแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทเพลงได้เป็นอย่างดี เช่น ระดับเสียง ความเร็ว จังหวะ รูปแบบทำนองและเสียงประสาน สังคีตลักษณ์ ความหมายของคำร้อง รวมถึงการควบคุมลักษณะเสียง เครื่องหมายความเข้มเสียง และการแบ่งประโยค (Fedyszyn, 2014; Maas, 2016)

การตีความเป็นกระบวนการสำคัญอีกกระบวนการหนึ่งในการเล่นและการแสดงดนตรีที่ทำให้ นักดนตรีสามารถแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ และสื่ออารมณ์ความรู้สึกของบทเพลงผ่านการเล่นดนตรี (Katayose & Inokuchi, 1993) ผู้สอนต้องศึกษาและตีความบทเพลงก่อนที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ และสามารถสื่ออารมณ์ไปในทิศทางเดียวกัน (Phillips, 2004) การสอนให้ได้ผลดี ผู้สอนจำเป็นต้องมีหลักการเป็นเครื่องยึดถือและนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การสอนบรรลุผลตรงตามจุดมุ่งหมาย (ทศนา เขมมณี, 2560)

ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีอายุประมาณ 10 - 12 ปี เป็นวัยที่มีความคิดแบบสร้างจินตนาการได้กว้างไกล สามารถคิดเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างสิ่งที่อยู่รอบตัว และมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้นกว่าระดับประถมศึกษาตอนต้น (เต็มศักดิ์ คทวนิช, 2546) สำหรับพัฒนาการทางด้านอารมณ์นั้น ผู้เรียนเริ่มมีอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ มากขึ้นทั้งอารมณ์ในเรื่องความรัก ความกลัว ความโกรธ และความเบิกบานร่าเริงใจ เป็นต้น (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559) อีกทั้งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงพัฒนาแนวคิดเรื่องระดับเสียง สามารถร้องเพลงราวนด์

(Round) และเพลงแคนอน (Canon) ได้ และมีความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนต่อบทเพลงมากขึ้นตามลำดับ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) นอกจากนี้งานวิจัยของฟิลลิปส์ (Phillips, 2014) พบว่า ผู้เรียนอายุ 9 ขวบ ส่วนใหญ่สามารถได้ยินและแบ่งแยกความต่างของระดับเสียงได้ ดังนั้นผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายจึงเป็นวัยที่สำคัญที่สุดวัยหนึ่งในการวางพื้นฐานทางการศึกษาด้านดนตรี และพัฒนาทักษะการขับร้องประสานเสียง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

การขับร้องประสานเสียงเป็นกิจกรรมที่ลงทุนน้อยแต่ให้ผลคุ้มค่า เนื่องจากผู้เรียนใช้เสียงที่ติดตัวมาเป็นเครื่องดนตรีจึงไม่จำเป็นต้องหาซื้อเครื่องดนตรีราคาแพง การขับร้องประสานเสียงช่วยพัฒนาจิตใจให้มีความอ่อนโยน ผ่อนคลายความเครียด อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และกล้าแสดงออกให้เป็นที่ยอมรับในสังคมขับร้องประสานเสียงของตน (Phillips, 2014; นงลักษณ์ ประสพสุข, 2532) การสอนขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในประเทศไทย สังเกตได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียนตามสถานการณ์และบริบทที่แตกต่างกันไป เช่น การสอนเพื่อแสดงในงานโรงเรียน การสอนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกโรงเรียน หรือการสอนเพื่อเข้าร่วมการแข่งขัน เป็นต้น (สุขชัย ภาวการคำดี, 2549)

จากความรู้ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เล็งเห็นได้ว่า ผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่พร้อมที่จะเรียนรู้และรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ และจากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทย ยังไม่พบงานวิจัยที่นำเรื่องการแสดงออกมานบูรณาการร่วมกับการสอนขับร้องประสานเสียง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม และคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งคณะนักร้องประสานเสียงทั้ง 4 คณะ เป็นคณะขับร้องประสานเสียงที่ก่อตั้งมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีผลงานการแสดงเป็นประจำ รวมถึงเข้าร่วมการแข่งขันและได้รับรางวัลทั้งในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลกับผู้สอนขับร้องประสานเสียงของทั้ง 4 คณะ และผู้เรียนที่เป็นสมาชิกในวงขับร้องประสานเสียงดังกล่าว รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้องประสานเสียง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอเป็นงานวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

คำถามวิจัย

1. หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์กับกรอบทฤษฎีทางการศึกษาของสไตเนอร์ (Steiner, 1988) และสังเคราะห์เป็นหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

นิยามศัพท์

การแสดงออก หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกขณะขับร้องประสานเสียงของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ 1) การแสดงออกเชิงปริมาณ หรือความถูกต้องเชิงองค์ประกอบดนตรี หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกขณะขับร้องประสานเสียงโดยใช้เสียงร้องเป็นสื่อ อันประกอบไปด้วย การออกเสียงคำ (Diction) เสียงของวงขับร้องประสานเสียง (Choral Tone) ความเข้ากันและความสมดุลของเสียง (Blend and Balance) คุณภาพเสียง (Intonation) และการตีความ (Interpretation) เพื่อนำไปสู่การแสดงออกเชิงคุณภาพ 2) การแสดงออกเชิงคุณภาพ หรือความไพเราะ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกขณะขับร้องประสานเสียงโดยใช้เสียงร้องถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติที่สื่อถึงความเข้าใจในบทเพลงอย่างมีสุนทรีย์

วงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย หมายถึง คณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย คณะนักร้องประสานเสียงวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม และคณะนักร้องประสานเสียงน่านคริสเตียนศึกษาระดับประถมศึกษา

หลักการสอนขับร้องประสานเสียง หมายถึง หลักการ วิธีการ และกลวิธีต่าง ๆ ในการสอนวงขับร้องประสานเสียงที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นแนวทางการในการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตลอดจนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการสอนขับร้องประสานเสียงให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ทักษะความเป็นนักดนตรี (Musicianship Skills) เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อนักร้องหรือนักดนตรี อาจหมายถึงทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การอ่าน การสร้างสรรค์ และการเคลื่อนไหว ที่ส่งเสริมให้นักร้องหรือนักดนตรีสามารถบรรเลงบทเพลงได้อย่างมีคุณภาพ

ผู้สอน หมายถึง ผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย หรือผู้ควบคุมวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย หรือผู้อำนวยการของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกในการขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครบคลุม และใช้เป็นกรอบแนวทางการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

- 1.1 จิตวิทยาพัฒนาการ
- 1.2 พัฒนาการด้านการเรียนรู้ทางดนตรี
- 1.3 พัฒนาการด้านการขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 2 การขับร้องประสานเสียง

- 2.1 ประวัติการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย
- 2.2 การจัดกิจกรรมขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย
- 2.3 ลักษณะของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา
- 2.4 การสอนขับร้องประสานเสียง
  - 2.4.1 เนื้อหาการสอนการขับร้องประสานเสียง
  - 2.4.2 กลวิธีการสอนการขับร้องประสานเสียง
  - 2.4.3 หลักการสอนตามแนวทางของโคดาย
  - 2.4.4 การคัดเลือกบทเพลง

ตอนที่ 3 การแสดงออก

- 3.1 ความหมายของการแสดงออก
  - 3.1.1 เชิงปริมาณ
  - 3.1.2 เชิงคุณภาพ
- 3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออก
  - 3.2.1 ทฤษฎีการแสดงออก
  - 3.2.2 ทฤษฎีทักษะพิสัย

3.2.3 ทฤษฎีจิตพิสัย

ตอนที่ 4 หลักการสอน

4.1 ความหมายและองค์ประกอบของหลักการสอน

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้เรียนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษา ดังนั้นผู้สอนควรเรียนรู้และเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละวัย เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเหมาะสมและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ (วราศิริ วงศ์สุนทร, 2543) ผู้วิจัยได้แบ่งพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 จิตวิทยาพัฒนาการ

ธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองอยู่ตลอดเวลาตามวัย ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นลมหายใจ แสดงให้เห็นว่าวัยแต่ละวัยมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน การศึกษาพัฒนาการของมนุษย์จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก นอกจากจะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ในแต่ละช่วงอายุแล้ว ยังเป็นการช่วยพัฒนาทรัพยากรบุคคลในสังคมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

พัฒนาการ หมายถึง การพัฒนาของพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงอายุ (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2561) เป็นกระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม และ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการเป็นผลมาจากวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อม วุฒิภาวะเป็นกระบวนการทางชีววิทยาที่เกิดขึ้นเมื่อถึงเวลาตามธรรมชาติ สภาพแวดล้อมมีผลต่อวุฒิภาวะ ดังนั้นผู้เรียนทุกคนไม่จำเป็นต้องมีพัฒนาการในเวลาเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันไปตามวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้และแสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัยอย่างเหมาะสม (เต็มศักดิ์ คทวนิช, 2546) ซึ่งผู้สอนควรใส่ใจและทำความเข้าใจ เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

ผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10 - 12 ปี เป็นช่วงอายุที่มีการเจริญเติบโต และมีพัฒนาการอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ถือเป็นวัยคาบเกี่ยวกับระยะก่อนวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในพัฒนาการทุกด้าน (เดมส์กัต คทวนิช, 2546; สุชา จันทน์เอม, 2536) ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical หรือ Psycho-motor Development)

พัฒนาการทางด้านร่างกาย หมายถึง ความสามารถของร่างกายในอิริยาบถต่าง ๆ รวมถึงการเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (Gross motor) สัมผัสรับรู้ ใช้ตา และมือประสานกัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (Fine motor-adaptive) (นิตยา คชภักดี และคณะ, 2551)

พัฒนาการทางด้านร่างกายของผู้เรียนวัยนี้ เห็นได้ชัดในเรื่องของส่วนสูงมากกว่า ส่วนกว้าง ลำตัวแบน แขนขายาว ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงของโครงกระดูกและสัดส่วนของร่างกาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น (สุชา จันทน์เอม, 2541) อวัยวะย่อยและระบบหมุนเวียนของเลือดเจริญเกือบเต็มที่ ลักษณะทางเพศเริ่มปรากฏชัดเจนขึ้นทั้งในเด็กชายและเด็กหญิง (สุชา จันทน์เอม, 2536) ผู้เรียนวัยนี้จะใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้ดี จึงมีความคล่องตัวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถควบคุมการทำงานของร่างกาย เช่น มือ เท้า ตา ให้ประสานงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Smyth & Anderson, 2000) จึงชอบทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนอย่างเต็มที่ (เดมส์กัต คทวนิช, 2546)

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development)

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ เป็นต้น ความสามารถในการแยกแยะและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือตนเอง (Self-esteem) ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม (นิตยา คชภักดี และคณะ, 2551)

ผู้เรียนวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางกายอย่างรวดเร็ว จึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ตามไปด้วย ทำให้อารมณ์จัดอยู่ในระดับปานกลาง สามารถควบคุมอารมณ์ได้บ้าง รู้จักเห็นใจผู้อื่น ชอบการยกย่องแต่ไม่ชอบการเปรียบเทียบกับ ต้องการความอบอุ่นมั่นคงในหมู่คณะ (สุชา จันทน์เอม, 2541) แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนวัยนี้มีอารมณ์ต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งอารมณ์ในเรื่องความ

รัก ความเห็นใจ ความสงสาร ความเบิกบานรื่นเริงใจ ความเกลียด ความโกรธ หรือความอิจฉาริษยา (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์, 2557) ในผู้เรียนบางคนจะเริ่มวิตกกังวลและมีความเครียด เนื่องจากปัญหาการคบเพื่อนและการทำให้เพื่อนยอมรับ หรือแม้กระทั่งการแข่งขันด้านการเรียนกับเพื่อนร่วมชั้น สิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้นผู้สอนควรแนะนำรวมถึงเป็นที่ปรึกษาที่ดี คอยพูดคุย ชักถามถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจเป็นไปอย่างเหมาะสม (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2546)

พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development)

พัฒนาการทางด้านสังคม หมายถึง ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีทักษะการปรับตัวในสังคมคือ สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ร่วมมือกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ และมีความเป็นตัวของตัวเอง (นิตยา คชภักดี และคณะ, 2551)

พัฒนาการทางด้านสังคมถือเป็นพัฒนาการที่มีความสำคัญด้านหนึ่งสำหรับผู้เรียนวัยนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากความเป็นเด็กเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ผู้เรียนจะช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น มีความคิดเป็นของตนเอง ชอบตัดสินใจ รักความเป็นอิสระ และเริ่มปลีกตัวออกจากบุคคลในครอบครัว (สุชา จันทน์เอม, 2541) ความสนใจต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับเพื่อน มีความต้องการคนที่ไว้วางใจได้และมีอารมณ์ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อนจึงเริ่มเข้ามามีบทบาท มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำมากขึ้น มิตรภาพเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนวัยนี้ที่ต่างมีความมุ่งมั่น จงรักภักดี สนับสนุน ตอบแทน และรับผิดชอบซึ่งกันและกัน (Hartup, 2006) จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนวัยนี้ชอบการเล่นเป็นกลุ่มและสามารถทำตามข้อตกลงของกลุ่มได้ มีพฤติกรรมกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการเล่นแต่งตัว การพูดจา ตลอดจนความนิยมต่าง ๆ ที่เหมือนกัน เริ่มมีการแบ่งกลุ่มระหว่างเพศหญิงและเพศชาย รวมทั้งเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะกับเพศของตน เด็กชายและเด็กหญิงจะเริ่มเล่นด้วยกันน้อยลง ดังนั้นผู้สอนควรเอาใจใส่และให้คำแนะนำในการคบเพื่อน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน รวมทั้งสอนให้ผู้เรียนรู้จักบทบาท หน้าที่ และรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง มีความกล้า รู้จักใช้ความคิด และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมกับผู้อื่นได้ (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2546)

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Cognitive Development)

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับตนเอง การรู้คิด รู้เหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการกระทำ ดังนั้นพัฒนาการด้านภาษาและสื่อความหมาย (Language and Communication) การใช้ตากับมือทำงานประสานกันเพื่อแก้ปัญหา และความสามารถในการปรับตัว จึงมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญาโดยตรง (นิตยา คชภักดี และคณะ, 2551)

ผู้เรียนวัยนี้เริ่มมีจินตนาการที่กว้างไกล สามารถคิดเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างของสิ่งที่อยู่รอบตัว สามารถคิดเชิงรูปธรรมได้อย่างมีเหตุผล เริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในหลายแง่มุม และสามารถแสดงออกด้วยการใช้วาจาในการสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกของตน (Fivush, 1998) อีกทั้งผู้เรียนมีสมาธิมากขึ้น มีความจำที่แม่นยำกว่าเดิม มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบแสวงหาความจริง สนใจในทักษะต่าง ๆ เพื่อหาความสามารถและประสบการณ์ใหม่ รวมถึงชอบการให้รางวัลเมื่อทำสิ่งใดสำเร็จ ส่วนด้านนามธรรมยังพัฒนาได้ไม่มาก ดังนั้นการคิดแก้ปัญหาจากการตั้งสมมติฐานยังไม่สามารถทำได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจเลือกศึกษาและเก็บข้อมูลกับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจและแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการเข้าใจในตัวผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้สอน เนื่องจากช่วยให้ผู้สอนเข้าใจความคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อนำมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและก่อให้เกิดความสุขในการเรียน

1.2 พัฒนาการด้านการเรียนรู้ทางดนตรี

ผู้สอนดนตรีควรมีความรู้ในเรื่องพัฒนาการทางด้านดนตรีของผู้เรียนเป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนมากที่สุด

พัฒนาการทางดนตรีในผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายจะมีมากกว่าวัยที่ผ่านมา กล่าวคือ พัฒนาการด้านจังหวะ ผู้เรียนสามารถรับรู้และตอบสนองต่อจังหวะที่ซับซ้อนขึ้น ความคงที่ของจังหวะมีมากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบจังหวะและรูปแบบทำนอง รวมถึงวลีเพลง

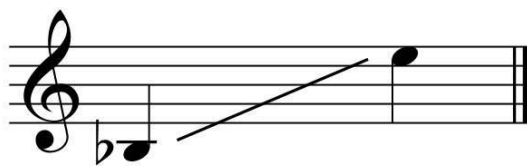
สั้น ๆ ที่มีความยาว 2 - 8 ห้อง สามารถเล่นออสตินาโต (Ostinatos) ได้ ส่วนพัฒนาการด้านทำนอง และเสียงประสาน ผู้เรียนสามารถร้องเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างขึ้น เนื้อเสียงมีความก้องกังวานมากขึ้น เริ่มร้องเพลงเพี้ยนน้อยลง ซึ่งไม่ใช่เรื่องผิดปกติเนื่องจากผู้เรียนวัยนี้ยังอยู่ในช่วงพัฒนาแนวคิดเรื่องระดับเสียง ผู้เรียนสามารถร้องเพลงราวนด์ (Round) และเพลงแคนอน (Canon) ได้ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น เก็บรายละเอียดของอารมณ์เพลงได้มากขึ้น รวมทั้งมีความกล้าแสดงออกทางการร้องเพลงมากขึ้น ผู้เรียนวัยนี้ชอบร้องเพลงที่สนุกสนาน สามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากและสลับซับซ้อนได้ดีขึ้นตามลำดับ จึงเป็นวัยที่สามารถเริ่มพัฒนาแนวคิดเรื่องเสียงประสาน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) สอดคล้องกับ ลินดา สแวร์ส (Swears, 1985) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ของผู้เรียนวัยนี้เอื้อต่อการร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก เนื่องจากผู้เรียนสามารถควบคุมการทำงานของลมในการร้องประโยคเพลงได้ยาวขึ้นและทำน้ำหนักของเสียงร้องให้แตกต่างกันได้ รวมไปถึงมีความเข้าใจและมีพื้นฐานการออกเสียงคำได้ดีขึ้น ซึ่งสิ่งนี้ช่วยพัฒนาคุณภาพของเสียงร้องและความแม่นยำในการร้องระดับเสียงที่ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนวัยนี้มีความเป็นไปได้ที่จะร้องเพลงแนวเดียวได้ไพเราะ และเป็นวัยที่เหมาะสมกับการเริ่มพัฒนาการร้องเสียงประสาน โดยเริ่มสอนจากเพลงที่ง่ายไปยาก เช่น บทเพลงที่มีแนวประสานแบบการซ้ำวนของทำนองหรือจังหวะ เพลงราวนด์ เพลงประสาน 2 แนว และเพลงประสาน 3 แนว

นอกเหนือจากความรู้ความสามารถทางดนตรีทั้งในเรื่องของเนื้อหาและทักษะต่าง ๆ แล้ว การสร้างแรงจูงใจและการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับบรรยากาศที่แท้จริงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญและคำนึงถึง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีต่อไป

1.3 พัฒนาการด้านการขับร้องประสานเสียง

นาตาลี ซาร์ราซิน (Sarrazin, 2016) กล่าวว่า ความสามารถทางดนตรีของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะการร้องเพลงนั้น ผู้เรียนมีข้อจำกัดในเรื่องของช่วงเสียงร้อง เนื่องจากกล้ามเนื้อที่ใช้ในการร้องเพลงยังพัฒนาไม่เต็มที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจ

ช่วงเสียงของเด็กอายุ 9 - 11 ปี คือ Bb - E' (รูปภาพที่ 1) โดยโน้ตที่ร้องดังและสบายจะอยู่ตรงกลางของช่วงเสียงที่เด็กร้องได้ จากรูปภาพที่ 1 ช่วงที่ร้องสบายอยู่ประมาณโน้ตตัว F และ G

รูปภาพที่ 1 ช่วงเสียงของเด็กอายุ 9 - 11 ปี (Bb - E')

การให้ผู้เรียนร้องเพลงด้วยการใช้เสียงศีรษะ (Head voice) เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการร้องได้มากกว่าการให้ผู้เรียนร้องด้วยใช้เสียงหน้าอก (Chest voice) เนื่องจากเสียงของผู้เรียนวัยนี้ยังอยู่ในช่วงพัฒนา การให้ผู้เรียนพยายามร้องเพลงเสียงดังโดยการตะโกนเป็นสิ่งที่ผู้สอนไม่ควรทำ เนื่องจากไม่เพียงแต่จะเป็นการทำร้ายอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการออกเสียงแล้ว ยังเป็นการสร้างความเข้าใจในการร้องเพลงให้ผู้เรียนในแบบที่ผิดอีกด้วย

การร้องเสียงศีรษะให้รู้สึกว่าเป็นเสียงอยู่บริเวณใบหน้า เหมือนร้องออกมาจากบริเวณตา การร้องเสียงหน้าอกรู้สึกเหมือนเสียงร้องถูกส่งผ่านออกมาจากช่วงอก การร้องเสียงหน้าอกจะทำให้ลำคอเกร็งโดยเฉพาะนักร้องที่มีอายุน้อย ในทางตรงกันข้าม การร้องเสียงศีรษะจะให้คุณภาพเสียงที่สว่างกว่า เป็นธรรมชาติกว่า และผลิตเสียงได้เพราะสวยงามมากกว่า (Sarrazin, 2016)

การแบ่งเสียงของผู้เรียนในวัยนี้ไม่ได้แยกเด็กชายและเด็กหญิงออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้เรียนทุกคนควรมีโอกาสได้เรียนและร้องในทุกแนวเสียง (Broeker, 2006) เนื่องจากผู้เรียนวัยนี้มีช่วงเสียงที่เหมือนกัน รวมถึงระดับเสียงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (Welch, 2009; ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2532) ดังนั้นการร้องเพลงยังต้องใช้โน้ตที่อยู่ในกุญแจซอลทั้งแนวทำนองและแนวประสาน ผู้เรียนที่สามารถร้องช่วงเสียงต่ำได้แข็งแรงให้ร้องในแนวล่าง ส่วนผู้เรียนที่ร้องช่วงเสียงสูงได้ดีให้ร้องในแนวบน

ในการสอนขับร้องประสานเสียงเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้น ผู้สอนควรศึกษาในเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการ พัฒนาการด้านการเรียนรู้ทางดนตรี และพัฒนาการด้านการขับร้องประสานเสียง เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนและนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ตอนที่ 2 การขับร้องประสานเสียง

2.1 ประวัติการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย

ประเทศไทยรับเอาวัฒนธรรมการขับร้องประสานเสียงที่นำเข้ามาในประเทศไทยโดยมิชชันนารีตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากศาสนาคริสต์เป็นที่แพร่หลายและมีบทบาททางสังคม เป็นผลมาจากช่วงเวลานั้นเป็นช่วงที่ประเทศไทยมีสัมพันธภาพอันดีกับชาวฝรั่งเศส ช่วงแรกการขับร้องประสานเสียงเกิดขึ้นในโบสถ์เพื่อร้องในพิธีกรรมทางศาสนา ต่อมาเริ่มกระจายเข้าสู่สถาบันการศึกษาที่จัดตั้งโดยองค์กรที่นับถือคริสต์ศาสนา (Yamprai, 2005) เช่น โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โรงเรียนอัสสัมชัญ เป็นต้น ในระยะหลังมานี้วงการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นที่รู้จักมากขึ้น สังเกตได้จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงคอนเสิร์ต การประกวดแข่งขัน และการจัดอบรมที่มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2548 เป็นหนึ่งในองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนางานการประสานเสียง ทำให้การขับร้องประสานเสียงในประเทศไทยเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทยเกิดจากการรวมตัวของ คุณหญิงมาลัยวัลย์ บุญยรัตเวช นายแพทย์กิตติพร ตันตระกูลโรจน์ และ อาจารย์ศรินทร์ จินตนาเสรี ภายใต้การสนับสนุนของ คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล มี คุณหญิงมาลัยวัลย์ ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมขับร้องประสานเสียงในสมัยแรก ต่อมา ดร.ชัยณรงค์ มณฑิรวิเชียรฉาย ได้รับตำแหน่งนายกสมาคมขับร้องประสานเสียงจนถึงปัจจุบัน (สมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย, 2561)

2.2 การจัดกิจกรรมขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เป็นการพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย plugged และสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยนำองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 3 ลักษณะดังนี้คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งการขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาจัดเป็นกิจกรรมชุมนุม ชมรม ที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ มีการประเมินเพื่อตรวจสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย และประเมินตามสภาพจริง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

2.3 ลักษณะของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา

วงขับร้องประสานเสียงเด็ก (Children's Choir) ประกอบด้วยเด็กอายุไม่เกิน 12 ปี โดยใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการจัดวงขับร้องประสานเสียง ซึ่งเป็นที่นิยมและแพร่หลายในระดับนานาชาติ สามารถแบ่งประเภทของวงขับร้องประสานเสียงได้เป็น 2 ประเภท (Kankainen, 2010) ได้แก่

- 1) วงขับร้องประสานเสียงแบบผสม (Mixed Choir) สมาชิกในวงประกอบไปด้วย เด็กชายและเด็กหญิง
- 2) วงขับร้องประสานเสียงที่มีระดับเสียงเดียวกัน (Equal Voice Choir) สมาชิกในวงขับร้องประสานเสียงเป็นเด็กหญิงล้วน (Girls' Choir) หรือเด็กชายล้วน (Boys' Choir)

2.4 การสอนขับร้องประสานเสียง

2.4.1 เนื้อหาการสอนการขับร้องประสานเสียง

การสอนดนตรีเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเสียงและสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นเรื่องของภาษาดนตรีที่ใช้ในการสื่อสารและทำความเข้าใจกันในหมู่นักดนตรี ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การสอนดนตรีมีกระบวนการถ่ายทอดที่เป็นลักษณะเฉพาะตน มีเทคนิคและวิธีการสอนเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่แตกต่างกันออกไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) ผู้มีบทบาทสำคัญในการสอนขับร้องประสานเสียงคือ ผู้สอนหรือผู้ควบคุมวง (Conductor) เป็นผู้ทำหน้าที่สร้างคุณสมบัติและกำหนดทิศทางของวงขับร้องประสานเสียง นอกเหนือจากความรู้ความสามารถในการสอนขับร้องเดี่ยวแล้วยังจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการสอนขับร้องกลุ่มด้วย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนหรือสมาชิกในวงทุกคนเกิดความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

การเรียนการสอนดนตรีไม่ว่าในระดับใดก็ตาม ถ้าผู้สอนมีหลักการหรือเทคนิค วิธีการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมย่อมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในสาระดนตรี ในระดับประถมศึกษา วิธีการสอนดนตรีจึงมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากผู้เรียนยังอยู่ในวัยที่ไม่สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจบางสิ่งบางอย่างที่เป็นนามธรรมได้อย่างถ่องแท้ ผู้สอนจึงควรหาวิธีการช่วยให้สิ่งที่เป็นามธรรมมีความหมายกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสิ่งนั้น ๆ ได้ดีขึ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) ผู้สอนขับร้องประสานเสียงจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ทฤษฎี ดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีดนตรี นอกจากนี้ควรมีทักษะการร้อง ทักษะการฟัง และการอำนวยเพลง เมื่อเข้าสู่กระบวนการถ่ายทอดให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรคำนึงถึง เทคนิคพื้นฐานในการสอนขับร้องประสานเสียงดังนี้ (Collins, 1999; Swears, 1985)

1) การออกเสียงคำ (Diction) ช่วยในการสื่อสาร เนื้อร้องหรือคำร้องเป็นสิ่ง สำคัญในการร้องประสานเสียง ผู้สอนควรมีจินตนาการในเรื่องของเสียง รวมถึงมีความรู้และ ประสบการณ์ในการออกเสียง โดยถ่ายทอดกระบวนการไปยังผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน การออกเสียง คำ ประกอบด้วย (1) การออกเสียง (Pronunciation) เป็นการออกเสียงคำอย่างถูกต้องตาม พจนานุกรม (2) การออกเสียงสระและพยางค์ (Enunciation) ถ้าทุกคนในวงขับร้องประสานเสียง สามารถออกเสียงสระได้เหมือนกัน เสียงร้องที่ได้จะเกิดความกลมกลืนกัน ถือเป็นเสียงร้องที่มีคุณภาพ และ (3) การควบคุมลักษณะเสียง (Articulation) ช่วยเรื่องความชัดเจนในการออกเสียงพยัญชนะที่ เกิดจากการใช้อวัยวะต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเสียง เช่น ลิ้น ริมฝีปาก ฟัน เป็นต้น

2) เสียงของวงขับร้องประสานเสียง (Choral tone) วงขับร้องประสานเสียงมี สีสันและลักษณะเสียงร้องที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบรรณนิยมและเทคนิคของผู้สอน วงขับร้องประสาน เสียงที่ควร หลีกเลียงเสียงร้องที่มีลมมาก ร้องระดับเสียงตรง ร้องอย่างมีอิสระ มีชีวิตชีวา ใช้แรงและ ออกเสียงคำในลักษณะเดียวกัน

3) ความเข้ากันและความสมดุลของเสียง (Blend and balance) สองคำนี้นี้มัก มาคู่กันเสมอ และเป็นพื้นฐานของการขับร้องประสานเสียง เสียงตั้งแต่สองแนวขึ้นไปควรคำนึงถึง ความเข้ากันและความสมดุลของเสียง

4) การร้องให้ตรงระดับเสียง (Intonation) การร้องให้ตรงระดับเสียง แบ่ง ออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ระดับเสียงในแนวนอน (Melodic intonation) ความสามารถในการร้อง

ทำนองและร้องขึ้นคู่ได้ตรงตามระดับเสียง และระดับเสียงในแนวดิ่ง (Harmonic intonation) ความสามารถในการร้องแนวประสานได้ตรงตามระดับเสียง

5) การตีความ (Interpretation) ความสามารถในการเปลี่ยนสัญลักษณ์ทางดนตรีเป็นเสียงที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ฟัง ความชำนาญในการตีความของผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้วงสามารถสื่อสารสิ่งที่ผู้ประพันธ์เขียนไปยังผู้ฟังได้ ประกอบด้วย ความดัง - เบา (Dynamics) รูปประโยค (Phrasing) ความเร็วจังหวะ (Tempo) การควบคุมลักษณะเสียง อารมณ์เพลง และการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง (Facial and body language)

2.4.2 กลวิธีการสอนขับร้องประสานเสียง

งานวิจัยของ พอล บรูมเฮด ได้นำเสนอกลวิธีการสอนการแสดงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก (Expressive performance) สำหรับวงขับร้องประสานเสียงไว้ 7 วิธี (Broomhead, 2006) ได้แก่

1) กลวิธีการให้ผู้เรียนเสนอความคิดเห็น (Student-initiated input) ผู้เรียนเป็นผู้เริ่มหรือนำเสนอความคิดเห็นในการออกแบบการร้องโดยไม่มีการกระตุ้นจากผู้สอน

2) กลวิธีการถามโดยผู้สอน (Teacher inquiry) ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสอน เป็นผู้วางแผนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและดำเนินการแสวงหาคำตอบ ซึ่งผู้สอนอาจใช้การตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิด หรือใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3) กลวิธีการใช้คำอ้างอิง (Referential) ใช้เมื่อต้องการส่งเสริมการแสดงออกทางดนตรีที่เน้นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก โดยผู้สอนจะเลือกใช้การอ้างอิงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ มโนภาพ หรือความคิด และถ่ายทอดความรู้สึกนั้นออกมาผ่านเสียงร้อง

4) กลวิธีการสาธิต (Demonstration) ผู้สอนจะเป็นต้นแบบของการสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม ซึ่งผู้เรียนจะทำการสังเกตผู้สอนเพื่อเลียนแบบ กลวิธีนี้สามารถเลือกใช้ได้ตลอดการเรียนการสอน

5) กลวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยผู้สอน (Teacher feedback) เป็นการให้ผลสะท้อนกลับทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อการปฏิบัติของผู้เรียนในทันที ผู้สอนจะชมเมื่อผู้เรียนทำได้

สำหรับสิ่งที่ผู้เรียนทำไม่ได้หรือทำได้ไม่ดี ผู้สอนจะบอกผู้เรียนด้วยคำพูดที่ใจกำลังใจและให้ผู้เรียนลองอีกครั้ง

6) กลวิธีการให้รายละเอียด (Detailing) เป็นการบอกรายละเอียดของพฤติกรรมในการแสดงออกหรือให้ข้อมูลเชิงลึกกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น

7) กลวิธีการควบคุม (Conducting) เป็นการใช้ท่าทางของผู้สอนในการควบคุมวงขับร้องประสานเสียงเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออก

จะเห็นได้ว่า กลวิธีการสอนข้างต้น สามารถนำมาปรับใช้เป็นเครื่องมือในการสอนการแสดงออกให้กับวงขับร้องประสานเสียง ซึ่งแต่ละกลวิธีมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป อยู่ที่การเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือจุดที่ผู้สอนต้องการเน้นเพื่อช่วยให้การสอนนั้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาต่าง ๆ เข้ากับประสบการณ์ของตนจนสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องและมีอารมณ์ร่วมขณะร้องเพลง

2.4.3 หลักการสอนตามแนวทางของโคดาย

โซลตาน โคดาย (ค.ศ. 1882 - 1967) เป็นทั้งนักประพันธ์เพลง (Composer) นักดนตรีชาติพันธุ์วิทยา (Ethnomusicologist) นักภาษาศาสตร์ (Linguist) นักดนตรีศึกษา (Music Educator) นักเขียน (Author) และนักปรัชญา (Philosopher) ชาวฮังการี (Choksy, 1981) ปรัชญาการศึกษาของโคดายสนับสนุนบทบาทของดนตรีในการพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณของเด็กทุกคน (Sarrazin, 2016) หลักการสำคัญของวิธีการของโคดายเป็น ดนตรีเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญของชีวิตมนุษย์ ซึ่งควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็ก การฟังและการร้องเพลงเป็นทักษะทางดนตรีที่ควรเน้นเป็นอันดับแรก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดความซาบซึ้งในดนตรี การอ่าน การเล่นดนตรี การสร้างสรรค์ และการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งที่ควรสอนในระยะต่อมา โดยมีการจัดสาระดนตรีอย่างเป็นขั้นตอน และใช้ระบบสัญลักษณ์แทนเสียงดนตรีให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน ส่วนวรรณคดีดนตรีหรือบทเพลงที่นำมาใช้คือ เพลงพื้นบ้าน เนื่องจากเป็นบทเพลงที่ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) ไมเคิล ฮูลาฮัน และ ฟิลิป ทัคคา (Houlahan & Tacka, 2008) กล่าวว่า โคดายให้ความสำคัญกับเพลงพื้นบ้าน เนื่องจากมีความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน มีความงาม และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเข้าใจบริบทได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลักการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนดนตรีได้

1) โทนิคซอล - ฟา (Solfége) เป็นการใช้ระบบการเรียกชื่อตัวโน้ตในการร้อง และการอ่าน มาจากภาษาละติน คือ โด เร มี ฟา โซ ลา ที (Do Re Mi Fa So La Ti) และโคดาใช้ระบบโดเคลื่อนที่ (Movable do) คือ ใช้ โด เป็นโน้ตเคลื่อนที่ไปตามระดับเสียงต่าง ๆ ของบันไดเสียงเมเจอร์ และใช้ ลา เป็นโน้ตเคลื่อนที่ไปตามระดับเสียงต่าง ๆ ของบันไดเสียงไมเนอร์ การใช้ โทนิคซอล - ฟา เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการร้องโน้ตแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ยินชุดของจังหวะและขั้นคู่ที่ชัดเจน รวมถึงสามารถเข้าใจประโยคและรูปแบบของบทเพลงได้ง่ายกว่าการร้องเนื้อเพลง

2) สัญญาณมือ (Hand signs) ใช้แทนระดับเสียงต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ช่วยให้การ
เรียนรู้เรื่องระดับเสียงเป็นรูปธรรมมากขึ้นและใช้ควบคู่กับการอ่านโน้ต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำและ
อ่านออกเสียงได้ง่าย รวมถึงส่งเสริมพัฒนาการ และประสบการณ์การรับรู้ทางโสตประสาทและการ
อ่านโน้ตเพลง สัญญาณมือที่ใช้แทนระดับเสียงนี้ โคตตายดัดแปลงมาจากสัญญาณมือของ
จอห์น เคอร์เวน (John Curwen) ซึ่งโคตตายจะใช้สัญญาณมือในระยะแรก เมื่อผู้เรียนอ่านโน้ตได้คล่อง
จึงเลิกใช้สัญญาณมือ

3) สัญลักษณ์ของจังหวะ (Rhythm Syllables) โคดาโยใช้ระบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนจังหวะ ทำให้การเรียนรู้เรื่องจังหวะเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยระยะแรกของการใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะจะออกมาในรูปแบบของการนำรูปภาพมาใช้เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ จนในที่สุดจึงนำตัวโน้ตแทนจังหวะมาใช้ นอกจากการกำหนดสัญลักษณ์แทนจังหวะแล้ว โคดาโยยังคิดค้นระบบเสียงที่ใช้เรียกสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไว้เช่นกัน

4) การร้อง โคคายเชื่อว่าเสียงร้องเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดและเป็นเครื่องบอกความรู้สึกของตนได้ดีที่สุด การสอนร้องเพลงจึงต้องทำด้วยความรอบคอบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้เสียงร้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โคคายเชื่อว่าเสียงร้องจะประกอบกับเสียงร้องด้วยกันได้ดีกว่าการประกอบด้วยเครื่องดนตรี ด้วยวิธีนี้ผู้เรียนจะได้เรียนการขับร้องประสานเสียง อันได้แก่ การร้องเสียงของตนให้เข้ากับเสียงของคนอื่น หรือในกรณีที่ร้องแยกกันคนละแนว ผู้เรียนจะต้องรักษาคุณภาพ

เสียงแนวของตนไว้ให้ดี การร้องประสานเสียงจะเริ่มต้นด้วยการร้องเพลงแคนอน และเพลงราวนด์ โคดายมุ่งส่งเสริมในเรื่องการร้องอย่างไพเราะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเน้นควบคู่กับความถูกต้อง ดังนั้นผู้สอนควรเป็นตัวอย่างที่ดี ร้องเพลงได้ไพเราะ และที่สำคัญต้องประเมินคุณภาพการร้องของผู้เรียนเสมอ

5) การสร้างสรรค์ เนื่องด้วยวิธีการของโคดายเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก ทำให้การสร้างสรรค์ส่วนใหญ่ออกมาในรูปของการร้อง โคดายเน้นเสมอว่าการเลือกเพลงมาใช้ควรเป็นเพลงที่ดี มีลักษณะของรูปประโยคเด่นชัด เมื่อผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของบทเพลง ผู้สอนค่อยเริ่มต้นฝึกให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ (Choksy, 1981; Houlahan & Tacka, 2008; ญรุธ สุธจิตต์, 2537, 2560)

โคดายเชื่อว่าวิธีการสอนที่ดีจะสามารถทำให้ผู้เรียนได้พื้นฐานและทักษะของการสื่อสารด้วยดนตรี (Musical communication) เหมือนกับการที่ผู้เรียนมีทักษะของการสื่อสารด้านการพูด ความต่อเนื่องของการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ทางดนตรีเป็นมาตรฐานการสอนดนตรีตามแนวทางของโคดาย (ธวัชชัย นาควงษ์, 2542)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการสอนดนตรีตามแนวทางของโคดาย ซึ่งเน้นการร้องเป็นหลัก ร้องเพลงอย่างถูกต้อง เสียงไม่เพี้ยน ทั้งยังเน้นการร้องที่แสดงออกถึงความรู้สึกตลอดเวลา การฟังและการร้องเป็นทักษะทางดนตรีที่ควรเน้นเป็นอันดับแรก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดความซาบซึ้งในดนตรี การอ่าน การเล่นดนตรี การสร้างสรรค์ และการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งที่ควรสอนในระยะต่อมา โดยมีการจัดสาระดนตรีอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่เน้นการสอนให้ผู้เรียนร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกทั้งในเชิงปริมาณที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้อง และในเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีและถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านเสียงร้องได้

2.4.4 การคัดเลือกบทเพลง

การคัดเลือกบทเพลงที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกสรรให้เหมาะกับกิจกรรมและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีหลักในการเลือกดังนี้ 1) ความยาวง่ายของบทเพลง 2) ความยาวของบทเพลง 3) ประเภทของบทเพลง (ญรุธ สุธจิตต์, 2560) สำหรับการคัดเลือกบทเพลงให้กับวงขับร้องประสานเสียงนั้น ผู้อำนวยการเพลงหรือผู้สอนควรเลือกบทเพลงอย่างพิถีพิถันเนื่องจากบทเพลงสามารถช่วยพัฒนาความก้องกังวานและความสวยงามของเสียงร้อง การแบ่งประโยคในบทเพลง การสร้างเสียงร้องที่ดี และรสนิยมทางดนตรีของผู้เรียน ดังนั้นในการคัดเลือกบท

เพลง ผู้สอนควรพิจารณาช่วงเสียงของบทเพลง และเลือกบทเพลงที่จะช่วยพัฒนาช่วงเสียงกลางและเสียงสูงรวมไปถึงช่วงเสียงที่ผู้เรียนร้องได้อย่างสบาย (Bartle, 2003) อีกทั้งผู้สอนควรพิจารณาบทเพลงที่เลือกให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในวงขับร้องประสานเสียง เนื่องจากผู้เรียนแต่ละช่วงวัยมีระดับความสามารถในด้านทักษะและการตีความที่แตกต่างกัน ดังนั้นการคัดเลือกบทเพลง ผู้สอนควรคำนึงถึง เนื้อเพลง อารมณ์ความรู้สึก ความถี่ของโน้ตในบทเพลง (Tessitura) แนวทำนอง องค์ประกอบแนวประสาน ระดับความยาก แนวดนตรีประกอบ และภาพรวมของบทเพลง (Swears, 1985)

บรินสันและเดโมเรสต์ (Brinson & Demorest, 2014) กล่าวว่า การคัดเลือกบทเพลงมีความสำคัญต่อความสำเร็จของทั้งผู้สอนและวงขับร้องประสานเสียง ผู้สอนควรรู้จำนวนและประเภทของการแสดงตลอดปีเพื่อช่วยในการวางแผนและการคัดเลือกบทเพลง บทเพลงที่เลือกมาควรมีความหลากหลาย ดึงดูดความสนใจ ส่งเสริมและท้าทายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงระดับความสามารถและขนาดของวงขับร้องประสานเสียง อายุ ข้อจำกัดของผู้เรียน ช่วงเสียงและความถี่ของโน้ตในบทเพลง ความหมายของคำร้อง รูปพรรณ และการเรียบเรียงเสียงประสาน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ควรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

วิลเฮล์ม เอมานน์ (Edmann, 1968) กล่าวว่า ก่อนการเริ่มสอนขับร้องประสานเสียงนั้นต้องเริ่มต้นจากการคัดเลือกบทเพลง บทเพลงที่เลือกมาควรมีความเหมาะสมกับกิจกรรมหรือประเภทของงานที่เข้าร่วม โดยเลือกบทเพลงที่มีคำร้องเหมาะสม และไม่ควรถูกเลือกบทเพลงที่ยากเกินไป เนื่องจากจะส่งผลต่อการร้องของผู้เรียนที่อาจถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาไม่เต็มที่ การแสดงบทเพลงที่ไม่ยากมากแต่ร้องได้นั้นดีกว่าการแสดงบทเพลงที่ยากแต่ร้องได้ไม่ดี ดังนั้นควรเลือกบทเพลงที่ช่วยพัฒนาเทคนิคและการแสดงออกทางดนตรีควบคู่กันไปอย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ในการคัดเลือกบทเพลง ผู้สอนควรคัดเลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รวมไปถึงขนาดและระดับความสามารถของวงขับร้องประสานเสียงของตน ไม่เลือกบทเพลงที่ยากจนเกินไป โดยพิจารณาช่วงเสียงและความถี่ของโน้ตในบทเพลง แนวทำนอง เสียงประสาน และรูปพรรณ ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เรียนบทเพลงที่หลากหลาย โดยที่ความหมายของคำร้องยังคงเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจและถ่ายทอดความรู้สึกออกมาได้ดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 3 การแสดงออก

3.1 ความหมายของการแสดงออก

ศิลปะคือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด หรือ ความงาม สามารถแบ่งตามลักษณะของสื่อในการแสดงออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ 1) จิตรกรรม เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้สี แสง เงา และแผ่นภาพที่แบนราบเป็น 2 มิติ 2) ประติมากรรม เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้วัสดุ และปริมาตรของรูปทรง 3) สถาปัตยกรรม เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้วัสดุ โครงสร้าง และปริมาตรของที่ว่างกับรูปทรง 4) วรรณกรรม เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้ภาษา และ 5) ดนตรีและนาฏกรรม เป็นศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้เสียง หรือภาษา และการเคลื่อนไหวของร่างกาย (ชลูด นิ่มเสมอ, 2534)

ศิลปะสามารถถ่ายทอดเป็นผลงานประเภทต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางจิตใจและร่างกายโดยไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบตายตัว สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนวิวัฒนาการด้านวัสดุและเทคโนโลยี การรับรู้ผลงานศิลปะต้องมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ จินตนาการ สภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม (จิรพันธ์ สมประสงค์, 2559) ในทางปรัชญา ศิลปะให้ความสำคัญกับการแสดงออกและมองว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก นักปรัชญาเชิงสุนทรียศาสตร์ให้ความสำคัญกับการแสดงออกว่าเป็นสิ่งที่งานศิลปะทุกสาขาจำเป็นต้องมี (กัจจกร สุนพงษ์ศรี, 2559) นักปรัชญาแต่ละยุคได้ให้ความหมายของศิลปะในทัศนะที่แตกต่างกัน เช่น ศิลปะคือการเลียนแบบ ศิลปะคือการเป็นตัวแทน ศิลปะคือความงาม ศิลปะไม่ใช่การเลียนแบบธรรมชาติ ธรรมชาติเลียนแบบศิลปะ ศิลปะคือการแสดงออก เป็นต้น (ชลูด นิ่มเสมอ, 2534)

จะเห็นได้ว่าศิลปะมีคุณลักษณะที่เป็นตัวร่วมสำคัญที่สุดคือ การแสดงออก เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ความงาม การเห็นแจ้ง สัญลักษณ์ ล้วนต้องแสดงออกโดยผ่านรูปทรงที่ศิลปินเลือกสรรหรือสร้างสรรค์ขึ้น ดังนั้นจึงสรุปความหมายของศิลปะในแนวกว้างได้ว่า ศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ปัญญา ความคิด และ/หรือความงาม (ชลูด นิ่มเสมอ, 2534)

การแสดงออกเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่สามารถถ่ายทอดออกมาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางด้านท่าทาง การพูด การเขียน การสร้าง (ชนินทร์ชัย อินทราภรณ์

และ สุวิทย์ พวงสุวรรณ, 2552) เพื่อแสดงถึงความหมาย ความคิด ความรู้สึก หรือความปรารถนา (กัจจกร สุนพงษ์ศรี, 2559) ในขณะสนทนา ทำกิจกรรม การแสดง การร้องเพลง หรือการเล่นเครื่องดนตรี (Sinclair, 2001)

ในทางดนตรี การแสดงออกเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงดนตรีที่ไม่สามารถถ่ายทอดจากการอ่านและเล่นโน้ตเพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายรวมถึงการแสดงออกในเรื่องของอัตราความเร็ว (Tempo) ความเข้มของเสียง (Dynamics) การแบ่งประโยค (Phrasing) การเน้นเสียง (Accent) นิ้วสัมผัส (Touch) ผ่านการบรรเลงหรือการเล่นดนตรี นักดนตรีที่ประสบความสำเร็จจะสามารถถ่ายทอดบทเพลงของผู้ประพันธ์ออกมาในแบบฉบับของตนภายใต้สิ่งที่ระบุไว้ในบทประพันธ์ (Apel, 1981; Kennedy et al., 2012) ซึ่งตรงกับสก๊อต (Scott, 2010) ที่กล่าวว่า สิ่งที่สามารถอธิบายการแสดงออกทางดนตรีได้เป็นอย่างดี คือ อัตราความเร็ว จังหวะ (Rhythm) ความเข้มเสียง รูปแบบการเน้น (Accent pattern) การควบคุมลักษณะเสียง การแบ่งประโยค ความสว่าง (Brightness) ความมืด (Darkness) ความอบอุ่น (Warmth) ความชัดเจน (Clarity) ของสีเสียง (Tone color) รวมไปถึงการเปลี่ยนของทำนอง (Melody) หรือแนวประสาน (Harmony) โดยนักดนตรีจะเป็นผู้สื่อสารสิ่งเหล่านี้ออกมา สแตนลีย์ เซตตี และ จอห์น ไทร์เรล (Sadie & Tyrrell, 2001) เสริมว่า การแสดงออกถึงความรู้สึกในการแสดงดนตรีจำเป็นต้องตีความสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ในบทเพลงควบคู่กัน เพื่อให้การแสดงนั้นออกมาสมบูรณ์แบบที่สุด

มุมมองของนักประพันธ์ แอรอน คอปแลนด์ (ค.ศ. 1900 - 1990) ชาวอเมริกันอธิบายว่า ประสบการณ์การฟังดนตรีแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ความพึงพอใจในการฟังดนตรี (Sensuous plane) ระดับที่ 2 การฟังอย่างมีความหมาย (Expressive plane) ซึ่งผู้ฟังแต่ละคนจะตีความบทเพลงไม่เหมือนกัน และระดับที่ 3 การฟังเฉพาะองค์ประกอบดนตรี (Purely musical plane) ได้แก่ จังหวะ ทำนอง แนวประสาน และโครงสร้างทางดนตรี (Scott, 2010)

จะเห็นได้ว่า การแสดงออก สามารถแบ่งออกเป็น 2 ความหมาย ได้แก่

3.1.1 เชิงปริมาณ

การแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ทางดนตรี ที่ต้องอาศัยกระบวนการหรือเทคนิคที่สามารถตีความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจถ่ายทอดออกมาให้เป็นรูปธรรมผ่านการเล่นดนตรี

3.1.2 เชิงคุณภาพ

การแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกในการแสดงดนตรีได้อย่างไพเราะ การที่นักดนตรีสามารถเล่นและสื่ออารมณ์ความรู้สึกไปถึงผู้ฟังได้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการแสดงดนตรีที่ประสบความสำเร็จ

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออก

3.2.1 ทฤษฎีการแสดงออก

เบเนด็โต โครเซ (Benedetto Croce) นักปรัชญาและนักวิจารณ์ชาวอิตาลี ให้ความหมายของการแสดงออกคือ การหยั่งรู้โดยความรู้สึกที่เกิดขึ้นเองในใจ (Expression as Intuition) เมื่อเราเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เราจะสามารถแสดงหรือถ่ายทอดความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งความรู้สึกนี้จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้โดยตรง และเกิดขึ้นพร้อมกับการแสดงออก (Ainslie, 1913)

การแสดงดนตรีสื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการที่แตกต่างกันออกไป ตามมุมมองของนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีซึ่งสามารถถ่ายทอดออกมาทางการบรรเลง การร้อง และท่าทางการแสดงออก ทฤษฎีการแสดงออกของแลงเกอร์ (Langer, 1957) นักปรัชญาชาวอเมริกัน ได้ให้ความสำคัญกับการแสดงออกทางดนตรีว่า เป็นเรื่องของการเล่นอสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีเพียงอย่างเดียว ในขณะที่ทฤษฎีการแสดงออกของแพรทท์ (Pratt, 1954) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวว่า สัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีไม่ได้เป็นประเด็นที่สำคัญมาก ดนตรีเป็นเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกที่ถูกถ่ายทอดผ่านการแสดง เสียงดนตรีที่ได้ยินสามารถสื่อถึงความรู้สึกต่าง ๆ ของบทเพลงได้ เช่น เพลงเศร้า เพลงสนุก เพลงสรรเสริญ เป็นต้น ทฤษฎีการแสดงออกของกูดแมน (Goodman, 1968) นักปรัชญาชาวอเมริกันชี้ให้เห็นว่า การแสดงออกทางดนตรีไม่สามารถแยกสัญลักษณ์ออกจากความรู้สึกได้ เนื่องจากดนตรีเป็นสิ่งที่เกิดจากการตีความสัญลักษณ์ทางดนตรีและถ่ายทอดออกมาผ่านการแสดง (Ziff, 1971)

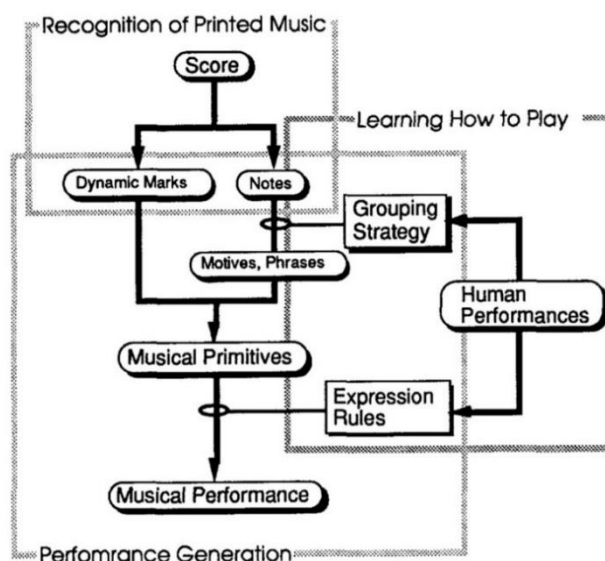
จากทฤษฎีการแสดงออกของแลงเกอร์ แพรทท์ และ กูดแมน แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของการแสดงออกทางดนตรีที่นักดนตรีควรให้ความสำคัญ คือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลง ถึงแม้ว่าแพรทท์จะไม่ได้เน้นในเรื่องของสัญลักษณ์มาก แต่ยังคงเป็นเรื่องที่นัก

ดนตรีไม่ควรเพิกเฉย ดังนั้นนักดนตรีจำเป็นต้องศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในบทเพลงให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะสามารถแสดงดนตรีออกมาได้ตั้งใจปรารถนา

ฮันสลิก (Hanslick, 1957) แบ่งการแสดงออกทางดนตรีออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- 1) การแสดงออกถึงเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในโน้ตเพลง เช่น เครื่องหมายความดัง - เบา อัตราความเร็ว กระบวนแบบหรือลีลา (Style) และสัญลักษณ์ควบคุมลักษณะเสียง
- 2) การแสดงออกถึงองค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ความเร็วของจังหวะดนตรี เครื่องหมายความเข้มเสียง ทำนอง เสียงประสาน สีสัน และการแบ่งประโยค
- 3) การแสดงออกที่ไม่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดนตรีในขณะแสดงดนตรี ได้แก่ ท่าทาง (Posture) การแสดงออกทางหน้าตา (Facial Expression) การแสดงออกทางร่างกายที่สัมพันธ์กับการเล่นเครื่องดนตรี (Physical relation to the instrument) และการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily movement) (Davies, 1994)

คาทายโอเซ และ อิโนะคุชิ (Katayose & Inokuchi, 1993) กล่าวว่า การตีความดนตรีเป็นกระบวนการที่สำคัญมากสำหรับการเล่นและการแสดงดนตรี ที่ทำให้นักดนตรีสามารถแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจในเครื่องหมายต่าง ๆ และถ่ายทอดออกมาผ่านการเล่นดนตรี รวมทั้งสามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกของบทเพลงได้ คาทายโอเซ และคณะ นำเสนอระบบการตีความทางดนตรีโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) บทเพลง (Recognition of Printed Music) เป็นเรื่องของ การรับรู้สัญลักษณ์ความดัง - เบา และตัวโน้ตที่ปรากฏในบทเพลง 2) การแสดงดนตรี (Performance Generation) เป็นการวิเคราะห์และทำความเข้าใจเครื่องหมายต่าง ๆ จังหวะ และประโยคเพลง ที่ปรากฏอย่างชัดเจนในบทเพลง เพื่อออกแบบการเล่นหรือการร้อง 3) การฝึกปฏิบัติ (Learning How to Play) เป็นการเลือกกลวิธีหรือเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการฝึกซ้อม หากขาดส่วนนี้ไปนักดนตรีจะไม่สามารถเล่นดนตรีออกมาได้ตามที่ตนต้องการ เนื่องจากความสามารถในด้านทักษะไม่ถึงขั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการตีความดนตรีทั้ง 3 ส่วน อาศัยการทำงานร่วมกันและคอยเติมเต็มซึ่งกันและกัน เพื่อให้การแสดงดนตรีนั้นออกมามีคุณภาพและสมบูรณ์แบบมากที่สุด ระบบการตีความทางดนตรีสามารถสรุปเป็นแผนภูมิระบบการตีความทางดนตรี (Music Interpretation System) ได้ดังนี้

รูปภาพที่ 2 แผนภูมิระบบการตีความทางดนตรี

จากการศึกษาดำรงและงานวิจัยต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การแสดงออกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การแสดงออกถึงเนื้อหาดนตรีในโน้ตเพลงที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบดนตรีและวรรณคดีดนตรี และการแสดงออกของนักดนตรีที่มีความรู้ความเข้าใจในโน้ตเพลงเป็นอย่างดี ผ่านน้ำเสียงที่ไพเราะ สีหน้า ท่าทาง การเคลื่อนไหว อย่างมีอารมณ์และความรู้สึก สำหรับการสอนขับร้องประสานเสียงนั้น ต้องอาศัยผู้ควบคุมวงหรือผู้สอนทำหน้าที่ตีความโน้ตเพลงก่อนที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน เนื่องจากการขับร้องประสานเสียงเป็นการร้องเพลงร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทในการควบคุม สร้างจินตนาการ และใช้กระบวนการหรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน มีอารมณ์ร่วมกันขณะร้องเพลง

การเตรียมการตีความบทเพลง

ฟิลลิปส์ (Phillips, 2004) กล่าวว่า ผู้อำนวยเพลงหรือผู้สอนมีบทบาทในการเป็นผู้ตีความบทเพลงทั้งในเรื่องความหมายและอารมณ์เพลงที่จะร้อง เมื่อนักร้องไม่ได้คำนึงถึงสิ่งที่ผู้ประพันธ์พยายามจะสื่อถึง ถือว่าเป็นการทำลายวัตถุประสงค์ของการแสดง ดังนั้นการแสดงที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกจึงเป็นเป้าหมายสูงสุดในการขับร้องประสานเสียง ผู้อำนวยเพลงหรือผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมตัวอย่างมากก่อนการฝึกซ้อม เพื่อให้แสดงออกทางดนตรีได้อย่างมีอารมณ์ความรู้สึก โดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อร้องดั้งเดิมของบทประพันธ์ ความหมายของเนื้อร้อง อารมณ์

ของเนื้อร้อง การเน้นคำ คำสำคัญ การระบายสีเนื้อร้อง (Word Painting) ความเข้ากันของดนตรีและเนื้อร้อง ความหมายและการออกเสียงคำในภาษาต่าง ๆ ยุคและลีลาของบทเพลง ประโยคเพลง จุดหายใจ การเน้นเสียงในลักษณะต่าง ๆ รูปพรรณ ความดัง - เบา อัตราจังหวะ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

การฝึกการแสดงออก

ฟิลลิปส์ (Phillips, 2004) กล่าวว่า การตีความบทเพลง คือเป้าหมายของผู้สอนและผู้เรียนในวงขับร้องประสานเสียง อย่างไรก็ตามผู้เรียนมักจะขาดความรู้ในการร้องอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกซึ่งเป็นทักษะที่สามารถสอนได้แต่ต้องใช้เวลา การพัฒนาการแสดงออกของผู้เรียนในวงขับร้องประสานเสียง มีดังนี้

1) ความหมายและอารมณ์เพลง (Meaning and Mood) ผู้สอนและผู้เรียนอธิบายความหมายของเนื้อร้องและอารมณ์เพลง ควรอ่านออกเสียงเนื้อร้องที่ละคนหรืออ่านพร้อมกันเป็นกลุ่ม ทำการอธิบายในหัวข้อต่าง ๆ เช่น ผู้แต่งมีการใช้คำศัพท์ที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกอย่างไร มีวลีที่มีความหมายกำกวมหรือคลุมเครือหรือไม่ มีประวัติหรือที่มาของบทเพลงที่จะช่วยให้เข้าใจเนื้อร้องหรือไม่ ทำสีหน้าอย่างไรที่จะแสดงถึงความหมายของคำร้องได้ดีที่สุด บทเพลงมีความเข้มข้นที่สุดที่ใด

2) สีหน้า (Facial posture) ผู้เรียนควรฝึกการแสดงสีหน้าที่หลากหลายและเลือกใช้ให้เหมาะกับบทเพลงที่ร้อง คิ้วเป็นองค์ประกอบของใบหน้าที่ทำหน้าที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก เมื่อยกคิ้วขึ้นแสดงถึงความสว่างและความสุข ขมวดคิ้วเพื่อแสดงถึงอารมณ์หม่นหมองหรือเศร้า อาจใช้วิธีการบอกให้ผู้เรียนทำสีหน้าที่แสดงถึงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ มีความสุข ความสิ้นหวัง เจ็บปวด ภาควมใจ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนควรเตือนผู้เรียนเป็นระยะ

3) ท่าทาง (Body Posture) ท่าทางการยืนอาจแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนนั้นเข้าถึงบทเพลงหรือไม่ โดยให้ผู้เรียนยืนหน้ากระจกและท่าท่าเหมือนกำลังมองผู้อำนวยเพลงจากนั้นให้แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ตกใจ อึ้งอัม แสร้งโศก หดหู่ เป็นต้น และสังเกตว่าร่างกายมีการตอบสนองต่อความรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติอย่างไร ซึ่งผู้เรียนที่แสดงออกทางร่างกายจะมีการร้องอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก

4) การเคลื่อนที่ของประโยคเพลง (Spin the Phrase) ความเข้าใจในการเคลื่อนที่ของประโยคเพลงเป็นสิ่งจำเป็นในการแสดงออกทางดนตรี ผู้เรียนควรจินตนาการว่าบทเพลงกำลังเดินทางไปยังจุด ๆ หนึ่ง ในขณะที่เดียวกันหมุนมือข้างหนึ่งให้มีความเร็วหนึ่งรอบต่อหนึ่งจังหวะ อาจหยุดและยกขึ้นในช่วงหายใจ ซึ่งการทำแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นและคิดถึงประโยคเพลงอย่างต่อเนื่อง และทำให้รู้สึกถึงบทเพลงผ่านร่างกาย

5) ความดัง - เบา (Dynamic Variations) การร้องบทเพลงด้วยเสียงดัง - เบา เพียงระดับเดียวเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนฝึกร้องคอรัสด้วยความดังระดับต่าง ๆ โดยเริ่มจาก ดังปานกลาง และเปลี่ยนไปสู่ ดัง เบา เบามาก ค่อย ๆ ดังขึ้น เป็นต้น ซึ่งการร้องเสียงเบา เป็นการร้องที่ยากที่สุดเนื่องจากผู้เรียนจะต้องใช้แรงในการควบคุมลมที่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผู้เรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์และคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความดัง - เบา

3.2.2 ทฤษฎีทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

อเบเลส และคณะ (Abeles et al., 1995) กล่าวว่า การสอนทักษะปฏิบัติ ดนตรีใช้ทฤษฎีที่เน้นทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) มาช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันของกลุ่มเนื้อต่าง ๆ ที่ซับซ้อนเพื่อการปฏิบัติ การกระทำ และการแสดงออกซิมป์สัน (Simpson, 1966) ได้แบ่งพฤติกรรมด้านทักษะกลไกของร่างกายไว้ 7 ระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปจนถึงระดับสูงสุด โดยพฤติกรรมแต่ละระดับไม่สามารถข้ามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้ ดังนี้

ระดับที่ 1 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการรับรู้ระดับพฤติกรรมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติ โดยอาศัยอวัยวะสัมผัสของร่างกาย ประกอบด้วย

1) การเร้าประสาทสัมผัส (Sensory Stimulation) เป็นอิทธิพลของสิ่งเร้าที่มีต่อประสาทสัมผัส ต่าง ๆ ตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป เช่น การได้ยินเสียง การมองเห็น การรับรส การได้กลิ่น ความรู้สึกที่เกิดจากการสัมผัส ความรู้สึกที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ เอ็นหรือข้อต่อต่าง ๆ

2) การเลือกแนวทางปฏิบัติ (Cue Selection) เป็นการตัดสินใจเลือกปฏิบัติต่อสัญญาณที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น สามารถฟังเสียงที่ต้องการขณะที่มีเสียงอื่น ๆ ดังอยู่รอบข้างได้

3) การแปล (Translation) เป็นการตัดสินใจโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมมาช่วยในการแปลความหมาย

ระดับที่ 2 การเตรียมความพร้อม (Set) เป็นการเตรียมตัวหรือเตรียมพร้อมก่อนการปฏิบัติ ประกอบด้วย

- 1) ความพร้อมทางสมอง (Mental Set)
- 2) ความพร้อมทางกาย (Physical Set)
- 3) ความพร้อมทางอารมณ์ (Emotional Set)

ระดับที่ 3 การตอบสนองที่มีการนำ (Guided Response) เป็นการแสดงพฤติกรรมภายใต้การแนะนำจากผู้สอน มี 2 ลักษณะ ได้แก่

- 1) การเลียนแบบ (Imitation)
- 2) การลองผิดลองถูก (Trial and Error)

ระดับที่ 4 การปฏิบัติจนเป็นทักษะ (Mechanism) เป็นการตอบสนองตามสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำเองได้ เป็นขั้นนี้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ระดับที่ 5 การปฏิบัติที่ซับซ้อน (Complex Overt Response) เป็นการแสดงออกอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความมั่นใจในสิ่งที่ทำ มี 2 ลักษณะ คือ

- 1) ความแน่วแน่ในการแก้ปัญหา (Resolution of Uncertainty) เป็นการกระทำที่แสดงออกด้วยความมั่นใจ โดยไม่ต้องคิดในใจถึงลำดับขั้นตอนก่อนที่จะลงมือทำ
- 2) การกระทำโดยอัตโนมัติ (Automatic Performance) เป็นความสามารถในการใช้และควบคุมกล้ามเนื้อต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกันได้อย่างดี

ระดับที่ 6 การปรับปรุงและการประยุกต์ใช้ (Adaptation) เป็นการปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ระดับที่ 7 การริเริ่ม (Origination) เป็นการริเริ่มการกระทำในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะเรื่อง โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความสนใจ จัดเป็นทักษะขั้นสูง

ในการสอนเรื่องการแสดงออก หากต้องการให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและความเข้าใจในบทเพลงได้ ผู้สอนควรสอนให้เกิดพฤติกรรมด้านทักษะกลไกของร่างกายถึงระดับที่ 6

3.2.3 ทฤษฎีจิตพิสัย (Affective Domain)

คราธว็อล และคณะ (Krathwohl et al., 1964) กล่าวว่า จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นเรื่องของความคิด ความชอบ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ ทศนคติ เป็นการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน ไม่สามารถบังคับให้ชอบหรือเกลียด พฤติกรรมนั้น ๆ อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น ต้องใช้วิธีปลูกฝัง สอดแทรก โดยจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปตามต้องการ แบ่งออกเป็น 5 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 การรับรู้ (Receiving) ชั้นได้รับประสบการณ์ เป็นความรู้สึกต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้า แสดงออกในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้นตามความสมัครใจ (Willingness) ความสนใจ (Awareness) ผู้สอนต้องหาวิธีดึงดูดความสนใจผู้เรียนโดยการแสดงให้เห็น (Illustrate)

ชั้นที่ 2 การตอบสนอง (Responding) มีการโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าที่รับเข้ามาด้วยความเต็มใจ ยินยอม เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกพอใจ (Satisfaction) สนุก มีความสุข ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง (Conform)

ชั้นที่ 3 การเห็นคุณค่า (Valuing) แสดงออกถึงความรู้สึกซาบซึ้ง ยอมรับ และแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งที่เห็นคุณค่า

ชั้นที่ 4 การจัดการ (Organization) พิจารณาจัดสิ่งที่ตนเห็นคุณค่าเข้ามาจัดระเบียบค่านิยมของตน

ชั้นที่ 5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) ประยุกต์และนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงเป็นพฤติกรรมของตน

ในการวิจัยครั้งนี้ ทฤษฎีจิตพิสัยเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับการแสดงออกเนื่องจากเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก มีส่วนช่วยให้ผู้สอนมีความเข้าใจถึงหลักการ ลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนในการแสดงออกระหว่างการทำกิจกรรมหรือการเรียนการสอน อีกทั้งผู้สอนสามารถใช้เป็นกรอบในการประเมินความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ตอนที่ 4 หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออก

ความหมายและองค์ประกอบของหลักการสอน

หลักการสอน (Teaching/Instructional Principle) คือข้อความรู้ย่อย ๆ ที่พรรณนาอธิบาย หรือทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบและการยอมรับว่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการสอนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด หลักการสอนหลาย ๆ หลักการอาจนำไปสู่การสร้างเป็นทฤษฎีการสอนได้ (ทศนา แคมมณี, 2560)

สุรางค์ โค้วตระกูล (2559) กล่าวว่า ในการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน เนื่องจากไม่มีวิธีสอนใดที่จะเหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกคน ผู้สอนควรหาวิธีสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนเพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยหลักการสอนของบรูเนอร์ (Bruner, 1966) ได้กล่าวไว้ว่า

1) การสอนที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเป็นต้นแบบ (Model) ที่ดีตั้งแต่ทัศนคติต่อการสอน-การเรียนรู้ และมีความเชื่อว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน (Self-Motivation) และมีความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นพบสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ด้วยตนเอง ฉะนั้น ผู้สอนมีหน้าที่จัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบและหาโอกาสสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง บรูเนอร์กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนยังมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจและความเต็มใจที่จะเรียนรู้ของผู้เรียน

2) การจัดโครงสร้างของบทเรียน (Structure) จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และธรรมชาติของบทเรียนแต่ละหน่วย ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนเห็นหรือค้นคว้าความสัมพันธ์ของสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้สอนควรจะสำรวจความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมี ถ้าพบว่าผู้เรียนขาด ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรู้พื้นฐานก่อนจะเริ่มบทเรียนใหม่

3) การจัดลำดับความยากง่าย (Sequence) ของบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ บรูเนอร์เสนอให้ผู้สอนคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน ซึ่งมีลำดับขั้นขึ้นกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของผู้เรียนแต่ละคน วิธีการที่ใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มี 3 วิธีการ คือ 3.1 การเรียนรู้ด้วยการกระทำมีประสบการณ์โดยตรงจากการจับต้องและสำรวจสิ่งแวดล้อม (Enactive mode of learning) วิธีการนี้ถูกใช้ในการเรียนทักษะปฏิบัติโดยอาศัยการสังเกตต้นแบบหรือการเลียนแบบ 3.2 การเรียนรู้โดยใช้รูปภาพหรือวาดภาพในใจ (Iconic mode of learning) วิธีการนี้เหมาะกับ

ผู้เรียนที่อยู่ในระยะการรับรู้เชิงรูปธรรม (Concrete Operations Stage) ของพียาเจต์ 3.3 การเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic mode of learning) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ จากการฟัง การอ่าน และการเขียน

4) แรงเสริมด้วยตนเอง (Self-reinforcement) มีความหมายต่อผู้เรียนมากกว่าแรงเสริมภายนอก ผู้สอนควรจะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนว่าทำถูกหรือผิด แต่ไม่ควรเน้นเฉพาะการทำถูก เนื่องจากการทำผิดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เช่นกัน ดังนั้น ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนตั้งความคาดหวังที่เหมาะสมกับความสามารถของตน

การสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่าง ๆ โดยที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในกระบวนการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนคือจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้สอนต้องใช้ทั้งความสามารถและเทคนิคเพื่อสอนตามความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และความสามารถของตน ส่วนผู้เรียนทำหน้าที่รับการถ่ายทอดตามแต่ผู้สอนจะให้ โดย จอห์น ดิวอี้ (Dewey, 1963) นักการศึกษาชาวอเมริกัน กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีจากการกระทำ (Learning by doing) การศึกษาตามทัศนะของจอห์น ดิวอี้ คือ ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่ม ปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ และฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ในการสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ

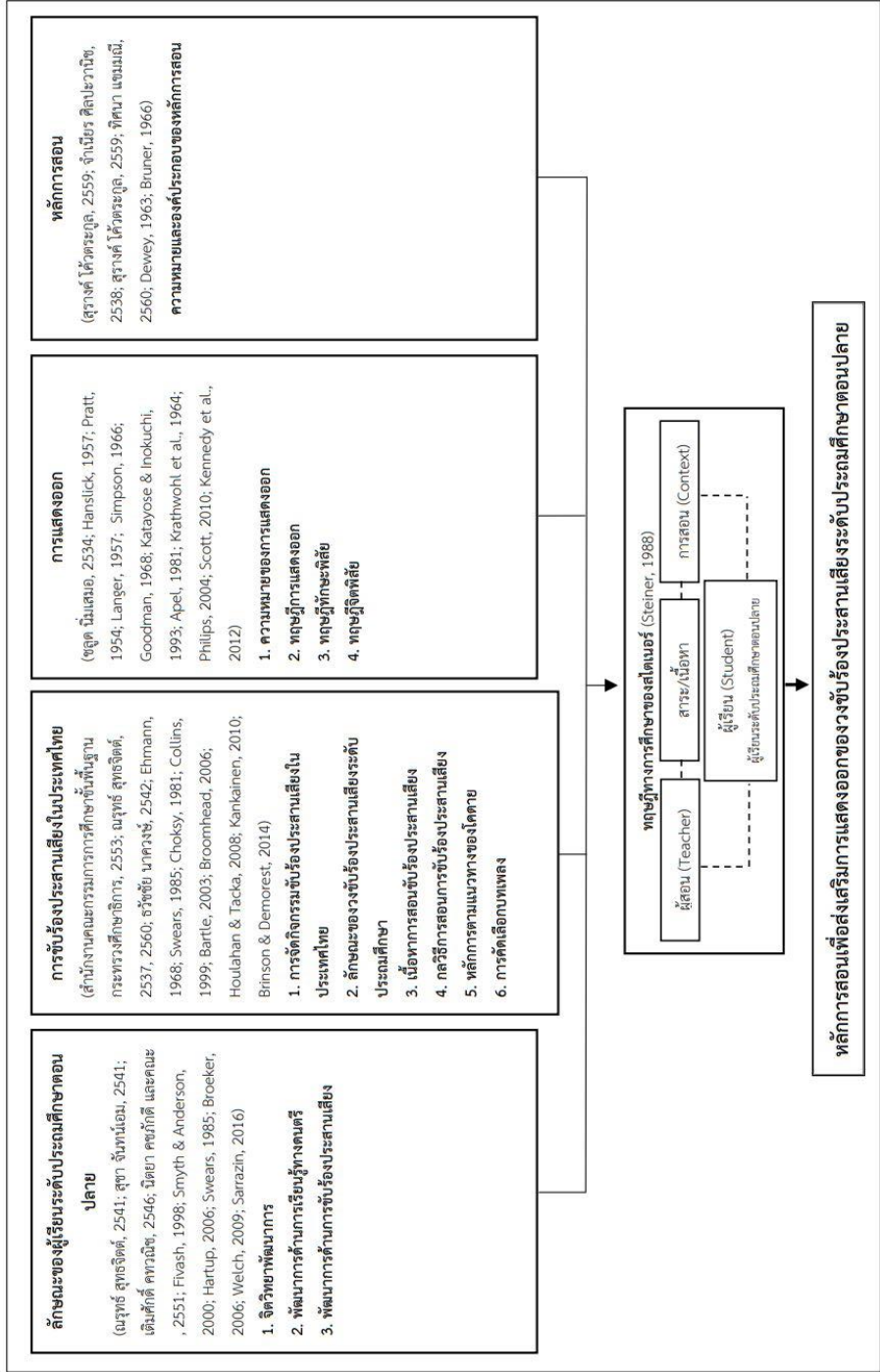
จากการศึกษาวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการสอนที่เป็นแบบแผนชัดเจน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม รวมถึงเลือกใช้หลักการทางการศึกษาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนนั้นบรรลุผลสำเร็จ การสอนให้ได้ผลดี ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และความคิดรวบยอดที่เหมาะสมกับผู้เรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้โดยสะดวก รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม ตรงตามจุดมุ่งหมาย ผู้สอนต้องตระหนักถึงบริบททางการสอน เพื่อช่วยให้ผู้สอนมีมุมมองเกี่ยวกับการสอนที่กว้างและยืดหยุ่น ผู้สอนควรนำ

ความรู้ด้านจิตวิทยาและการเรียนรู้มาใช้ในการจัดเตรียมการสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ทิสนา แคมมณี, 2560)

นอกจากนี้ การสอน คือกระบวนการที่ผู้สอนพยายามสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยใช้เทคนิคที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของผู้เรียนและสถานการณ์ การสอนมีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้เกิดขึ้น การสอนจึงเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จึงจะสามารถก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน การสอนจำเป็นต้องอาศัยวิธีการสอนด้วยกันหลายวิธี เช่น วิธีสอนแบบอุปนัย วิธีสอนแบบนิรนัย วิธีสอนแบบเลียนแบบและท่องจำ วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีสอนแบบสาธิต เป็นต้น ผู้สอนควรเลือกและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสภาพแวดล้อม (จำเนียร ศิลปะวานิช, 2538)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนมีกระบวนการและรายละเอียดที่ลึกซึ้ง ประกอบด้วย หลักการสอน ปรัชญา องค์ประกอบการสอน ระบบการสอน วิธีการสอน ทักษะการสอน และเทคนิคการสอน ซึ่งนักการศึกษาแต่ละท่านมีการนำเสนอและให้คำนิยามของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองและประสบการณ์ของแต่ละท่าน ผู้วิจัยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นกับการศึกษาหลักการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีโอกาสได้คิด วิเคราะห์ และเชื่อมโยงองค์ความรู้กับประสบการณ์ของตน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสอนการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการวิจัย และแบ่งขั้นตอนในการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

รูปภาพที่ 4 แผนภูมิการดำเนินการวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ลักษณะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการ พัฒนาการด้านการเรียนรู้ทางดนตรีและพัฒนาการด้านการขับร้องประสานเสียง

1.2 การขับร้องประสานเสียง ประกอบไปด้วย ประวัติการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย การจัดกิจกรรมขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย ลักษณะของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา และการสอนขับร้องประสานเสียง

1.3 การแสดงออก ในเรื่องความหมายของการแสดงออกในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออก

1.4 หลักการสอน ในเรื่องความหมายและองค์ประกอบของหลักการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย (Key Informant) ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนขับร้องประสานเสียง ผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และ ผู้เรียนของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียง

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียง โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการขับร้องประสานเสียง และได้รับเชิญเป็น คณะกรรมการหรือวิทยากรด้านการขับร้องประสานเสียงอย่างต่อเนื่อง ดังรายนามต่อไปนี้

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ที. เจ. ฮาร์เปอร์ (Assoc. Prof. Dr. T. J. Harper)
- 2) อาจารย์ชูชานนา ซอ (Susanna Saw)
- 3) อาจารย์ชี โฮ มัค (Chi Hoe Mak)
- 4) อาจารย์ดลหทัย อินทวงศ์

2.2 ผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนวงขับร้องประสานเสียง ระดับประถมศึกษาตอนปลายมาไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือเป็นผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับ ประถมศึกษาตอนปลายจนวงขับร้องประสานเสียงได้รับรางวัลการแข่งขันทั้งในระดับประเทศหรือ ระดับนานาชาติ ดังรายนามต่อไปนี้

- 1) อาจารย์สถิต สุกงชัยพฤษ
- 2) อาจารย์ณัฐธิดา วงศ์พรหม
- 3) มาสเตอร์ศุภมิตร ประสบเกียรติ
- 4) อาจารย์รังสฤษฎ์ สวนทะ

2.3 ผู้เรียนของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้เรียนของวงขับร้องประสานเสียงระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย โดยจะต้องเป็นวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ก่อตั้ง

มาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และยังคงดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน มีผลงานการแสดงเป็นประจำ และได้รับรางวัลการแข่งขันทั้งในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ ดังต่อไปนี้

- 1) คณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
- 2) คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย
- 3) คณะขับร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม
- 4) คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ และพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับบริบทการจัดการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียงและหลักการสอนการขับร้องประสานเสียงเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพัฒนาแบบสัมภาษณ์และจัดทำแบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยมีข้อคำถามเป็นแนวทางในการตอบ พร้อมกับมีความยืดหยุ่นในประเด็นปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูล และเหมาะสมกับสถานการณ์การสัมภาษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยกำหนดแนวคำถามให้ตรงประเด็นด้วยคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) ที่ครอบคลุมเนื้อหา (สุรางค์ จันทวานิช, 2559) ซึ่งรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และประวัติการทำงานด้านการขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียง กลุ่มผู้สอนขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และใช้แบบสัมภาษณ์โดยทำการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Focused group) (ชาย โพธิ์สิตา, 2550) กับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้เรียนในวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนในวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียงตามที่คุณเรียนรู้

3.2 แบบสังเกต ผู้วิจัยพัฒนาแบบสังเกตเพื่อใช้สำหรับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) ในประเด็นเรื่องการจัดการสอนของคุณขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย การเรียนหรือการซ้อมของคุณเรียนในวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และการแสดงการขับร้องประสานเสียง

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อคุณสอนขับร้องประสานเสียงและโรงเรียนต้นสังกัดเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยโดยเข้าสังเกตการสอนและสัมภาษณ์

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยเพื่อทำการนัดหมาย

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน คนละ 1 ครั้ง ทำการสัมภาษณ์คุณสอนจำนวน 4 คน คนละ 1 ครั้ง และทำการสัมภาษณ์คุณเรียนซึ่งเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มกับ 1) คณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 1 ครั้ง กลุ่มละ 20 คน 2) คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 จำนวน 51 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 15 คน 1 กลุ่ม และกลุ่มละ 18 คน 2 กลุ่ม ครั้งที่ 2 คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จำนวน 49 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 18 คน 2 กลุ่ม และกลุ่มละ 13 คน 1 กลุ่ม 3) คณะขับร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 กลุ่มละ 6 คน 5 กลุ่ม และกลุ่มละ 5 คน 1 กลุ่ม ครั้งที่ 2 กลุ่มละ 8 คน 1 กลุ่ม และ 4) คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 กลุ่มละ 16 คน และ ครั้งที่ 2 กลุ่มละ 24 คน รวมจำนวนคุณเรียนที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด 203 คน

ผู้วิจัยทำการสังเกตการเรียนการสอนกับคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จำนวน 2 ครั้ง และคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 ครั้ง คณะขับร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม จำนวน 4 ครั้ง และคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียน จำนวน 6 ครั้ง สามารถสรุปการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย

	การสัมภาษณ์				การสังเกตการเรียนการสอน											
	มีผู้สอน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	มีผู้สอน				กรกฎาคม				สิงหาคม			
					1	2	-	-	3	4	-	-	-	-	-	-
Theory Based	คนที่ 1	*			1	2	-	-	3	4	-	-	-	-	-	-
	คนที่ 2	*			1	2	-	-	3	4	-	-	-	-	-	-
	คนที่ 3		*		-	-	-	-	1	2	3	-	-	-	4	5
	คนที่ 4	*			-	-	-	-	1	2	3	-	-	-	4	5
Practice Based	คนที่ 1		*		-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
	คนที่ 2		*		-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
	คนที่ 3			*	-	-	-	-	-	-	-	3	4	5	6	-
	คนที่ 4			*	-	-	-	-	-	-	-	3	4	5	6	-

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต การเรียนการสอนด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้การจดบันทึกภาคสนาม (Fieldnotes) และการตีความแบบอุปนัย (Inductive Analysis) ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการถอดเทปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์ร่วมกับ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักการสอนขับร้องประสานเสียง และหลักของการแสดงออกเพื่อตอบโจทย์ตาม วัตถุประสงค์

5.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสังเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบหลักการ เพื่อ อธิบายถึงสาระสำคัญของหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย

ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้อง พิจารณาจากแหล่งบุคคล (สุภางค์ จันทวานิช, 2559) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสามกลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสาน เสียง 2) ผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และ 3) ผู้เรียนของวงขับร้อง ประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้สรุปและนำเสนอหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง ระดับประถมศึกษาตอนปลายเป็นความเรียง สรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ธันวาคม 2561 - ตุลาคม 2562)

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา (เดือน)							
	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ษ.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
1. พบอาจารย์ที่ปรึกษา	←							→
2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ตำราต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	↔							
3. กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ		↔						
4. สอบโครงร่างวิทยานิพนธ์			↔					
5. สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล ตรวจสอบ เครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทดลองใช้ และปรับแก้			↔					
6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล				↔	↔			
7. วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ผล					↔	↔		
8. สรุป อภิปรายผล และนำเสนอเป็น วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์						↔		
9. จัดทำรูปเล่ม						↔	↔	
10. สอบวิทยานิพนธ์								↔

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียงจำนวน 4 คน และจากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้สอนขับร้องประสานเสียงจำนวน 4 คน และคณะขับร้องประสานเสียงจำนวน 4 คณะ โดยนำเสนอรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลประกอบการนำเสนอหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ที. เจ. ฮาร์เปอร์ (Assoc. Prof. Dr. T. J. Harper)

อาจารย์และผู้อำนวยการเพลงและผู้อำนวยการกิจกรรมขับร้องประสานเสียงจาก Loyola Marymount University ประเทศสหรัฐอเมริกา

2. อาจารย์ซูซานนา ซอ (Susanna Saw)

อาจารย์และผู้อำนวยการเพลงวงขับร้องประสานเสียงจาก University of Malaya (UM) MARA University of Technology และ The Malaysian Institute of Art (MIA) ประเทศมาเลเซีย

3. อาจารย์ชี โฮ มัค (Chi Hoe Mak)

อาจารย์และผู้อำนวยการเพลงจาก Young Choral Academy (YCA) ประเทศมาเลเซีย

4. อาจารย์ดลหทัย อินทวงศ์

อาจารย์ประจำสาขาการแสดงขับร้องและผู้อำนวยการเพลงคณะนักร้องประสานเสียงมหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาเอกด้านการอำนวยเพลงขับร้องประสานเสียงที่ University of Northern Colorado ประเทศสหรัฐอเมริกา

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้สอนและวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

1. คณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

คณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นวงขับร้องประสานเสียงเด็กชายล้วน (Boys' Choir) ประกอบด้วยผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีสมาชิกทั้งหมด 40 คน โดยมี อาจารย์สกลิต สุกงษ์พิทักษ์ เป็นผู้สอนและผู้ควบคุมวง และ อาจารย์วิภาภรณ์ สุกงษ์พิทักษ์ เป็นนักเปียโนและผู้ประสานงาน จัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 12.30 - 13.00 น.

2. คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย เป็นวงขับร้องประสานเสียงเด็กหญิงล้วน (Girls' Choir) แบ่งออกเป็น 2 วง ได้แก่ 1) วงขับร้องประสานเสียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มีสมาชิกทั้งหมด 60 คน โดยมี อาจารย์ณัฐธิดา วงศ์พรหม เป็นผู้สอนและผู้ควบคุมวง และ 2) วงขับร้องประสานเสียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มีสมาชิกทั้งหมด 60 คน โดยมี อาจารย์สถิต สุขงชัยพฤกษ์ เป็นผู้สอนและผู้ควบคุมวง อาจารย์สิริ จัง เป็นนักเปียโน และ อาจารย์วไลยา นุตคำแหง เป็นผู้ประสานงาน จัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 วัน ได้แก่ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 14.30 - 15.30 น.

3. คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม เป็นวงขับร้องประสานเสียงแบบผสม (Mixed Choir) ประกอบด้วยผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีสมาชิกทั้งหมด 40 คน โดยมี มาสเตอร์ศุภมิตร ประสบเกียรติ เป็นผู้สอนและผู้ควบคุมวง และ อาจารย์ปภาพร หวังวิศวาวิทย์ เป็นผู้ช่วยครูและนักเปียโน จัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน ได้แก่ วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 08.00 - 08.20 น. และ 12.40 - 13.00 น. ส่วนวันพุธเพิ่ม เวลา 15.00 - 15.45 น.

4. คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา เป็นวงขับร้องประสานเสียงแบบผสม (Mixed Choir) ประกอบด้วยผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีสมาชิกทั้งหมด 40 คน โดยมี อาจารย์รังสฤษฏ์ สวนทะ เป็นผู้สอน ผู้ควบคุมวงและนักเปียโน จัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน ได้แก่ วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 08.00 - 08.30 น.

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และ ตอนที่ 2 หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย

ทฤษฎีทางการศึกษาของสไตเนอร์ (Steiner, 1988) เป็นทฤษฎีที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน (Teacher) ผู้เรียน (Student) สาร (Content) และการสอน (Context) (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561) การวิจัยครั้งนี้มีข้อมูลสอดคล้องกับทฤษฎีของสไตเนอร์ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านสาระหรือเนื้อหา และ 3) ด้านการสอน ซึ่งมีได้นำเสนอในด้านผู้เรียน เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากผู้เรียนนั้นนำมาใช้ในการตรวจสอบสามเส้ากับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต จึงขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์กับกรอบทฤษฎีทางการศึกษาของสไตเนอร์ 3 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียงผู้สอนต้องอาศัยทักษะหลายด้านในการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ จากการเก็บข้อมูลพบว่า คุณลักษณะของผู้สอนที่จำเป็นในการสอนขับร้องประสานเสียงเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง ได้แก่ ทักษะดนตรี (Music Skills) ทักษะการจัดการชั้นเรียน (Classroom Management Skills) ทักษะการสอน (Pedagogy Skills) และทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ทักษะดนตรี ประกอบไปด้วย ทักษะการฟัง ทักษะการร้อง ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการเล่น ทักษะการสร้างสรรค์และทักษะการอ่าน ข้อมูลจากการสังเกตการเรียนการสอน พบว่า มีการให้ผู้เรียนอบอุ่นเสียง ใช้วิธีการร้องให้ผู้เรียนฟังเป็นตัวอย่าง ให้ผู้เรียนร้องตาม และในระหว่างการสอนมีการปรับการเอื้อนคำ การปรับคำร้องที่ผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้อย่างถูกต้อง ให้ทำซ้ำจนชำนาญและมีการเน้นให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวตามเสียงเพลงที่ได้ยินปรบมือตามรูปแบบจังหวะที่ผู้สอนคิดขึ้นให้อิสระผู้เรียนในการสร้างสรรค์ท่าทางตามจินตนาการ ผู้เรียนทุกคนสนุกสนานกับกิจกรรมนี้ เห็นได้ชัดจากรอยยิ้มและเสียงหัวเราะของผู้เรียนตลอดเวลา

จากข้อมูลในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในการสอนขับร้องประสานเสียง นอกจากทักษะการร้องที่ผู้สอนใช้เป็นหลักแล้ว ยังมีทักษะการเคลื่อนไหวที่ผู้สอนใช้ประกอบการสอน ทักษะการสร้างสรรค์ที่ผู้สอนใช้ในการคิดรูปแบบจังหวะเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะการอ่านที่ผู้สอนใช้ในการอ่านโน้ตและสัญลักษณ์ต่าง ๆ และทักษะการฟังที่ผู้สอนใช้ประเมินผู้เรียนตลอดเวลาของการจัดการเรียนการสอน

1.2 ทักษะการจัดการชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญ เนื่องจากผู้สอนต้องทำหน้าที่ดูแลผู้เรียน สร้างความเข้าใจในกลุ่มผู้เรียน และควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียนนอกเหนือจากเอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นแล้ว ยังเป็นการดึงดูดความสนใจ เสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ทักษะที่ผู้สอนควรมีนอกเหนือจากทักษะดนตรีที่ช่วยสนับสนุนในเรื่องของการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน นั่นก็คือ ทักษะการจัดการชั้นเรียน (Classroom management skills) ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี เอื้อต่อการเรียนและดึงดูดให้ผู้เรียนอยู่กับครู และที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย พร้อมทั้งจะแสดงอัตลักษณ์ (Identity) แสดงความเป็นธรรมชาติออกมา ซึ่งส่งผลดีต่อการร้องเพลง”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

ข้อมูลจากการสังเกตการเรียนการสอนพบว่า ก่อนเริ่มการเรียนการสอน รุ่นพี่กับรุ่นน้องจับกลุ่มนั่งคุยกันอย่างสนิทสนม รุ่นพี่ที่เป็นหัวหน้าวงขับร้องประสานเสียงทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในชั้นเรียน มีการวางข้อตกลงร่วมกันเพื่อความเป็นระเบียบ ในระหว่างการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกมาทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ทั้งผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนพูดให้กำลังใจ ช่วยเสนอความคิด ทำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้อย่างมั่นใจ

จากข้อมูลในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บรรยากาศในห้องเรียนขับร้องประสานเสียงที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างเต็มที่มีด้วยกัน 2 ประการ คือ บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) และบรรยากาศที่มีความสุข (Happiness)

1) บรรยากาศที่มีอิสระ เป็นบรรยากาศที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและเลือกแสดงออกภายใต้การตัดสินใจของตนในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยปราศจากความกลัวและความวิตกกังวลเมื่อทำผิดพลาด ผู้สอนให้กำลังใจกับผู้เรียนอยู่เสมอ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ เกิดการเรียนรู้ได้ดี และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจและเต็มใจโดยไม่รู้สึกลังเลหรือทำผิด บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความเป็นธรรมชาติในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ได้

รูปภาพที่ 5 ตัวอย่างภาพบรรยากาศการเรียนของ
คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม
ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตินากุล

2) บรรยากาศที่มีความสุข ส่งผลโดยตรงต่อจิตใจซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การสอนขับร้องประสานเสียง โดยความสุขในการเรียนของผู้เรียนเกิดจากบรรยากาศที่เต็มไปด้วย ความอบอุ่น ความสบายใจ ความรัก ความผูกพันที่มีต่อสมาชิกในวงขับร้องประสานเสียงรวมถึงตัว ผู้สอน เนื่องจากสังคมของวงขับร้องประสานเสียง ผู้สอนจะปลูกฝังให้ผู้เรียนทุกคนช่วยเหลือกัน ดูแล ซิงกันและกัน ใช้ระบบพี่ดูแลน้อง ไม่มีการแบ่งแยกกลุ่มตามระดับชั้น น้องที่เพิ่งเข้ามาใหม่จะมีพี่ คอยชี้แนะ ผู้เรียนทุกคนรู้จักกัน บรรยากาศเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น สนุก รักในการร้องเพลง และไม่ขาดเรียนถ้าไม่จำเป็น จะเห็นได้ว่า ความสุขทำให้ผู้เรียนรักการมาเรียนและแสดงออกถึงความ พึงพอใจ ความตั้งใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้น ถึงแม้ว่าในบางครั้ง ผู้เรียนจะรู้สึกยากกับการ เริ่มเรียนเพลงใหม่ แต่ด้วยความสุขที่มีต่อการเรียนจึงทำให้ผู้เรียนสามารถก้าวผ่านความรู้สึกยากมาได้ ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสุข และความสนุกในทุก ๆ ช่วงเวลาของการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมการขับร้องประสานเสียง รวมถึง ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

1.3 ทักษะการสอน เป็นเรื่องของความสามารถในการสอนที่ครอบคลุมเรื่องการวางแผนการ เรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีสอน เทคนิคการ สอน รูปแบบการเรียนการสอน สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบททางการสอน เพื่อ ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของตนประสบความสำเร็จ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การทำงานกับผู้เรียนต้องอาศัยทักษะหลายด้านในการ
ดูแลและจัดการกับผู้เรียน รวมถึงทักษะการสอน (Pedagogy skills)
ที่ครูจำเป็นจะต้องมี...”

(ชูชานนา ซอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

รูปภาพที่ 6 ตัวอย่างภาพบรรยากาศการเรียน
ของคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

จากการสังเกตการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนใช้วิธีการพูด ใช้น้ำเสียง สีหน้า และท่าทางใน
เล่าเรื่องราวของบทเพลงให้ผู้เรียนฟัง ทุกคนฟังอย่างตั้งใจเห็นได้ชัดจากหน้าตาของผู้เรียนที่แสดงออก
ตามเรื่องราว จากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนร้องเพลงโดยจินตนาการเรื่องราวตามเนื้อหาของบทเพลง ผล
ปรากฏว่าน้ำเสียงของผู้เรียนสื่อตามอารมณ์ของเพลงได้ดีขึ้น มีการขับตัวขณะร้องอย่างเป็น
ธรรมชาติ

จากข้อมูลในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสอนของผู้สอนแต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่
ทุกคนมีวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผู้สอนแต่ละท่าน
แสดงออกถึงความสามารถในการพูดเปรียบเทียบให้ผู้เรียนเห็นภาพ ความสามารถในการใช้ร่างกาย
เพื่ออธิบายให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ความสามารถในการพูดจูงใจให้ผู้เรียนคล้อยตาม และ
ความสามารถในการใช้น้ำเสียงถ่ายทอดอารมณ์ขณะสอน

1.4 ทักษะการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องใช้ทักษะการสื่อสารหลาย
ทักษะร่วมกันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย
การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การสอนการขับร้องประสานเสียงที่ส่งเสริมการแสดงออก
ให้กับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องใช้ทุกทักษะที่กล่าวมาข้างต้น แต่

ทักษะที่ส่งผลโดยตรงต่อการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกคือ ทักษะการพูดและทักษะการฟัง ผู้สอนต้องสามารถพูดดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจในสิ่งที่ตนกำลังสื่อ โดยใช้คำพูดที่เหมาะสมกับวัย สร้างความเข้าใจและความชัดเจนให้กับผู้เรียน ในขณะเดียวกันผู้สอนควรเปิดใจรับฟังและเคารพความคิดของผู้เรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนกล้าพูดคุย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ อีกทั้งยังนำพาให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น จะเห็นได้ว่า การมีทักษะการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและการเรียน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

*“ทักษะในการสื่อสารเป็นเรื่องของวิธีการพูด การเลือกใช้คำ
ในการอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ”*

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

สรุปได้ว่า ในการสอนขับร้องประสานเสียงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกนั้น ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านทักษะดนตรี ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการสอน และทักษะการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทักษะการสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมการแสดงออกให้กับผู้เรียน

2. ด้านเนื้อหาหรือสาระ

2.1 การคัดเลือกบทเพลง

การคัดเลือกบทเพลงสำหรับวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้สอนควรเลือกบทเพลงให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึง คำร้อง ช่วงเสียง ระดับความยากง่ายของบทเพลง และความเหมาะสมกับกิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำร้อง ควรมีความหมายหรือเรื่องราวเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น เรื่องใกล้ตัวหรือเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ตรง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเข้าถึงบทเพลงได้ดี สามารถดึงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้สอนเลือกเพลงที่ไกลตัว เช่น เพลงมีความหมายเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมหวัง การสอนให้ผู้เรียนวัยนี้รับรู้และถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากผู้เรียนยังไม่เคยมีประสบการณ์ ดังนั้น คำร้องจึงมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของผู้เรียน ผู้สอนควรใส่ใจและให้ความสำคัญในประเด็นนี้

2) ช่วงเสียง ควรเลือกบทเพลงที่มีโน้ตสูงสุดและต่ำสุดให้เหมาะสมกับช่วงเสียงของผู้เรียน หากเพลงที่เลือกมีโน้ตที่สูงมากหรือต่ำเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนกังวลกับการร้องมากกว่าความหมายของบทเพลง และอาจไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ตามเป้าหมายที่ผู้สอนวางไว้

3) ระดับความยากง่ายของบทเพลง โดยพิจารณาจากรูปแบบของจังหวะ ความยาว และความหลากหลายของคำร้อง แนวประสาน และขึ้นคู่ ผู้สอนควรวางพื้นฐานในการร้องเพลงให้กับผู้เรียนด้วยการสอนเพลงที่ง่ายก่อน ตัวอย่างเช่น เพลงแนวเดี่ยว (Unison) เพลงประเภทนี้ไม่มีแนวประสาน จากนั้นเพิ่มระดับความยากเป็นเพลงรวนด และเพลงแคนอน เนื่องจากมีแนวประสานที่ไม่ซับซ้อน และต่อยอดให้ผู้เรียนได้ร้องเพลงที่ยากขึ้นตามลำดับ สำหรับผู้เรียนที่มีประสบการณ์ ผู้สอนสามารถเลือกเพลงที่ยากและหลากหลายมากขึ้น ดังนั้นการคัดเลือกบทเพลงที่คำนึงถึงระดับความยากง่ายจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนมีระบบระเบียบ เป็นขั้นตอน และส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างเต็มศักยภาพ

4) ความเหมาะสมกับกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีความแตกต่างกัน การเลือกบทเพลงให้เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมการแสดงออกทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมวันแม่ ผู้สอนสามารถเลือกเพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับแม่ ความรัก หรือการบอกรัก บรรยากาศภายในงานอาจมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนในขณะร้อง และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดบทเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกได้ ดังนั้นการเลือกบทเพลงให้เหมาะสมกับงานเป็นสิ่งสำคัญ หากผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมงานแสดงต่าง ๆ เป็นประจำ จะช่วยสร้างความหลากหลายของอารมณ์ความรู้สึกและเป็นประโยชน์กับการได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

นอกจากนี้ผู้สอนอาจคัดเลือกบทเพลงที่ผู้เรียนรู้จักเสริมให้ผู้เรียนได้ร้องเพื่อผ่อนคลายและสร้างความสุข ซึ่งอาจช่วยให้ผู้เรียนถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผู้สอนไม่ควรเลือกเพลงที่ยากเกินกว่าที่ผู้เรียนวัยนี้จะเข้าใจ เพราะเขาจะไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ออกมาได้ เลือกเพลงโดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักว่าทำได้มากน้อยแค่ไหน ต้องคำนึงถึงช่วงเสียงของผู้เรียน และควรมีจังหวะที่ไม่ซับซ้อน เพลงรวนด (Round) เป็นเพลงที่ดีสำหรับวงขับร้องประสานเสียงเด็ก”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“ไม่ควรเลือกเพลงที่มีเนื้อหาหรือความหมายยากเกินกว่าที่ผู้เรียนวัยนี้จะเข้าใจ เพราะเขาจะไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ออกมาได้ มันเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยเพลงที่ต้องเลือกเพลงโดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักว่าทำได้มากน้อยเพียงใด เพราะสิ่งที่ต้องการคือ การให้ผู้เรียนสามารถร้องเพลงออกมาเป็นธรรมชาติและเข้าใจในสิ่งที่ร้อง”

(จิ โฮ มัค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2562)

“ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้บทเพลงที่หลากหลาย เร็วบ้าง ช้าบ้าง ไม่ได้พูดถึงความหมายที่ไกลตัว ชับซ้อนได้บ้างตามความเหมาะสม สมมติถ้าวงเพิ่งเริ่มต้น ควรให้เริ่มร้องจากเพลงเสียงเดียวก่อน จากนั้นเพิ่มเป็นสองแนว สอนจากง่ายก่อน ค่อย ๆ ปูพื้นฐาน ผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนของตนเป็นหลักก่อน เพื่อจะได้เลือกบทเพลงให้เหมาะสม”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“ควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเพลงที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับการวางแผนในแต่ละปี ผู้เรียนควรได้มีโอกาสร้องเพลงคลาสสิกง่าย ๆ เพื่อสร้างเพลงพื้นฐานสำหรับต่อยอดต่อไป เช่น เพลง Panis Angelicus ส่วนบทเพลงที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารและถ่ายทอดอารมณ์ได้ดี คือ เพลงที่ผู้เรียนรู้จัก เพลงที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับโลกของผู้เรียน”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“ถ้าเป็นวงที่เพิ่งเริ่มต้นร้องประสานเสียงก็น่าจะใช้เป็นเพลงราวนด์ (Round) ก่อน เพราะไม่ยากมาก ไม่ต้องใช้เวลานานในการหัด และผู้เรียนจะรู้สึกสนุก ช้าเร็วไม่เป็นไร สมาชิกของผู้เรียนวัยนี้มีขีดจำกัด ดังนั้นให้อยู่ในแต่ละจุดชื่อยาวนาน บางทีสอนเพลงไม่จำเป็นต้องสอนให้จบเพลง แต่ถ้าเราเห็นผู้เรียนมีศักยภาพพอเราก็ปรับให้นานได้ เพลงที่

เลือกก็ต้องให้เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน เพลงราวนด์ดีที่สุดในยุค
สำหรับเด็ก ผมเลือกใช้เพลงของโคดายมาสอน”

(สกลิต สุกงชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“มาสเตอร์เลือกที่จะนำจุดแข็งของวงมาใช้เป็นฐานในการ
เลือกเพลง จะไม่ทำอะไรเกินตัวผู้เรียนมาก เพื่อให้ได้เพลงที่เหมาะสม
กับเสียงร้องมากที่สุด และเพลงที่เลือกส่วนใหญ่จะดูจากกิจกรรมที่เข้า
ร่วมเป็นหลัก ถ้าช่วงไหนไม่มีงานแสดง เพลงที่นำมาสอนจะเน้นฝึกการ
ฟัง และเลือกเพลงที่ร้องสบาย ผู้เรียนรู้จัก มีท่าเต้น ซึ่งผู้เรียนจะมีส่วน
ร่วมและถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้ดี”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“เราจะตั้งใจก่อนว่างานนี้คืออะไร จะได้เลือกเพลงถูก ส่วน
ใหญ่ผู้เรียนจะชอบเพลงที่เป็นยุคของเขา เช่น บางทีผู้เรียนอยากร้อง
เพลงเกาหลี ผมพยายามเอาจุดนี้มาเพิ่มให้ โดยเอาเพลงที่ผู้เรียนชอบ
มาทำเป็นโน้ตสำหรับวงประสานเสียงให้ร้อง ปรากฏว่า ผู้เรียนชอบ
มาก เราควรจะไปโฟกัสที่ผู้เรียนร้องเพลงแล้วมีความสุข ตรงนี้มันสำคัญ
กว่าการร้องแข่งเพื่อตอบสนองผู้สอนอย่างเดียว”

(รังสฤษฎ์ สอนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

ในการคัดเลือกบทเพลงมีผู้เชี่ยวชาญหนึ่งคนกล่าวถึงการคัดเลือกบทเพลงตาม
หลักการของโคดายไว้ดังนี้

- 1) ผู้สอนควรเลือกบทเพลงที่แต่งขึ้นสำหรับวงขับร้องประสานเสียงเด็กโดยเฉพาะ
เนื่องจากเพลงประเภทนี้จะมีความเหมาะสมกับช่วงเสียงและมีการจัดระดับความยากง่าย
- 2) ผู้สอนควรใช้เพลงพื้นบ้าน เนื่องจากเพลงพื้นบ้านเป็นบทเพลงที่สะท้อนถึง
วัฒนธรรมและวิถีชีวิตประจำวันที่เข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งใช้ภาษาท้องถิ่นและใช้รูปแบบจังหวะที่มี
เอกลักษณ์เฉพาะตัว
- 3) ผู้สอนควรใช้เพลงประกอบการเล่น (Game Song) ที่แต่งขึ้นใช้เฉพาะเรื่องที่สอน
เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และในขณะเดียวกันช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ

“การเลือกบทเพลงมาใช้สอนผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกตามหลักการของโคดาย นั่นคือ 1) ใช้บทเพลงที่แต่งขึ้นสำหรับวงขับร้องประสานเสียงเด็ก เพราะจะคำนึงถึงช่วงเสียงที่เหมาะสม 2) ใช้เพลงพื้นบ้าน โคดายเสนอให้เรียนเพลงของท้องถิ่นและประเทศของตนก่อน แล้วค่อยเรียนเพลงคลาสสิก 3) ใช้ Game song ซึ่งเป็นเพลงที่แต่งเพื่อใช้เฉพาะเรื่องที่ต้องการสอน ควรเริ่มสอนเพลงจากง่ายไปยาก มีโน้ตไม่มากก่อน”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

สรุปได้ว่า การคัดเลือกบทเพลงเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียง ผู้สอนต้องศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงให้เข้าใจรายละเอียดต่าง ๆ ของบทเพลงที่เลือกมาอย่างลึกซึ้งก่อนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน

2.2 ทักษะความเป็นนักดนตรี (Musicianship Skills) เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรเสริมให้กับผู้เรียนเพื่อช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน อีกทั้งทักษะความเป็นนักดนตรียังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องการออกเสียงคำ การเน้นเสียง อัตรารังหวะ ความเร็ว การแบ่งประโยค เสียงประสาน และประวัติความเป็นมา ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความเป็นนักดนตรีให้มีรูปแบบของกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความหลากหลาย และท้าทายความสามารถของผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการแสดงออกและผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการตามความรู้ที่สั่งสอนอย่างแท้จริงขณะทำกิจกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการร้องประสานเสียงต่อไป โดยผู้สอนเป็นผู้ออกแบบและคัดเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทักษะความเป็นนักดนตรีเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะช่วยให้เรา
รู้ว่า เราควรจะร้องเพลงออกมาแบบใด ซึ่งจะช่วยในเรื่องของการฟัง
ความเข้าใจเสียงประสาน ความเข้าใจประวัติความเป็นมา เป็นเหมือน
กระบวนการของการแสดงออก”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“ทักษะความเป็นนักดนตรีคือหัวใจของความสามารถในการสื่อสาร มันช่วยในเรื่องของการแบ่งประโยค การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ทักษะความเป็นนักดนตรีเป็นสิ่งสำคัญและเป็นตัวช่วยให้เด็กเข้าใจในเรื่องการออกเสียงคำ การเน้นเสียง อัตราจังหวะ ความเร็ว เพื่อนำไปสู่การแสดงออก ดังนั้น ทักษะความเป็นนักดนตรีควรสอนควบคู่ไปกับการสอนเพลง”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“ทักษะความเป็นนักดนตรีทำให้เกิดการแสดงออก การแสดงออกและทักษะความเป็นนักดนตรีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน มันเป็นเหมือนเครื่องมือที่ช่วยให้เราเข้าใจในองค์ประกอบดนตรี”

(จิ โฮ มัค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2562)

“ทักษะความเป็นนักดนตรีในที่นี้คือ ทักษะดนตรีที่ช่วยให้เด็กเกิดการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกได้ จากประสบการณ์ตรง ถ้าครูไม่สอดแทรกทักษะความเป็นนักดนตรีให้เด็ก กระบวนการสอนจะไปได้ช้า ถ้าต้องการให้ทุกอย่างไปเร็วและเก็บรายละเอียดได้หมด ต้องมีการสอนทักษะความเป็นนักดนตรีให้กับผู้เรียน ทักษะความเป็นนักดนตรีกับการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกต้องไปด้วยกัน จะมีเพียงอย่างเดียวหนึ่งไม่ได้ บางวงทำเขาได้ ดังได้ แต่ไม่เป็นธรรมชาติ”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“ทักษะความเป็นนักดนตรี มีส่วนช่วยสร้างให้ผู้เรียนเกิด การแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก อย่างเช่นพวกแบบฝึกหัดต่าง ๆ พวกเกมดนตรี”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“ทักษะความเป็นนักดนตรี ช่วยสร้างการแสดงออกให้กับเด็ก
สิ่งนี้จะส่งเสริมให้เด็กอยากร้อง ร้องด้วยความรู้สึกร้องด้วยการเข้าใจ
ทักษะความเป็นนักดนตรี สามารถจูงใจให้เด็กสนใจในการเรียน”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“ทักษะความเป็นนักดนตรี เป็นสิ่งที่ควรเสริมให้ผู้เรียน
เหมือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออกถึงอารมณ์
ความรู้สึกร ถ้ามีเวลาก็ควรเสริมความเข้าใจผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัด
ให้กับผู้เรียนบ้าง”

(รังสฤษฎ์ สอนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

รูปภาพที่ 7 ตัวอย่างภาพบรรยากาศกิจกรรมทักษะความเป็นนักดนตรี
ของคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4
ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมทักษะความเป็นนักดนตรี ไม่เพียงสร้างความสนุกสนานและความมั่นใจ
ให้กับผู้เรียน แต่ยังเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ทางดนตรีที่จำเป็นต่อการขับร้องประสาน
เสียง ซึ่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยอาศัยการสังเกต การคิด และการตีความขณะ
ทำกิจกรรม

2.3 เทคนิคการร้อง (Vocal Techniques) การร้องเพลงให้มีคุณภาพ ผู้เรียนควรมีความ
เข้าใจในคำร้องและความเข้าใจถึงอารมณ์ของบทเพลงควบคู่กับการมีเทคนิคการร้องที่ดี ซึ่งเห็นได้ชัด
จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เทคนิคการร้อง ถ้าผู้เรียนมีเทคนิคการร้องดี ก็จะสามารถร้องเพลงที่มีระดับเสียงสูงต่ำได้ และสามารถควบคุมเสียงให้ร้องอย่างมีพลังหรือร้องเบาได้ เป็นตัวช่วยส่งเสริมให้การถ่ายทอดอารมณ์ผ่านน้ำเสียงได้ดีขึ้น”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“...ถ้าผู้เรียนสามารถร้องเพลงได้คล่อง มีเทคนิคการร้องที่ดี การใส่อารมณ์ของเพลงเข้าไปก็จะง่าย...”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“...การมีเทคนิคที่ดีย่อมเป็นสิ่งจำเป็น เทคนิคการร้องจะต้องมาสนับสนุนสิ่งที่กำลังแสดงออก เมื่อเราเข้าใจในอารมณ์ของบทเพลง และต้องการถ่ายทอดความรู้สึกออกมา แต่เทคนิคไม่ถึง ก็ทำไม่ได้ ดังนั้นทั้งสองสิ่งต้องมาคู่กันหรือไปด้วยกัน ดังนั้นครูต้องสอนทั้งเทคนิค รวมถึงการสร้างจินตนาการให้กับผู้เรียน...”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า เทคนิคการร้องเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากในกระบวนการจัดการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา ซึ่งเทคนิคการร้องจะช่วยให้การควบคุมระดับเสียง ความดัง - เบา พลังในการร้อง ความคล่องแคล่ว และความชำนาญในการร้อง เป็นต้น หากผู้สอนไม่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเทคนิคการร้องที่ดีเพื่อเป็นฐานอันมั่นคงสำหรับการต่อยอดทักษะการร้องและความสามารถในการขับร้องประสานเสียง ผู้เรียนอาจไม่ประสบความสำเร็จในการร้องเพลงอย่างมีคุณภาพ และไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาขณะร้องได้ตามต้องการ ดังนั้นเทคนิคการร้องถือเป็นตัวขับเคลื่อนที่ใช้เสริมให้การขับร้องออกมาสมบูรณ์แบบที่สุด ผู้สอนควรสอนเทคนิคการร้องควบคู่กับการร้องเพลงและการใส่อารมณ์ในบทเพลง

2.4 ทักษะการแสดง (Performance Skills) เป็นทักษะที่ผู้สอนควรเสริมให้กับผู้เรียนเพื่อสร้างความมั่นใจเมื่อต้องร้องเพลงต่อหน้าผู้ชม เนื่องจากการร้องในห้องเรียนให้ความรู้สึกที่แตกต่างจากการร้องต่อหน้าผู้ชม บรรยากาศ สถานที่ ล้วนส่งผลโดยตรงต่อความกล้าแสดงออกของผู้เรียน ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการแสดง ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน อาจ

เริ่มด้วยการจำลองห้องเรียนเป็นห้องแสดง โดยแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนสลับกันออกมาแสดง จากนั้นเข้าร่วมแสดงในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและนอกโรงเรียน ตามลำดับ สิ่งเหล่านี้จะช่วยปลูกฝังและสร้างความคุ้นชินให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ความประหม่า ความกล้า และความอายที่ผู้เรียนเคยมีจะกลั่นกลายเป็นความมั่นใจในที่สุด ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทักษะการแสดงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูสามารถเตรียมความพร้อมด้านการขึ้นแสดงบนเวทีให้กับเด็กได้”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“การแสดงถือเป็นทักษะเช่นกัน ถ้ามีโอกาส ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสแสดง เนื่องจากการร้องในคาบเรียนจะให้ความรู้สึกที่ต่างจากการแสดงต่อหน้าผู้ชม ต้องอาศัยประสบการณ์เช่นกัน ถ้าประสบการณ์การแสดงมีน้อย การขึ้นเวทีก็อาจจะเกิดความประหม่า แต่ถ้าคนที่ขึ้นเวทีแสดงบ่อย ก็จะมีคามมั่นใจมากกว่า”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“การจัดประสบการณ์การขึ้นเวที ในส่วนนี้ออกมาในรูปแบบของการจัดคอนเสิร์ตให้ผู้ปกครองชมหรือก่อนการแข่งขัน ผมจะการพาผู้เรียนไปร้องในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้สัมผัสถึงห้องแต่ละห้องที่ไปร้องว่ามีความต่างกันอย่างไร ร้องในห้องที่เสียงแห้งและห้องที่เสียงก้องรู้สึกอย่างไร ร้องในห้องกว้างและห้องเล็กเป็นอย่างไร แล้วห้องแต่ละแบบควรร้องแบบไหน สิ่งนี้จะช่วยฝึกเด็กให้คุ้นชิน เมื่อไปเจอสถานการณ์จริงก็จะสามารถรับมือได้”

(สกลิต สุกงษ์พิทักษ์, สัมภาษณ์, 23 สิงหาคม 2562)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนในเรื่องของความรู้สึกต่อการแสดงพบว่า ผู้เรียนที่มีประสบการณ์ในการขับร้องมาระดับหนึ่งจะรู้สึกดี สนุกและมีส่วนร่วมไปกับบทเพลง ดีใจและมีความสุขที่เห็นคนฟังยิ้มตามขณะที่ตนร้องเพลง และที่สำคัญ ผู้เรียนมีความสุขกับการได้ร้องเพลงร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและอารมณ์ของบทเพลงแต่ละบทที่มีความหลากหลายไปยัง

ผู้ฟัง ในทางกลับกัน ผู้เรียนที่เข้าร่วมวงขับร้องประสานเสียงได้ไม่นานส่วนใหญ่กล่าวว่า รู้สึกอาย ตื่นเต้น และไม่มีความมั่นใจ ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...รู้สึกตื่นเต้นและอาย...หนูชอบร้องมากแต่พอขึ้นเวลาที่รู้สึก
เขินอายเวลาร้อง...หนูรู้สึกว่าการร้องเหมือนไปกับเพลง เพราะหนูชิน
แล้ว...สนุกมากเลย เพราะได้ร้องเพลงให้คนฟังยืมตาม...”

(กลุ่มผู้เรียนโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 มิถุนายน 2562)

“...มีความตื่นเต้น...มีความสุขเนื่องจากเราฝึกซ้อมมา แล้วพอ
เราขึ้นแสดงมีเสียงปรบมือต้อนรับเรา เห็นว่าผู้ฟังบางคนอื่นไปกับพวก
เรา แค่นี้ก็รู้สึกดีแล้ว...ส่วนในมุมมองของหนู ตอนซ้อมอาจจะมีทั้งช่วง
ที่อินกับไม่อินกับเพลง แต่พอถึงเวลาขึ้นเวลาขึ้นเวทีแข่ง อินเนอร์มา
เต็ม ซึ่งอินเนอร์จะแตกต่างกันไปตามบทเพลง หนูสัมผัสถึงความเศร้า
ความสนุก และที่สำคัญมีความสุขขณะร้องเพลง เพราะได้ร้องเพลงกับ
เพื่อน ๆ ได้ช่วยกันส่งความสุขให้คนฟัง...”

(กลุ่มผู้เรียนโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 ตุลาคม 2562)

ข้อมูลจากการสังเกตการแสดงและการสัมภาษณ์หลังการแสดง พบว่า ขณะแสดงผู้เรียนส่วนใหญ่ร้องด้วยความมั่นใจ แสดงสีหน้าไปตามความรู้สึกของตน ขยับตัวไปตามจังหวะ ร้องอย่างไร้เพราะ แต่มีผู้เรียนบางคนหน้ามึน สายตาวอกแวก จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนหลังการแสดง ทำให้ทราบว่า ผู้เรียนที่ยืนนิ่ง สายตามองเพื่อน ๆ ขณะร้องคือผู้เรียนที่เพิ่งเข้าเป็นสมาชิกในวงเมื่อต้นเทอม จึงรู้สึกเขินอายที่มีผู้ฟังจำนวนมาก สำหรับผู้เรียนที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว จะรู้สึกสนุก และมีอารมณ์ร่วมไปกับบทเพลง

รูปภาพที่ 8 ตัวอย่างการแสดงของคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา
ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

จากข้อมูลการสังเกตการแสดงและการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า ทักษะการแสดงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงอารมณ์ความรู้สึกขณะร้องเพลงที่ผู้สอนควรเสริมให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์หรือมีโอกาสได้ทำบ่อยครั้ง ผู้เรียนจะสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติ เกิดความชำนาญ ลดความประหม่าหรือความกังวลที่จะเกิดขึ้นในช่วงระหว่างการแสดงลงได้ ดังนั้นประสบการณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการแสดงที่ดี ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ทักษะความเป็นนักดนตรี เทคนิคการร้อง และทักษะการแสดง เป็นสิ่งจำเป็นต่อการสอนขับร้องประสานเสียง โดยผู้สอนควรคำนึงถึงความสอดคล้องของเนื้อหาในบทเพลงกับกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงหรือนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการร้องเพลง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกทางอารมณ์ได้ดี ผู้สอนควรเน้นการสอนทักษะความเป็นนักดนตรีและเทคนิคการร้องให้กับผู้เรียน

3. ด้านการสอน

การแสดงออกเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารที่แสดงถึงความเข้าใจในบทเพลงเริ่มจากการตีความ และถ่ายทอดความรู้สึกผ่านน้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง และแววตา ความสำเร็จของการแสดงดนตรีอยู่ที่ความสามารถในการสะกดให้ผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมไปกับนักดนตรี สำหรับการสอนการแสดงออกในการขับร้องประสานเสียงที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้นั้น สิ่งสำคัญอยู่ที่ความเข้าใจคำร้อง เพราะคำร้องสื่อถึงเรื่องราวของบทเพลง ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การแสดงออกเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารที่แสดงถึง ความเข้าใจในบทเพลง มันผ่านกระบวนการตีความก่อนแล้วค่อยแสดงออกมาให้คนฟังได้เข้าถึงบทเพลงของเรา ความสำเร็จของการแสดงดนตรีอยู่ที่ความสามารถในการสะกดให้คนฟังอยู่กับเรา มีอารมณ์ร่วมไปกับเพลงที่เราร้องผ่านน้ำเสียง สีหน้า และแววตา”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“การแสดงออกเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึง ความหมายของคำร้อง อารมณ์ ความรู้สึก และมันทำให้ดนตรีมีชีวิต”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“...การช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจอารมณ์ของบทเพลงคือ ความเข้าใจคำร้อง เราต้องให้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจใน ความหมายของคำร้อง”

(จิ โฮ มัค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2562)

“...การแสดงออกคือหนึ่งในการสื่อสาร นอกจากการร้องเพลงแล้วจะเกี่ยวข้องกับคำ ความหมายของคำ...การสื่อสารที่มาจากความรู้สึกจริง ๆ ต้องสื่อถึงอารมณ์พร้อมกับความเข้าใจในความหมายของคำด้วย”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“...การแสดงออกคือการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกขณะร้องเพลง ควรเริ่มจากการสอนให้ผู้เรียน เข้าใจเพลงและรู้ความหมายของบทเพลง...”

(สถิต สุกงจชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“...การช่วยให้ผู้เรียนร้องเพลงอย่างมีอารมณ์นั้นสิ่งสำคัญคือ ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำร้องและดนตรี...”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“...ผู้เรียนควรจะต้องรู้และเข้าใจในความหมายของเพลง...”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“...คำร้องส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึก ถ้าผู้เรียนรู้ความหมาย
ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารออกมาได้...”

(รังสฤษฎ์ สวนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การสอนผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเพลงมาจากตัวผู้สอนเป็นสำคัญ บทบาทของผู้สอนคือ สอนให้ผู้เรียนตีความบทเพลงโดยใช้การพูดให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ภายใต้กรอบที่กำหนด เพื่อดึงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงออกมาอย่างเหมาะสม ผู้เรียนจะแสดงออกได้ดีและเป็นธรรมชาติเมื่อเข้าใจในสิ่งที่ตนร้อง เข้าใจเหตุผลของการใช้ความดัง - เบาและการเน้นคำ ในทางกลับกัน หากผู้สอนใช้วิธีบอกให้ผู้เรียนร้องดัง - เบาและใช้น้ำเสียงตามคำสั่ง ผู้เรียนอาจทำได้แต่อาจไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากการร้องนั้นไม่ได้เกิดจากความเข้าใจอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ในขณะที่แสดงตัวอย่างหากผู้สอนแสดงสีหน้าและน้ำเสียงสอดคล้องกับอารมณ์ของบทเพลง ผู้เรียนก็จะสามารถทำตามได้ ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต้องมาจากการความเข้าใจ
บทเพลง ครูจะใช้วิธีพูดคุยถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น พูดให้เด็กได้มีโอกาสคิด
และตีความบทเพลง โดยที่ครูเป็นผู้กำหนดกรอบคร่าว ๆ”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“ครูควรให้เด็กได้คิด จินตนาการ และให้ผู้เรียนมีอิสระในการ
แสดงออกถึงสิ่งที่ผู้เรียนคิดตาม ครูไม่ควรจำกัดความคิดของผู้เรียน...”

(จิ โฮ มัค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2562)

“...ร้องอย่างมีการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกนั้น ผู้สอน
ต้องตีความออกมา แล้วก็สื่อสารกับผู้เรียนให้เข้าใจไปในแนวทาง
เดียวกัน โดยสอนให้คิด ตีความถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบทเพลง”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“...ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ร้องและสามารถตีความ
ของผู้เรียนออกมาให้ตรงกับความหมายของบทเพลง โดยพูดให้ได้คิด
และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น...”

(สกลิต สุกงษ์ชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“...เวลาสอน ผู้สอนควรแสดงอารมณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะ
ของเพลงด้วย โดยแสดงผ่านท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง...สอนให้ผู้เรียนคิด
ตีความถึงลีลาของเพลง...ดังนั้นหน้าที่ของผู้สอนหรือผู้อำนวยการเพลงคือ
ทำให้ผู้เรียนเข้าใจดนตรี เข้าใจในสิ่งที่ตนร้อง ผู้เรียนต้องรู้ว่าทำอะไร
เพื่ออะไร จุดนี้สำคัญมาก...”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“...การแสดงอารมณ์จากหน้าผู้สอนสำคัญมาก ผู้สอนแสดงสี
หน้าอารมณ์เป็นอย่างไร ผู้เรียนก็จะเป็นแบบนั้น...”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

การสอนการแสดงออกสามารถทำได้ตั้งแต่วันแรกของการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกล่าว
ทักทายผู้เรียนด้วยน้ำเสียงที่อบอุ่น เป็นกันเอง ถือเป็นการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย
สบายใจ และกล้าที่จะแสดงอารมณ์ตอบกลับ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการเรียนการสอนที่ดี เพราะความรู้สึก
ปลอดภัยนี้จะทำให้ผู้เรียนเริ่มเปิดใจและกล้าที่จะตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ อีก
ทั้งผู้สอนสามารถสอนการแสดงออกได้ตลอดเวลาในการเรียนการสอน สอดแทรกได้ทุกกระบวนการ
โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม เช่น การอบอุ่นเสียง การเริ่มต้นสอนเพลง
ใหม่ หรือสอนควบคู่กับการสอนร้องเพลง เป็นต้น ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เราสามารถสอนการแสดงออกได้ตั้งแต่วันแรกที่เริ่มเรียน”

(ชูชานนา ซอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“เราสามารถสอนการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก ได้ตลอดคาบของการเรียนการสอน ซึ่งการสอนให้ผู้เรียนแสดงอารมณ์ความรู้สึกนั้น ทำได้ตั้งแต่วันแรกของการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเดินเข้าห้องเรียน เริ่มด้วยการทักทายของผู้สอน ถ้าผู้เรียนเห็นผู้สอนแสดงอารมณ์ เขาจะแสดงอารมณ์ออกมาด้วย เมื่อผู้เรียนรู้สึกสบายใจ รู้สึกปลอดภัย ก็จะกล้าที่จะแสดงออก กล้าที่จะปล่อยอารมณ์ไปตามเสียงเพลง ซึ่งเป็นพื้นฐานในเรื่องของฝึกการแสดงออกทางอารมณ์”

(จี โฮ มัค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2562)

“...สามารถสอนการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกได้ตลอดคาบการเรียนการสอน สามารถสอดแทรกได้ทุกกระบวนการ โดยเฉพาะในการเตรียมความพร้อมของเสียง และรู้สึกว่าต้องให้ผู้เรียนฝึกบ่อย ๆ จึงจะจำได้”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“ในการสอนเรื่องอารมณ์ของบทเพลงสามารถสอนได้ในทุกช่วงของกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นช่วงเตรียมความพร้อมของเสียง หรือระหว่างซ้อมเพลง เน้นเรื่องความหมายของคำ ทำนอง จังหวะ ในการสร้างอารมณ์ให้กับผู้เรียน ส่วนใหญ่จะถึงจุดที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออก มาใส่ในช่วงเตรียมความพร้อมของเสียง จากนั้นจึงเชื่อมโยงกับบทเพลง”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“การสอนการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกนั้น อยู่ที่ว่าวางแผนของผู้สอนว่าจะสอดแทรกไว้ช่วงใดของการสอนได้บ้าง เช่น ใส่ในช่วงของการเตรียมความพร้อมของเสียง โดยให้ผู้เรียนร้องแบบฝึกหัดโดยใส่น้ำเสียงโกรธหรือน้ำเสียงสนุก...”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“การสอนการแสดงออกจะดูตามความเหมาะสม บางครั้งเริ่มสอนผมก็สอดแทรกเข้าไปเลย ในกรณีเพลงไม่ยาก ควรให้ผู้เรียนคล่องก่อนแล้วค่อยเน้นเรื่องการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก แต่ถ้าเพลงไม่ยากก็จะสอนและใส่อารมณ์ของเพลงไปพร้อมกันเลย ดังนั้นไม่มีอะไรตายตัว”

(สถิต สุกงชัยพฤษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“...สามารถใส่ได้ตั้งแต่ตอนเริ่มหัดเพลงใหม่ อาจเริ่มจากการอธิบายความหมายของชื่อเพลง เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ว่าเดี่ยวจะได้ร้องเพลงที่เกี่ยวข้องอะไร จากนั้นก็ค่อย ๆ สอดแทรกไปตามความเหมาะสม”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“...สามารถใส่ได้ตั้งแต่ตอนเริ่ม แต่เราควรจะไปทักไปทีละเรื่องว่าเรื่องไหนต้องการให้เด็กก่อน มันเป็นการวางลำดับให้เด็กได้เข้าใจเพลงที่ร้องไปที่ละขั้น”

(รังสฤษฎ์ สนวนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

3.1 การตีความ (Interpretation)

การสอนให้วงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกนั้น สิ่งสำคัญอยู่ที่การฝึกให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ตีความ และส่งเสริมจินตนาการ โดยเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และเจตคติที่มีต่อบทเพลงออกมาขณะร้องเพลง จากการเก็บข้อมูลพบว่า กลวิธีการสอนที่ส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายมีทั้งหมด 6 วิธี ได้แก่ 1) กลวิธีการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง (Demonstration) 2) กลวิธีการอธิบายเทคนิคและความหมาย (Explanation) 3) กลวิธีการเล่าเรื่องราว (Storytelling) 4) กลวิธีการเปรียบเทียบและการอุปมาอุปไมย (Comparison and Metaphor) 5) กลวิธีการสร้างจินตนาการ (Imagination) และ 6) กลวิธีการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงประสบการณ์ (Exchanging and Connecting Experiences)

1) กลวิธีการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง

การสอนข้อร้องประสานเสียงโดยใช้การสาธิตและการแสดงตัวอย่างเป็นวิธีที่ผู้สอนส่วนใหญ่นิยมใช้ เนื่องจากกลวิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเชิงรูปธรรม และเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตเห็นขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ตามด้วยคิดถึงสิ่งที่ได้ยิน จนสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้สอนเป็นผู้วางแผน ดำเนินการ ฝึกซ้อม และลงมือปฏิบัติ ความสำเร็จของการสอนขึ้นอยู่กับความสามารถในการสาธิตของผู้สอน ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผมใช้วิธีการสาธิตเยอะ ผมจะร้องให้ผู้เรียนฟังเป็นตัวอย่าง ผู้สอนควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนไม่เพียงแต่ได้ยินเสียงร้องเท่านั้น แต่ยังได้ลงมือทำด้วย ทำตามผู้สอน...เราควรใช้วิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดู สังเกต และฟัง แล้วถามผู้เรียนว่าได้ยินอะไรบ้าง จากนั้นให้ร้องตามสิ่งที่ได้ยิน”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“มาสเตอร์เน้นการร้องให้เป็นตัวอย่าง ต่อเพลงแบบร้องต่อจำ คือ ร้องให้เด็กฟัง แล้วให้ผู้เรียนร้องตาม เมื่อพบปัญหาตรงไหนก็จะแก้ตรงนั้นทันที”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“ผมจะเน้นการสาธิต ทำให้ดูด้วยว่าแบบไหนเป็นสิ่งที่ต้องการ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผมต้องการจะสื่อ บางครั้งภาคทฤษฎีฟังเข้าใจแต่นำไปใช้ไม่เป็น จึงต้องใช้การสาธิตเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพ เนื่องจากผู้เรียนใช้การเลียนแบบ ยิ่งถ้าเป็นเด็กเล็กด้วยแล้วการแสดงให้ดูเป็นสิ่งจำเป็นมาก”

(สถิต สุกงษ์พิภพ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“ใช้วิธีการสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นและทำตามด้วย”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“ผมใช้การสาธิตและให้ผู้เรียนได้ทำตาม”

(รังสฤษฎ์ สนวนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนข้อร้องเรียนแล้ว ยังมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการสอนของผู้สอนที่ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพอย่างชัดเจนและสามารถฝึกปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

“ผู้สอนใช้วิธีการร้องให้ฟังเป็นท่อนแล้วให้ผู้เรียนร้องตาม ไม่
ว่าจะเป็นภาษาไหนก็ตาม หรือท่อนไหนที่ร้องไม่ถูกหรือต้องการจะ
ปรับแก้ ผู้สอนจะร้องแบบที่ต้องการให้ฟัง แล้วพวกผมทำตาม ร้องจน
ไปจนจำได้”

(กลุ่มผู้เรียนโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 มิถุนายน 2562)

“ผู้สอนจะทำให้ดูก่อนไม่ว่าจะเป็นการฝึกพูดคำในเพลงและ
การร้องให้ฟังทีละท่อน แล้วทำตาม...ผู้สอนจะร้องประโยคที่พวกหนูไม่
รู้ให้ฟังก่อน แล้วให้พวกหนูฟังและฝึกจนทำได้... ร้องจนไปจนกว่าจะ
ได้แล้วค่อยไปท่อนต่อไป...แล้วกดเปียโนตามโน้ตแล้วให้ร้องตาม ตอน
แรก ๆ ยังดูโน้ต พอฝึกบ่อย ๆ ก็จำได้ มันจะซึมเข้าไปเอง ส่วนใหญ่
จะจำได้ทุกเพลง”

(กลุ่มผู้เรียนโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 สิงหาคม 2562)

จากข้อความข้างต้นทำให้เห็นว่า ผู้สอนใช้การสาธิตและการแสดงตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เลียนแบบควบคู่กับการสังเกตผู้เรียน หากผู้เรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ ผู้สอนจะสาธิตให้ดูอีกครั้งและให้ผู้เรียนทำตาม ทำซ้ำหลายครั้งจนเกิดความคล่องแคล่วและชำนาญ ซึ่งผู้สอนจะประเมินและปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนในทันที การสาธิตและแสดงตัวอย่างไม่ได้หมายถึงการสาธิตจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายรวมถึงการเชิญข้อร้องเรียนที่มีประสบการณ์ และการเลือกใช้สื่อที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ มาเป็นตัวอย่างในการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการแสดงออกได้เช่นกัน สิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ความประทับใจ จนกลายเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนตั้งใจข้มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ผมมีโอกาสได้เชิญอาจารย์และวงขับร้องประสานเสียงเก่ง ๆ จากเมืองนอกเข้ามา เพื่อให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้เห็นวงขับร้องประสานเสียงเหล่านั้นร้องเพลงเพราะ ๆ ให้ฟัง...บางทีการที่เราจะสอนเพลงเลย อาจจะนำด้วยการอธิบาย หรือ การยกตัวอย่าง หรือเปิดวิดีโอให้ผู้เรียนได้ดู”

(สกลิต สุกงษ์พิทักษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“การสอนการแสดงออกผมใช้วิธีการให้ผู้เรียนได้ดูภาพและอธิบายให้ผู้เรียนรับรู้ถึงการร้องแบบนิ่ง ๆ ร้องเฉย ๆ ร้องแข็ง ๆ ว่าเป็นอย่างไร ดีหรือไม่ดีอย่างไร แล้วควรจะทำอย่างไร รวมถึงคัดเลือกตัวอย่างวงอื่นที่มีประสบการณ์ มีมาตรฐานมาให้ผู้เรียนได้ดู”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“พยายามยกตัวอย่าง แล้วก็ให้ผู้เรียนได้ดูจากยูทูบ”

(รังสฤษฎ์ สอนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

2) กลวิธีการอธิบายเทคนิคและความหมาย

การอธิบายเทคนิคและความหมายเป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเพลงและวิธีการร้องได้ละเอียดกว่าการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง เนื่องจากวิธีการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง ผู้เรียนใช้การสังเกตและเลียนแบบการร้องตามผู้สอน โดยที่ไม่รู้ว่าตนกำลังร้องเพลงเพื่อสื่ออารมณ์แบบไหน ไม่เข้าใจความหมายของคำร้องที่แท้จริง อีกทั้งไม่รู้ว่าวิธีการร้องแบบที่ผู้สอนให้ร้องตามทำเพื่ออะไร แก่จุดด้อยในเรื่องใด ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การอธิบายเทคนิคและความหมายเป็นหนึ่งในวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเข้าใจความหมาย ตลอดจนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของบทเพลงและคำร้องได้เป็นอย่างดี รวมถึงเข้าใจเทคนิคที่ใช้ในการร้องโดยละเอียด เช่น อธิบายความหมายของคำศัพท์ในด้านดุริยางคศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิธีการออกเสียงคำ และการเน้นเสียง เป็นต้น สิ่งสำคัญคือ ผู้สอนต้องอธิบายโดยจัดเตรียมข้อมูลต่าง ๆ และทำความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การถ่ายทอดเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งกระบวนการนี้สามารถทำก่อน ระหว่าง หรือหลังการร้องบทเพลง เห็นได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“...ทำให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจในความหมาย ค่อย ๆ สอนและอาศัยการอธิบายควบคู่กัน ผมจะเน้นให้ร้องอย่างสวยงามตลอดโดยเฉพาะช่วงท้ายประโยค หรือ ตอนเริ่มต้นประโยค...”

(สถิต สุกิจชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“การแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนจะขึ้นกับตัวผู้สอนเป็นหลัก ด้วยความที่ผู้เรียนเป็นเด็กเล็ก เรื่องของภาษาอาจจะไม่เข้าใจในความหมายร้อยเปอร์เซ็นต์ ในการสอนผู้สอนอาจจะต้องอธิบายความหมายให้ผู้เรียนฟัง เช่น ภาษาละตินแปลว่าอะไร คืออะไร”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“ผู้เรียนควรเข้าใจประโยค คำร้อง สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของบทเพลง รวมถึงการออกเสียงคำ ความหนักเบาของคำร้อง ความเข้าใจต่อสิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ สิ่งสำคัญอยู่ที่ผู้สอนต้องวางแผนการสอน รวมถึงศึกษาและตีความบทเพลงมาเป็นอย่างดี...ถ้าสอนให้เข้าใจความหมายของคำร้อง ความหนักเบาและน้ำเสียงมันจะออกมาโดยที่ผู้สอนอาจไม่ต้องอธิบายอะไรให้ผู้เรียนฟังมากถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในโน้ตเพลง ผู้สอนสามารถสอนเสียงก่อนสัญลักษณ์ ซึ่งในตอนท้ายค่อยนำเสนอสัญลักษณ์ต่าง ๆ”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“ผมจะทำการบ้านมาก่อน ผมต้องรู้ก่อนว่าความหมายของเพลงเป็นอย่างไร แล้วก็มาเล่าให้ผู้เรียนฟังถึงความหมายของเพลง... สำหรับเรื่องเทคนิคการร้อง ผมจะบอกและอธิบายเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่ากำลังปรับแก้เรื่องอะไร ทำอย่างไร เช่น ผู้เรียนลืมใช้ซัพพอร์ตขณะร้อง ทำให้เสียงเพี้ยนต่ำ ผมจะอธิบายถึงปัญหาและวิธีการแก้ไข”

(รังสฤษฎ์ สนวนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนขับร้องประสานเสียงแล้ว ยังมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการสอนของผู้สอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของบทเพลงได้มากขึ้น และรู้ว่าตนควรรู้สึกอย่างไรเวลาร้องเพลงแต่ละเพลง ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ผู้สอนจะค่อย ๆ ฝึกไปที่ละคำ แล้วผู้สอนก็จะแปลให้รู้
ด้วยว่าความหมายคำนั้นหมายถึงอะไร...พวกผมจะได้อินไปกับเพลง
เพราะรู้ว่าเพลงนั้นหมายความว่าอะไร...”

(กลุ่มผู้เรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 สิงหาคม 2562)

“ผู้สอนก็จะอธิบายไปด้วยว่าอันนี้มันหมายความว่าอะไร
มันก็จะทำให้เราเข้าใจความหมายมากขึ้น...ผู้สอนอธิบายแล้วก็ดีไว้
ถ้าไม่รู้จากผู้สอนจะอธิบายให้อย่างละเอียด มันช่วยให้เราเข้าใจ
อารมณ์ของเพลงมากขึ้น...ถ้าเกิดเรารู้ความหมาย เราก็จะรู้ว่าเพลงนี้
ควรเศร้า เพลงนี้ควรสนุก...ถ้าเรารู้ความหมาย เราก็สามารถอินไป
กับเพลง ทำให้เพลงมันมีสีสันมากขึ้น”

(กลุ่มผู้เรียนโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 สิงหาคม 2562)

3) กลวิธีการเล่าเรื่องราว

การเล่าเรื่องราวเป็นวิธีที่ผู้สอนดึงดูดความสนใจผู้เรียนด้วยการเล่าเรื่องราวของบทเพลงให้ทราบถึงความเป็นมา เนื้อเรื่อง บริบทของบทเพลง และประวัติของผู้ประพันธ์เพลง ขณะดำเนินการสอน ผู้สอนสามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง ขั้นตอนของการสอนแบบเล่าเรื่องราว ผู้สอนควรเตรียมการสอนโดยศึกษาประวัติและวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ของบทเพลงมาเป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้การเล่าเรื่องเป็นไปอย่างราบรื่นและดำเนินไปเป็นลำดับขั้นตอน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผมก็จะทำการบ้านมาก่อน แล้วมาเล่าให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียน
จะได้รู้ว่าเพลงที่ร้องเกี่ยวกับอะไร มีความเป็นมาอย่างไร เพื่อช่วยดึง
อารมณ์ขณะร้องเพลงได้ดีขึ้น”

(รังสฤษฎ์ สวนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

“...และอีกวิธีที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงอารมณ์เพลงออกมาได้คือ การเล่าเรื่องราวของเพลงให้ผู้เรียนฟังว่า เพลงนี้มีเรื่องราวความเป็นมาอย่างไรบ้าง เป็นเพลงเกี่ยวกับอะไร ใครเป็นผู้แต่ง แต่งเพื่ออะไร ซึ่งผู้เรียนจะชอบมาก เพราะโดยธรรมชาติของผู้เรียนจะชอบฟังครูเล่าเรื่องเล่านิทาน”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

4) กลวิธีการเปรียบเทียบและการอุปมาอุปไมย

การแปลความหมายคำร้องในบทเพลงตามตัวอักษร บางครั้งอาจไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ ทำให้ต้องอาศัยการตีความเข้ามาช่วยแปลความหมาย ผู้สอนต้องคิดหาวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคำร้องในเพลงนั้นอย่างถ่องแท้ การเปรียบเทียบและการอุปมาอุปไมยเป็นวิธีการที่ผู้สอนนำมาใช้ในการอธิบายความหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ผ่านเสียงร้องออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งการเปรียบเทียบ (Comparison) ใช้ได้ดีเมื่อต้องการแสดงให้เห็นความเหมือนความต่างอย่างชัดเจน ตรงประเด็น โดยผู้สอนนำเสนอในหลายมุมมองเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้วิเคราะห์ถึงการใช้น้ำเสียง การใช้ความหนักเบา การใช้อารมณ์ที่หลากหลายจนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเพลง ส่วนการอุปมาอุปไมย (Metaphor) เป็นวิธีการที่ใช้อธิบายความสวยงามของเสียงดนตรีหรือลักษณะของเพลง จากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม จับต้องได้ให้เข้าใจง่าย รวมทั้งอธิบายคำร้องที่ไม่ได้กล่าวถึงความหมายโดยตรง แต่ใช้วิธีการกล่าวเป็นนัยให้คิดและตีความ ผู้สอนต้องตั้งคำถามในลักษณะต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่บทเพลงต้องการสื่อกับการสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก และนำมาประยุกต์ใช้ในการร้องเพลง วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ เกิดจินตนาการ สามารถตัดสินใจได้ว่าควรใช้น้ำเสียงและถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเช่นไร ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผมเลือกใช้การอุปมาอุปไมยเพื่ออธิบายเปรียบเทียบให้ผู้เรียนได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น ทำนองของเพลงช่วงนี้
เหมือนกับการเคลื่อนไหวของผีเสื้อที่บินอย่างเรียวร่าท่ามกลางสวน
ดอกไม้ ผู้เรียนคิดว่าการเคลื่อนไหวของผีเสื้อน่าจะเป็นอย่างไร ควรใช้
น้ำเสียงแบบไหน แบบหนักแน่นหรือพริ้วไหวอ่อนช้อย โดยวิธีการนี้
ช่วยให้เด็กเข้าใจบทเพลงได้ดีและในขณะเดียวกันสามารถดึงอารมณ์

ความรู้สึกของเด็กออกมาได้ด้วย จากนั้นค่อยนำการแสดงออกทาง
อารมณ์ความรู้สึกไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการร้อง”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“...การสอนโดยใช้การเปรียบเทียบทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย
ขึ้น เช่น ต้องการเสียงที่ใหญ่ ให้นึกถึงสัตว์ นึกถึงเสียงของช้าง...”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“สอนโดยการพูดถึงความสวยงามของประโยค อธิบายถึง
ความหมายให้ผู้เรียนได้เห็น เช่นถ้าพูดถึงแสงแดดและพระจันทร์ เรา
ต้องเปรียบเทียบให้เห็นว่าเราจะร้องดังหรือเบาตอนไหน เราต้องให้
เด็กได้คิด ได้เห็นภาพ เกิดจินตนาการ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการ
ร้อง”

(สลิท สุกงชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

5) กลวิธีการสร้างจินตนาการ

บทเพลงต่าง ๆ แต่งขึ้นโดยมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น แต่งเพื่อบรรยาย
เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น แต่งเพื่อพรรณนาถึงอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือแต่งเพื่อ
นำมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น การที่ผู้เรียนจะสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง
นั้น ๆ ได้ เสมือนอยู่ในเหตุการณ์ ผู้สอนต้องช่วยสร้างจินตนาการ โดยสมมติบทบาทหรือสถานการณ์ที่
สอดคล้องกับบทเพลงให้กับผู้เรียน กลวิธีนี้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรม
ของตน เกิดเป็นจินตนาการสร้างภาพไปสู่เรื่องราวที่เกิดขึ้นในจิตใจ และถ่ายทอดอารมณ์นั้นออกมา
ผ่านน้ำเสียงรวมถึงท่าทางที่คล้อยตาม ซึ่งการใช้จินตนาการช่วยให้ผู้เรียนจดจำความรู้สึกได้ดี ผู้สอน
เตรียมการสอนโดยวิเคราะห์ ศึกษา ตีความบทเพลง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนราบรื่นและเป็น
ขั้นตอน ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...จะสอนร้องเพลง lullaby เราบอกเด็กว่า lullaby คือ
เพลงกล่อมเด็ก และพูดให้ผู้เรียนจินตนาการตาม สมมติว่าตอนนี้เรา
กำลังจะร้องเพลงกล่อมน้องนอน เราควรร้องเสียงดังหรือร้องเบา
น้ำเสียงที่ใช้ควรเป็นแบบใดที่จะกล่อมให้น้องหลับได้ ซึ่งกระบวนการนี้

ทำให้เด็กได้ใช้ความคิด และเลือกแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านน้ำเสียง
ออกมาเพื่อถ่ายทอดถึงเพลงกล่อมเด็ก”

(ชูชานนา ซอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“การร้องอย่างมีอารมณ์ร่วมนั้น ผู้เรียนต้องเกิดทั้งความเข้าใจ
และเข้าถึงเพลง เราควรสอนให้ผู้เรียนได้เห็นภาพเกิดจินตนาการ
เหมือนตัวเองเข้าไปอยู่ในเรื่องราวของเพลง แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับ
การร้อง ผู้สอนต้องไปนั่งคิดและตีความให้ได้ว่าจะเชื่อมโยงความคิดกับ
จินตนาการให้เกิดขึ้นได้อย่างไร”

(สสิต สุกิจชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“...ให้จินตนาการเป็นภาพมากกว่า จะไม่ได้พูดเป็นหลักการ
มาก แต่เน้นสร้างจินตนาการให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าจะต้องรู้สึกอย่างไร
เวลาตีใจร้องอย่างไร เวลาารู้สึกเศร้าร้องอย่างไร น้ำเสียงจะออกมาเป็น
อย่างไร ซึ่งจะพยายามพูดให้ผู้เรียนได้คิด ดังนั้นการจินตนาการสำคัญ
สำหรับผู้เรียน”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

6) กลวิธีการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงประสบการณ์

การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงประสบการณ์เป็นการเชื่อมโยงอารมณ์ของบทเพลง
กับประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์เรื่องราว
ของบทเพลงเพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ร่วมกัน กลวิธีนี้ทำให้ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้สึกออกมาได้
อย่างชัดเจนทั้งน้ำเสียง อารมณ์ สีหน้า ท่าทาง และแววตา เนื่องจากผู้เรียนได้ดึงความรู้สึกจาก
ประสบการณ์ตรงออกมาใช้ขณะร้องเพลง สิ่งที่ต้องระวัง คือ ประสบการณ์ที่ผู้สอนจะใช้เป็นสื่อในการ
ดึงอารมณ์ความรู้สึกผู้เรียนนั้น ต้องมีความเหมาะสมกับวัย ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การเลือกเรื่องราวที่นำมาเล่าให้ผู้เรียนฟังควรเป็นเรื่องราวที่
เกี่ยวข้องกับเพลงและสามารถโยงกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน

วัยนี้ได้ เรื่องราวนั้นไม่ควรยาวจนเกินไปและควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เพราะสมาธิและความสนใจของผู้เรียนมีขีดจำกัด”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“คำที่ผู้เรียนร้องต้องมีความหมายสำหรับเขา ประสบการณ์ที่ ครูเลือกมาต้องสามารถเชื่อมโยงกับตัวเด็กได้เช่นกัน ถ้าเด็กเข้าใจคำร้องและสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนได้ ผู้เรียนก็จะร้องเพลงออกมาอย่างมีอารมณ์ ไพเราะ และเป็นธรรมชาติ แล้วผู้เรียนก็จะรักในการร้องเพลงและแสดงออกมาอย่างเป็นธรรมชาติ”

(จิ โฮ มัค, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 สิงหาคม 2562)

“เราต้องพยายามเชื่อมโยงเรื่องราวและความรู้สึกให้เหมาะสมกับประสบการณ์ในวัยของเด็ก ต้องให้มันเกี่ยวข้องกับความต้องการของบทเพลงด้วย เช่นบทเพลงเกี่ยวกับความรัก เราให้ผู้เรียนนึกถึงความรักที่มีต่อพ่อแม่ นึกถึงสิ่งที่อยากจะบอกพ่อแม่ว่าความรักที่มีนั้นมากแค่ไหน”

(ดลหทัย อินทวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2562)

“ผมจะมีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียน ในเรื่องของความรู้สึกที่มีต่อเพลงนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความ เข้าใจอย่างแท้จริง เนื่องจากการรับรู้ถึงความหมายก็ใช้ว่าจะเกิด ความเข้าใจ ต้องเชื่อมโยงความหมายนั้นให้ตรงกับประสบการณ์ ตรงที่ผู้เรียนเคยเจอมา ผู้เรียนจึงจะสามารถเอาอารมณ์ของ ประสบการณ์นั้นมาใส่ในการร้องเพลง”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

จะเห็นได้ว่ากลวิธีการสอนแต่ละวิธีมีข้อดี ข้อจำกัด และจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียนต่างกัน ดังนั้นผู้สอนควรเลือกใช้กลวิธีให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ

ตามวัยของผู้เรียน เวลาและสถานที่ ตลอดจนบริบทของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการเลือกใช้อาจใช้หลายกลวิธีผสมกันได้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกเกิดจากความเข้าใจบทเพลง ซึ่งความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการตีความ ผู้วิจัยเห็นว่าการตีความเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยอาศัยกลวิธีการสอนทั้ง 6 วิธีข้างต้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออก

3.2 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้สอนเลือกใช้คือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนตลอดคาบเรียน โดยใช้การฟังควบคู่กับการสังเกตทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้สอนจะให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ทันที สิ่งใดที่ผู้เรียนทำได้ดี ผู้สอนจะกล่าวชมและให้ทำสิ่งนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจเชิงบวกให้กับผู้เรียน และให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าสิ่งใดที่ผู้สอนพบว่าผู้เรียนยังปฏิบัติไม่ได้หรือยังไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนสอน ผู้สอนจะรีบแก้ไขทันที โดยบอกให้ผู้เรียนทราบถึงสาเหตุ ข้อควรระวัง และแนวทางในการปรับแก้สิ่งนั้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต คิด และฝึกฝนจนได้ตามเป้าหมายที่ผู้สอนวางไว้ในที่สุด แต่บางครั้ง ถ้าผู้เรียนไม่สามารถปรับแก้และพัฒนาการร้องของตนให้สำเร็จได้ภายในคาบเรียนเนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ผู้สอนควรกลับมาย้ำหรือเตือนผู้เรียนอีกครั้งในการเรียนการสอนครั้งถัดไป เรื่องที่ผู้สอนควรให้ความสนใจและเน้นย้ำผู้เรียน ได้แก่ ความถูกต้องและแม่นยำของระดับเสียง (Intonation) สีสันของเสียง (Vocal tone) อารมณ์ของแต่ละประโยค (Expressional of the phrase) และความดัง - เบา (Dynamics) เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมการร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเห็นได้ชัดจากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“ตลอดคาบเรียน ผมจะสังเกตและฟังผู้เรียนตลอดว่าทำได้หรือไม่ จุดไหนที่ต้องแก้ ผมจะบอกผู้เรียนและปรับแก้ทันที ในเรื่องของการร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก ผมจะฟัง ความถูกต้อง แม่นยำของระดับเสียง (Intonation) น้ำเสียง (Vocal tone) อารมณ์ของแต่ละประโยค (Expressional of the phrase) ดัง - เบา (Dynamics)”

(ที. เจ. ฮาร์เปอร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 มิถุนายน 2562)

“ผมประเมินผู้เรียนอยู่เสมอโดยใช้การสังเกตและการฟังและจะบอกทันทีหลังจากผู้เรียนร้องจบว่า ดีอย่างไร ต้องระวังตรงไหน ตรงที่ร้องไม่ถูกจะแก้ไขทันที”

(สกลิต สุกิจชัยพฤกษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

“ส่วนการประเมินรายครั้ง จะใช้การฟังและการสังเกตผู้เรียนตลอด ทำได้ก็จะชม ทำไม่ถูกจะบอกแล้วแก้ไขเลย ส่วนใหญ่ผู้เรียนต้องใช้เวลากว่าจะทำได้ ต้องทำซ้ำหลายรอบ”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“เมื่อพบปัญหาตรงไหนจะแก้ตรงนั้นทันที ไม่ปล่อยผ่าน จะประเมินผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา แต่บางครั้งจะถูกจำกัดด้วยเวลาซ้อมที่มีน้อย ทำให้ต้องกลับมาซ้อมหรือเตือนอีกในการซ้อมครั้งต่อไป”

(ศุภมิตร ประสบเกียรติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2562)

“ส่วนใหญ่จะปรับแก้ทันทีถ้ายังร้องไม่ได้”

(รังสฤษฎ์ สนวนทะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กรกฎาคม 2562)

ซึ่งการประเมินผลการเรียนข้อร้องเรียนจะไม่ได้ออกมาในรูปแบบของการสอบเก็บคะแนน แต่เป็นการประเมินผลภาพรวมในชั่วโมงเรียนตลอดปีการศึกษาว่า ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหรือไม่ มีพัฒนาการด้านทักษะการร้อง ทักษะการฟัง และพร้อมที่จะอยู่ในวงต่อไปหรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลยังมาจากการให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และผู้สอนประเมินผู้เรียนหลังการแสดงหรือการแข่งขัน โดยใช้วิธีการพูดคุยเพื่อประเมินความพึงพอใจ ความรู้สึก ความประทับใจ ข้อดีและสิ่งที่ควรปรับปรุง หากมีเวลา ผู้สอนควรนำบันทึกการแสดงย้อนหลังมาเปิดให้ผู้เรียนได้ดูตัวเองและประเมินผลร่วมกันอีกครั้ง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การประเมินจะดูจากภาพรวมในชั่วโมงเรียนตลอดปี เรื่องการเข้าซ้อม ระเบียบวินัย โสตทักษะ เสียงร้อง จะดูในภาพรวม

มากกว่าว่าผู้เรียนพร้อมที่จะอยู่วงในปัดออกไปหรือไม่ ไม่มีการสอบ
จริงจัง”

(ณัฐธิดา วงศ์พรหม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 ธันวาคม 2563)

“หลังจากการแสดงดนตรีจบลง เราจะประเมินผลร่วมกัน
พูดคุยกันถึงสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น ทำพลาดช่วงไหน ขณะร้องมีความรู้สึก
อย่างไร วิตกกังวลหรือไม่ ตื่นเต้นหรือไม่ ประทับใจไหม ชอบการแสดง
ช่วงใด และถ้ามีเวลาก็นำเอาวิดีโอมาเปิดให้เด็กได้ดูตัวเองอีกครั้ง”

(ชูชานนา ขอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 มิถุนายน 2562)

“สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้คือ การเปิดวิดีโอการแสดง
ให้ผู้เรียนได้ดูตัวเอง และพูดคุยกันว่าเกิดอะไรขึ้น ข้อดีคืออะไร และ
ข้อที่ต้องปรับแก้มีอะไร”

(สถิต สุกงษ์พิทักษ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 สิงหาคม 2562)

ข้อมูลจากการสังเกตการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนพูดคุยกับผู้เรียนถึงการแสดงในงานโรงเรียนเมื่อวาน เริ่มต้นด้วยการชม จากนั้นถามความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีความสุขและพึงพอใจกับการแสดงของตน สำหรับการประเมินผู้เรียนแบบลงรายละเอียด จะคุยกันครั้งสัปดาห์หน้า เพราะผู้สอนจะนำเอาวิดีโอการแสดงมาเปิดให้ผู้เรียนได้ดูผลงานของตนประกอบการประเมิน

จากข้อมูลในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลในการขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ช่วยทำให้ผู้สอนได้ทราบถึงศักยภาพและความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อันเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนเพื่อนำไปวิเคราะห์ พัฒนา และปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ส่วนประโยชน์สำหรับผู้เรียนนั้น ทำให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการขับร้องประสานเสียงของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

ตอนที่ 2 หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย มุ่งส่งเสริมในเรื่องของการร้องอย่างมีอารมณ์ความรู้สึก ประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะ (Characteristics)

ผู้สอนควรมีความเข้าใจผู้เรียน เป็นผู้มีความอบอุ่น มีความเอื้ออาทร มีอารมณ์ขัน มีชีวิตชีวา กล้าแสดงออก และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกขณะสอนได้ดี เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ ความอบอุ่น ความเป็นกันเอง ความรัก และความศรัทธาต่อผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียนรู้ กล้าแสดงออกทางความคิด อารมณ์ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มใจ

บุคลิกภาพของผู้สอนเป็นต้นแบบของการแสดงออกที่ดีให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และกล้าแสดงออก ในการจัดการเรียนการสอน ควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย มีความสุข มีอิสระ และมีความอบอุ่นตลอดเวลา เพื่อสร้างความมั่นใจและความกล้าแสดงอารมณ์ความรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติขณะร้องเพลง อีกทั้งผู้สอนควรเปิดใจรับฟังปัญหาของผู้เรียน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีในการชี้แนะแนวทาง แก้ไขปัญหาที่เกิดระหว่างและหลังการเรียนการสอน ควรเป็นผู้มีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์ในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ทักษะการสื่อสารที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียนอย่างกระจ่าง เนื่องจากการอธิบายและการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางประกอบการพูดส่งผลให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน เมื่อผู้เรียนได้อยู่ท่ามกลางบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออกพร้อมกับผู้สอนที่มีบุคลิกภาพและทักษะการสื่อสารที่ดี กิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้เรียนเต็มใจ กล้าแสดงออกและร้องอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดการยอมรับในตัวผู้สอนและเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. การตีความ (Interpretation)

การร้องเพลงอย่างมีอารมณ์ความรู้สึกเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงดนตรี เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ความถูกต้อง และการแสดงอารมณ์ขณะร้องเพลง ผ่านน้ำเสียง สีหน้า แววตา ท่าทาง และความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง กระบวนการนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการตีความเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและการวิเคราะห์อย่างเหมาะสม

การสอนกระบวนการตีความ ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่สอน ในเรื่องความหมายของคำร้อง สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ในบทเพลง ประวัติผู้ประพันธ์เพลง และวรรณคดีดนตรี ควรเลือกใช้กลวิธีการสอนอย่างเหมาะสมในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการตีความ โดยกลวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกประกอบด้วย 6 วิธี ดังนี้

1) กลวิธีการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง (Demonstration) เป็นกลวิธีที่แสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้จากประสบการณ์ตรง ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตเห็นขั้นตอนในการปฏิบัติต่าง ๆ หากยังไม่สามารถปฏิบัติตามได้ จะทำให้ดูใหม่และให้ผู้เรียนฝึกทำซ้ำจนเกิดความคล่องและชำนาญ มีการประเมินและปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนในทันที การสาธิตและแสดงตัวอย่างยังหมายถึงรวมถึงการเลือกใช้สื่อที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพเป็นตัวอย่างในการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2) กลวิธีการอธิบายเทคนิคและความหมาย (Explanation) เป็นกลวิธีในการบอก เล่า อธิบายเทคนิค และความหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจคำร้อง องค์ประกอบทางดนตรี และเทคนิคที่ใช้ในการร้องโดยละเอียด

3) กลวิธีการเล่าเรื่องราว (Storytelling) เป็นกลวิธีที่เน้นให้ความสำคัญกับวรรณคดีดนตรีมากเป็นพิเศษ ดึงดูดความสนใจผู้เรียนด้วยการเล่าเรื่องราวของบทเพลง ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา เนื้อเรื่อง บริบทของบทเพลง และประวัติของผู้ประพันธ์เพลง ความน่าสนใจของบทเพลงส่งผลให้เกิดความเข้าใจและเกิดความภาคภูมิใจหลังจากได้ฟังเรื่องราว สามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดผู้เรียน

4) กลวิธีการเปรียบเทียบและการอุปมาอุปไมย (Comparison and Metaphor) การเปรียบเทียบ (Comparison) ใช้ได้ดีเมื่อต้องการแสดงให้เห็นความเหมือนความต่างอย่างชัดเจน ตรงประเด็น ผู้สอนจะนำเสนอในหลายมุมมอง เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้วิเคราะห์ถึงการใช้ภาษา การใช้ความหนักเบา การใช้อารมณ์ที่หลากหลาย จนผู้เรียนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเพลง ส่วนการอุปมาอุปไมย (Metaphor) เป็นวิธีการที่ใช้อธิบายความสวยงามของเสียงดนตรีหรือลักษณะของบทเพลงจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม จับต้องได้ ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพและเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น รวมทั้งอธิบายเนื้อร้องที่อาจไม่ได้ใช้คำที่สื่อความหมายตรงไปตรงมา แต่ใช้ถ้อยคำเป็นนัยที่ต้องคิดและตีความ สามารถใช้การตั้งคำถามเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่บทเพลงต้องการสื่อกับการสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก

5) กลวิธีการสร้างจินตนาการ (Imagination) เป็นกลวิธีที่ช่วยสร้างจินตนาการ โดยสมมติบทบาทหรือสถานการณ์ที่สอดคล้องกับบทเพลงให้กับผู้เรียนได้ใช้ความคิด วิเคราะห์ถึงความรู้สึกที่

เกิดจากจินตนาการ และถ่ายทอดอารมณ์นั้นออกมาผ่านน้ำเสียง และท่าทางที่คล้อยตาม การใช้จินตนาการช่วยให้ผู้เรียนจดจำความรู้สึกได้ดี

6) กลวิธีการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงประสบการณ์ (Exchanging and Connecting Experiences) เป็นกลวิธีที่เชื่อมโยงอารมณ์ของบทเพลงเข้ากับประสบการณ์ของผู้เรียน โดยอาศัยการพูดคุย แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์เรื่องราวของบทเพลง ผู้เรียนดึงความรู้สึกจากประสบการณ์ตรงของตนเองออกมาใช้ขณะร้องเพลง

การสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการตีความบทเพลง ผู้สอนสามารถเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ข้างต้นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจ คิด วิเคราะห์ และตีความ จนสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติและตรงตามเจตนารมณ์ของบทเพลง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของระยะเวลา สถานที่ ข้อจำกัด และบริบททางการสอน

การแสดงออกในการขับร้องประสานเสียงเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ และความสามารถอันเกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนผ่านกลวิธีต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เป็นเพียงตัวกระตุ้นกระบวนการคิดเพื่อนำไปสู่การแสดงออกตามการส่งเสริมของผู้สอนเท่านั้น การแสดงออกทางอารมณ์อย่างเป็นธรรมชาติที่สื่อถึงเอกลักษณ์เฉพาะตน ผู้เรียนต้องสั่งสมประสบการณ์จนสามารถตกผลึกและแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ความสามารถของผู้สอนในการเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน และความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้และประมวลผลประสบการณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกทางดนตรีได้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการสอนขับร้องประสานเสียงของผู้สอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของผู้เรียนขับร้องประสานเสียง โดยใช้ทฤษฎีจิตพิสัย (Affective Domain) ของคราธวอลล์ บลูม และคณะ (Krathwohl et al., 1964) เป็นกรอบในการแสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นของการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ดังรูปภาพที่ 9 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการสอนของครูกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของผู้เรียน

รูปภาพที่ 9 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการสอนของครูกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของผู้เรียน

3. กิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรี (Musicianship Activities)

นอกจากการสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการตีความแล้ว ควรใช้กิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรีเข้ามาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจดนตรีได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระทางดนตรี ประกอบกับการพัฒนาทักษะดนตรี และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตลอดเวลา โดยใช้การแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในกระบวนการทำกิจกรรม ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ทั้งในฐานะการเป็นผู้ฟังและผู้ปฏิบัติควบคู่กันเสมอ ที่สำคัญอยู่ที่การวางแผน การคัดเลือกกิจกรรม และการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงวัย ความสามารถ และเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการร้องเพลงได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางดนตรีในด้านต่าง ๆ ประกอบกับมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย และท้าทายความสามารถของผู้เรียน ที่สำคัญควรมีการสรุปผลและประเมินผู้เรียน

กิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรีที่ควรเน้นให้ผู้เรียนในการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกในการขับร้องประสานเสียง ประกอบไปด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ฟัง 2) ร้อง - เล่น 3) เคลื่อนไหว 4) สร้างสรรค์ และ 5) อ่าน

ตัวอย่างกิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรี

1) กิจกรรมฝึกความเข้าใจในเสียงประสาน ควรเริ่มต้นด้วยการสอนให้ผู้เรียนฟังเสียงและร้องทำนองสั้น ๆ จนคล่อง จากนั้นแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเริ่มร้องไม่พร้อมกัน ข้อควรระวังคือ ขณะร้องผู้เรียนต้องได้ยินทั้งเสียงร้องของตน ของเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน และของเพื่อนอีกกลุ่ม โดยที่ผู้เรียนต้องร้องแนวของตนเองและไม่เพี้ยน กิจกรรมนี้นอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการร้องประสานเสียงแล้ว ยังได้ฝึกทั้งทักษะการร้องและทักษะการฟังไปพร้อมกัน

2) กิจกรรมฝึกการได้ยินเสียงภายใน (Inner hearing) ควรให้ผู้เรียนร้องบันไดเสียงจนคล่อง จากนั้นเริ่มตัดโน้ตออกทีละเสียง ข้อควรระวังคือ ผู้เรียนต้องร้องโน้ตถัดจากโน้ตตัวที่ตัดออกให้ตรงเสียง โดยแนะนำให้ผู้เรียนคิดเสียงตัวที่ไม่ได้ร้องในหัว ขณะทำกิจกรรมควรทำสัญญาณมือประกอบการร้องของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกถึงระดับเสียงของโน้ตที่สูงขึ้นหรือต่ำลง กิจกรรมนี้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการคิดเสียงร้องของโน้ตที่ไม่ได้อยู่ติดกัน รวมถึงได้ฝึกทักษะการร้องและทักษะการฟังไปพร้อมกัน ข้อสังเกต สัญญาณมือที่ไล่ระดับสูงต่ำตามโน้ตส่งผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนขณะร้อง ให้ความรู้สึกเหมือนเสียงเคลื่อนที่ไปตามระดับของสัญญาณมือ จะเห็นได้ว่าเสียงที่เป็นนามธรรมนั้น กลายเป็นรูปธรรมและสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การฝึกการได้ยินเสียงภายในสามารถจัดให้อยู่ในรูปแบบของเกมได้เช่นกัน โดยการทำสัญญาณมือให้ผู้เรียนทายและร้องโน้ตนั้นออกมาให้ตรงเสียง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างความท้าทายให้กับผู้เรียน

3) กิจกรรมฝึกความเข้าใจเสียงดัง - เบา ให้ผู้เรียนตบมือตามรูปแบบจังหวะ ต่าง ๆ มีความดัง - เบาที่แตกต่างกัน ผู้เรียนควรสังเกตว่ารูปแบบจังหวะและระดับความดัง - เบาเป็นอย่างไร คุณภาพของเสียงตบมือเป็นอย่างไร และควรเน้นให้ผู้เรียนตบมืออย่างไรเพราะ กิจกรรมนี้ผู้เรียนต้องใช้การสังเกตและการจำมาช่วยให้การตบมือนั้นมีคุณภาพและถูกต้องตามต้นแบบ นอกจากนี้ ยังเน้นความเข้าใจจังหวะและการเน้นของโน้ต โดยให้ผู้เรียนก้าวเท้าตามจังหวะตกอย่างอิสระตามทำนองเพลงที่ใช้โน้ต 3 พยางค์ (Triplet) กิจกรรมนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องโน้ต 3 พยางค์ และจังหวะตกโดยอาศัยการเคลื่อนไหวเป็นสื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่กับการฝึกทักษะการฟัง

4) กิจกรรมฝึกจินตนาการ (Imagination) ให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวร่างกายตามทำนองที่ได้ยิน โดยผู้สอนเล่นบทเพลงที่มีเสียง ดัง เบา แตกต่างกันไป และให้ผู้เรียนจินตนาการพร้อมแสดงออกท่าทาง ทั้งนี้ควรมีการเชื่อมโยงและสรุปแนวคิดจากการทำกิจกรรมเข้ากับบทเรียนที่ต้องการจะสอนให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดึงประสบการณ์การรับรู้ และทักษะที่ได้ฝึกในกิจกรรมนำไปใช้ในบทเพลง

4. ทักษะการร้อง (Vocal Skills)

การสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเพลงทั้งเรื่องสาระดนตรีและอารมณ์ของบทเพลง อาจไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนร้องเพลงและสื่อสารออกมาได้ตามต้องการ เนื่องจากขาดทักษะการร้อง ในการสอนการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับทักษะการร้องในเรื่อง

- 1) ท่าทางการยืนและการนั่ง
- 2) การหายใจ
- 3) การเปล่งเสียงร้อง
- 4) การสร้างเสียงกังวาน
- 5) การออกเสียงคำร้อง

หลักการสอนการแสดงออกได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปเป็นแผนภาพแสดงหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

รูปภาพที่ 10 แผนภาพแสดงหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออก
ของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของการวิจัย พร้อมนำเสนอตามลำดับ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนขับร้องประสานเสียง 2) ผู้สอนวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และ 3) ผู้เรียนของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการเรียนการสอนด้วยการจดบันทึกภาคสนาม (Fieldnotes) จากนั้นทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการของ (สุภางค์ จันทวานิช, 2559) ได้แก่ การตีความแบบอุปนัย (Inductive Analysis) ประกอบกับการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอน และกลุ่มผู้เรียน และนำผลจากการวิเคราะห์มาสังเคราะห์เป็นหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ทฤษฎีทางการศึกษาของสไตเนอร์ (Steiner, 1988) เป็นทฤษฎีที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน (Teacher) ผู้เรียน (Student) สาร (Content) และการสอน (Context) (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561) การวิจัยครั้งนี้มีข้อมูลสอดคล้องกับทฤษฎีของสไตเนอร์ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านสาระหรือเนื้อหา และ 3) ด้านการสอน ซึ่งมีได้นำเสนอในด้านผู้เรียน เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากผู้เรียนนั้นนำมาใช้ในการตรวจสอบสามเส้ากับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต จึงขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์กับ กรอบทฤษฎีทางการศึกษาของสไตเนอร์ 3 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านผู้สอน

คุณลักษณะของผู้สอนที่จำเป็นในการสอนขับร้องประสานเสียงเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง ประกอบด้วย

1.1 ทักษะดนตรี ประกอบไปด้วย ทักษะการฟัง ทักษะการร้อง ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการเล่น ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการอ่าน

1.2 ทักษะการจัดการชั้นเรียน บรรยากาศในห้องเรียนขับร้องประสานเสียงที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงความรู้สึกรออกมาได้อย่างเต็มที่ มี 2 ประการ คือ บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) และบรรยากาศที่มีความสุข (Happiness)

1.3 ทักษะการสอน ประกอบด้วยการวางแผนการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

1.4 ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. ด้านเนื้อหาหรือสาระ

2.1 การคัดเลือกบทเพลง การคัดเลือกบทเพลงสำหรับวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ควรเลือกบทเพลงให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึง คำร้อง ช่วงเสียง ระดับความยากง่ายของบทเพลง และความเหมาะสมกับกิจกรรม

2.2 ทักษะความเป็นนักดนตรี เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรเสริมให้กับผู้เรียนเพื่อช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน และจัดในรูปแบบของกิจกรรม

2.3 เทคนิคการร้อง ผู้เรียนควรมีความรู้ความสามารถในเรื่องท่าทางการยืนและการนั่ง การหายใจ การเปล่งเสียงร้อง สร้างเสียงกังวาน และการออกเสียงคำร้อง

2.4 ทักษะการแสดง เป็นทักษะที่เสริมให้กับผู้เรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการร้องเพลงต่อหน้าผู้ชม

3. ด้านการสอน

3.1 การตีความ การสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ตีความ และส่งเสริมจินตนาการ ควรเลือกใช้กลวิธีการสอนที่ส่งเสริมการแสดงออกให้เหมาะสม กลวิธีการสอนมีทั้งหมด 6 วิธี ได้แก่ 1) กลวิธีการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง (Demonstration) 2) กลวิธีการอธิบายเทคนิคและความหมาย (Explanation) 3) กลวิธีการเล่าเรื่องราว (Storytelling) 4) กลวิธีการเปรียบเทียบและการอุปมาอุปไมย (Comparison and Metaphor) 5) กลวิธีการสร้างจินตนาการ (Imagination) และ 6) กลวิธีการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงประสบการณ์ (Exchanging and Connecting Experiences)

3.2 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียงควรใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ตอนที่ 2 หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย

หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะ

ผู้สอนควรเป็นต้นแบบที่ดีในการแสดงออก มีความเข้าใจผู้เรียน เป็นผู้มีใจเมตตา มีความเอื้ออาทร มีอารมณ์ขัน มีชีวิตชีวา กล้าแสดงออก และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกขณะสอนได้ดี เพื่อสร้างความรู้สึกรักให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ ความอบอุ่น ความเป็นกันเอง ความรัก และความศรัทธาต่อผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียน กล้าแสดงออกทางความคิด อารมณ์ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มใจ

2. การตีความ

สอนการตีความให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเพลง และนำไปสู่การร้องที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก

3. กิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรี

จัดกิจกรรมเสริมทักษะความเป็นนักดนตรี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสาระดนตรีและสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการขับร้องประสานเสียง ควรเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้ง 5 ได้แก่ ฟัง ร้อง-เล่น อ่าน สร้างสรรค์ และเคลื่อนไหว

4. ทักษะการร้อง

สอนทักษะการร้องให้แก่ผู้เรียน โดยให้ความสำคัญในเรื่องท่าทางการยืนและการนั่ง การหายใจ การเปล่งเสียงร้อง การสร้างเสียงกังวาน และการออกเสียงคำร้อง เพื่อช่วยให้ร้องเพลงอย่างไพเราะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัย ในเรื่องกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า หลักการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักการสอนตามแนวทางของโคดายที่ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) กล่าวว่า โคดายเน้นให้ผู้เรียนร้องอย่างไพเราะ และจัดการเรียนการสอนให้คำนึงถึงระดับความยากง่าย วิธีการของโคดายใช้สัญลักษณ์ของตัวโน้ตในระบบซอล - ฟา และสัญญาณมือแทนระดับเสียงดนตรีในการส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์การรับรู้ทางโสตประสาทและการอ่านโน้ตเพลงของผู้เรียน ซึ่ง ลู่นและคณะ (Luen et al., 2017) สนับสนุนว่า วิธีการสอนของโคดายในการนำสัญญาณมือมาใช้ในการสอนดนตรีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียนในด้านการอ่านจังหวะและการร้องโน้ตได้ถูกต้องตามระดับเสียง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้สอนขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ได้มีการปรับและประยุกต์ใช้แนวทางของโคดายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของตนเอง เพื่อเอื้ออำนวยในการจัดการเรียนการสอน และมุ่งพัฒนาทักษะการร้องให้กับผู้เรียนอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะหลักการสำคัญของโคดายที่เน้นให้ตระหนักถึงความไพเราะในการขับร้อง พัฒนาความสามารถทางดนตรีในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์แบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และเกิดความซาบซึ้งในดนตรี ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการสอนการแสดงออกของวงขับร้อง

ประสานเสียง ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นได้ว่าหลักการสอนตามแนวทางของโคตายมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยึดถือเป็นแนวทางของการสอนการขับร้องในทุก ๆ รูปแบบ ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนในครั้งนั้น มิได้ยึดตามหลักแนวทางของโคตายครบถ้วนทุกข้อก็ตาม แต่หากผู้สอนได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจ พร้อมทั้งประยุกต์ใช้หลักการของโคตายอย่างถูกต้อง ถูกวิธี และเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนย่อมทำให้เกิดผลดีในการสอนการขับร้องประสานเสียงได้

2. จากผลการวิจัยในเรื่องการสอนขับร้องประสานเสียง ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกลวิธีการสอนขับร้องประสานเสียง (Choral Pedagogy) ซึ่งมีขอบข่ายองค์ความรู้ที่ลึกและกว้าง การสอนขับร้องประสานเสียงเป็นศาสตร์ที่ซับซ้อนและมืงค้ประกอบหลายด้าน ผู้สอนควรหาตัวตนและเลือกสอนในระดับที่ถนัด เมื่อมีความเชี่ยวชาญอาจหาประสบการณ์สอนในระดับอื่น ๆ เพิ่มขึ้น หลักการสอนขับร้องประสานเสียงสามารถปรับใช้ได้ในทุกระดับแต่เนื่องจากธรรมชาติของผู้เรียนนั้นแตกต่างกัน ทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกายและความคิด ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้เทคนิคและวิธีการที่จะส่งเสริมการขับร้องประสานเสียงให้มีประสิทธิภาพและมีชีวิตชีวา

3. จากผลการวิจัยในเรื่องหลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการดำเนินการสอน ขับเคลื่อน และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน นอกเหนือจากการมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน มีความสามารถในด้านทักษะดนตรี ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการสอน ที่มีความสอดคล้องกับพิมพ์ันธ์ เดชะคุปต์ (2558) ที่ว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 (Instructional Competency) ที่ผู้สอนควรมีคือ ทักษะการสื่อสารที่ดี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนและนำพาให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅนอมพร เลาหจรัสแสง (2553) ที่กล่าวว่า ผู้สอนต้องมีทักษะการสื่อสารทั้งการบรรยาย การยกตัวอย่าง การเลือกใช้สื่อ การนำเสนอสื่อ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งการที่ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศที่มีความสุขระหว่างการเรียนการสอน ส่งผลโดยตรงต่อจิตใจซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนขับร้องประสานเสียง โดยความสุขในการเรียนของผู้เรียนเกิดจากบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น ความสบายใจ ความรัก ความผูกพันที่มีต่อสมาชิกในวงขับร้องประสานเสียงรวมถึงตัวผู้สอน สอดคล้องกับ พระครูสุตวรธรรมกิจ และ

พระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร (2563) ที่กล่าวว่า ผู้สอนต้องมีมูทิตาจิต ต้องแสดงออกถึงความรักความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อใจ รู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งเป็นสภาพที่ผู้เรียนจะมีความสุขในการเรียนรู้และจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ทั้งนี้การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย รวมถึงการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพสูง

4. การแสดงออกเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกขณะร้องเพลงที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจในบทเพลงให้ประจักษ์ผ่านน้ำเสียง สีหน้า แววตา และท่าทางการเคลื่อนไหวได้อย่างเหมาะสม ส่วนจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกร่างกาย จิตใจ เจตคติ และความซาบซึ้ง จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การแสดงออกของผู้เรียนและพฤติกรรมด้านจิตพิสัยมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีด้านจิตพิสัยของคราธวอลล์ และคณะ (Krathwohl et al., 1964) สามารถจำแนกพฤติกรรมด้านจิตพิสัยออกเป็น 5 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นการรับรู้ (Receiving) เป็นขั้นเปิดรับประสบการณ์ แสดงถึงความพอใจที่จะรับรู้ และเป็นความรู้สึกที่บอกได้ถึงความชอบความไม่ชอบ ตรงกับกลวิธีการสาธิตและการแสดงตัวอย่าง ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตเห็นขั้นตอนการปฏิบัติ พฤติกรรมจิตพิสัยผู้เรียนคือ เริ่มรู้สึกสนใจและแสดงน้ำเสียง สีหน้าตามผู้สอน กลวิธีการอธิบายเทคนิคและความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจความหมายของเนื้อร้อง และองค์ประกอบทางดนตรี รวมถึงเข้าใจเทคนิคการร้อง พฤติกรรมจิตพิสัยของผู้เรียนคือสามารถแสดงสีหน้าตามความเข้าใจ และกลวิธีการเล่าเรื่องราว ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้เรื่องราว ความเป็นมาและบริบทของบทเพลง รวมถึงประวัติของผู้ประพันธ์เพลง พฤติกรรมจิตพิสัยของผู้เรียนคือแสดงสีหน้าคล้อยตามเรื่องราวของบทเพลง 2) ชั้นการตอบสนอง (Responding) เริ่มให้ความสำคัญกับการตอบสนองต่อประสบการณ์ที่ได้รับด้วยความพึงพอใจ ตรงกับกลวิธีการเปรียบเทียบและการอุปมาอุปไมย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความ เกิดจินตนาการ และเลือกใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดอารมณ์ พฤติกรรมจิตพิสัยของผู้เรียนคือ มีอารมณ์ขณะร้องเพลง และกลวิธีการสร้างจินตนาการ ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความคิด วิเคราะห์ เกิดจินตนาการสร้างภาพไปสู่เรื่องราวที่เกิดขึ้นในจิตใจ และแสดงอารมณ์ออกมาผ่านน้ำเสียงรวมถึงท่าทางที่คล้อยตาม พฤติกรรมจิตพิสัยของผู้เรียนคือ สนุกกับการสวมบทบาทและมีอารมณ์ขณะร้องเพลง 3) ชั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) เริ่มให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเฉพาะประสบการณ์ที่มีคุณค่า และแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่อคุณค่า ตรงกับกลวิธีการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงประสบการณ์ ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้สึกออกมาได้อย่างชัดเจนทั้งน้ำเสียง อารมณ์ สีหน้า ท่าทาง และแววตา เนื่องจากผู้เรียนได้ดึงความรู้สึกจาก

ประสบการณ์ตรงออกมาใช้ขณะร้องเพลง พฤติกรรมจิตพิสัยของผู้เรียนคือ มีอารมณ์ร่วมกับบทเพลง และสามารถเลือกใช้น้ำเสียงและอารมณ์ที่สอดคล้องกับบทเพลงได้ โดยทั้ง 3 ขั้นที่ได้กล่าวมา ผู้สอนสามารถพัฒนาและส่งเสริมการแสดงออกทางดนตรีในการขับร้องประสานเสียงของผู้เรียนได้ สำหรับ

4) ขั้นการจัดการ (Organization) เริ่มให้ความสำคัญกับการจัดการและการจัดลำดับคุณค่าอย่างเป็นระบบ และเริ่มผูกมัดพฤติกรรมของตนเข้ากับคุณค่า พฤติกรรมของผู้เรียนเริ่มมีความมั่นใจและเริ่มกล้าแสดงออกทางอารมณ์อย่างชัดเจน มีความคิดเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ที่ได้รับ ซึ่งการแสดงออกในขั้นนี้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ และในขั้นสูงสุดคือ 5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นขั้นที่ชี้ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของคุณลักษณะของผู้เรียน พฤติกรรมของผู้เรียนจะเกิดจากการตกผลึกของประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ได้สั่งสมมา จึงส่งผลให้ผู้เรียนสามารถแสดงอารมณ์ในการขับร้องได้อย่างอัตโนมัติ มีความเป็นธรรมชาติ และแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนให้เห็นอย่างชัดแจ้ง มีความเข้าใจและสามารถเลือกใช้ทักษะปฏิบัติการร้องของตนเองผ่านการแสดงออกได้อย่างเข้าถึงอารมณ์และอารมณ์ของบทเพลงที่แท้จริงได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้สอนขับร้องประสานเสียงสามารถนำกลวิธีการสอนไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนสอน โดยประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และการเรียนการสอนในบริบทที่แตกต่างกัน หากผู้เรียนได้รับการปลูกฝังอย่างถูกต้องและเหมาะสมตั้งแต่เยาว์วัย จะทำให้ผู้เรียนสนใจ เกิดความซาบซึ้ง เห็นความสำคัญ คุณค่า และความงามของดนตรีอย่างแท้จริง อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนดนตรีได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำวิธีการสอนการแสดงออกในการขับร้องประสานเสียง มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือใช้เป็นต้นแบบในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในการเรียนการสอนการขับร้องประสานเสียง
2. ควรศึกษาในรายละเอียดของแต่ละกลวิธีการสอนการขับร้องประสานเสียง เพื่อที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามบริบทและข้อจำกัดที่แตกต่างกันของวงขับร้องประสานเสียง
3. ในการนำกลวิธีการสอนขับร้องประสานเสียงเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษาตอนปลายไปใช้ ผู้สอนควรเลือกใช้กลวิธีการสอนให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการฝึกซ้อมและตัวผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาในรายละเอียดของการสอนการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียงในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรมีการศึกษารายละเอียดของทฤษฎีพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ที่ใช้ในบริบทของการสอนการขับร้องประสานเสียง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนางวงขับร้องประสานเสียง
3. ควรศึกษาวิธีการสอนการแสดงออกในการสอนปฏิบัติทักษะเครื่องดนตรีประเภทอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษาเรื่องทักษะความเป็นนักดนตรี เพื่อเป็นประโยชน์ในการสอนขับร้องประสานเสียงหรือสอนดนตรีประเภทอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

- Abeles, H. F., Hoffer, C. R., & Klotman, R. H. (1995). *Foundations of Music Education* (2 ed.). Simon & Schuster Macmillan.
- Ainslie, D. (1913). *The Essence of Aesthetic*. William Heineman.
- Apel, W. (1981). *The Harvard Dictionary of Music* (2nd ed.). Harvard University Press.
- Bartle, J. A. (2003). *Sound Advice: Becoming a Better Children's Choir Conductor*. Oxford University Press.
- Brenner, B., & Strand, K. (2013). A Case Study of Teaching Musical Expression to Young Performers. *Journal of Research in Music Education* 61(1), 80-96.
- Brinson, B. A., & Demorest, S. M. (2014). *Choral Music Methods and Materials*. Schirmer Cengage Learning.
- Broeker, A. (2006). An Interview with Six Successful Elementary School Choral Directors. *The Choral Journal*, 46(10), 38-48. <http://www.jstor.org/stable/23556096>
- Broomhead, P. (2006). A Study of Instructional Strategies for Teaching Expressive Performance in the Choral Rehearsal. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 167, 7-20.
- Bruner, J. S. (1966). *Toward a Theory of Instruction*. Harvard University Press.
- Choksy, L. (1981). *The Kodály Context: Creating an Environment for Musical Learning*. Prentice-Hall.
- Collins, D. L. (1999). *Teaching Choral Music* (2 ed.). Prentice Hall.
- Davies, S. (1994). *Musical Meaning and Expression*. Cornell University Press.
- Dewey, J. (1963). *Experience and education*. Macmillan.
- Edmann, W. (1968). *Choral Directing*. Augsburg Publishing House.
- Fedyszyn, M. (2014). *Student-Centered Interpretation and Expression in the Large-Group Secondary Band Class* [The University of Wisconsin-Milwaukee]. Wisconsin. <http://search.proquest.com/docview/886770129?accountid=1565230>
- Fivush, R. (1998). Children's recollections of traumatic and nontraumatic events. *Development and Psychopathology*, 10(4).
- Goodman, N. (1968). *Languages of Art*. Bobbs-Merrill.

- Hanslick, E. (1957). *The Beautiful in Music* (G. Cohen, Trans.; 7th ed.). Liberal Arts Press.
- Hartup, W. W. (2006). Relationships in early and middle childhood. In A. L. Vagelisti & D. Perlman (Eds.), *The Cambridge handbook of personal relationships* Cambridge University Press.
- Houlahan, M., & Tacka, P. (2008). *Kodaly Today: a cognitive approach to elementary music education*. Oxford University Press.
- Kankainen, A. (2010). *In Search of a Definition for Children's and Youth Choirs* http://icb.ifcm.net/en_US/search-definition-childrens-youth-choirs/?print=pdf
- Karlsson, J. (2008). *A Novel Approach to Teaching Emotion Expression in Music Performance* [Uppsala University].
- Katayose, H., & Inokuchi, S. (1993). Learning Performance Rules in a Music Interpretation System. *Computers and the Humanities*, 27(1), 31-4027. <http://www.jstor.org/stable/30200282>
- Kennedy, M., Kennedy, J. B., & Johnson, T. R. (2012). *Oxford Dictionary of Music* (6th ed.). Oxford University Press.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1964). *Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals, handbook II: Affective domain*. David McKay.
- Langer, S. K. (1957). *Philosophy in a New Key* (3rd ed.). Harvard University Press.
- Luen, L. C., Ayob, A., Wong, C., & Augustine, C. (2017). Teaching Method Increasing Preschool Children's Solfege Singing Skills. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(3), 340-347.
- Maas, A. (2016). *Music Expression in the High School Choral Classroom* [Columbia University]. New York.
- Phillips, K. H. (2004). *Directing the Choral Music Program*. Oxford University Press.
- Phillips, K. H. (2014). *Teaching Kids to Sing* (2 ed.). Schirmer Cengage Learning.
- Pratt, C. C. (1954). The Design of Music. *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 12.
- Sadie, & Tyrrell. (2001). The new Grove dictionary of music and musicians In *The new Grove dictionary of music and musicians*
- Sarrazin, N. (2016). *Music and the Child*. SUNNY Press.

- Scott, A. (2010). *What's Expression?: How a Formal Theory Can Clarify The Expressive Possibilities Of Language*. iUniverse.
- Simpson, E. (1966). *The Classification of educational objectives, Psychomotor domain*. United States Office of Education.
- Sinclair, J. (2001). English Dictionary for Advance Learners. In *English Dictionary for Advance Learners*.
- Smyth, M. M., & Anderson, H. I. (2000). Coping with clumsiness in the school playground: Social and physical play in children with coordination impairments. *British Journal of Developmental Psychology*, 18.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of theory building*. Educology Research Associates.
- Swears, L. (1985). *Teaching the Elementary School Chorus*. Parker Publishing Company.
- Welch, G. F. (2009). Evidence of the Development of Vocal Pitch Matching Ability in Children. *Japanese Journal of Music Education*.
https://www.academia.edu/18882918/Evidence_of_the_development_of_vocal_pitch_matching_ability_in_children_1
- Yamprai, J. (2005). *Music in Roman Catholic Mass of Thailand* Mahidol University]. Bangkok.
- Ziff, P. (1971). Goodman's Languages of Art. *The Philosophical Review*, 80(4), 509-515.
- เดิมศักดิ์ คทวนิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. ส. เอเชียเพรส (1989).
- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2559). สุนทรีศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปะวิจารณ์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำเนียร ศิลปะวานิช. (2538). หลักและวิธีการสอน. เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2557). จิตวิทยาทั่วไป สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรพันธ์ สมประสงค์. (2559). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1. แม็คเอ็ดดูเคชั่น.
- ชนินทร์ชัย อินทราภรณ์ และ สุวิทย์ พวงสุวรรณ. (2552). พจนานุกรมศัพท์การศึกษา. ไอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.
- ชลุต นิยมเสมอ. (2534). องค์ประกอบของศิลปะ ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2532). ระยะช่วงเสียงที่เหมาะสมของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ใช้ในการร้องเพลง. วารสารครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 18, 107-117. <http://lib.edu.chula.ac.th/WEBTEMP/25620214/7349927185931483.PDF>

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2537). หลักการของโคตยาสู่การปฏิบัติ วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคตยาส.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2552). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องเส้นทางสู่นักร้อง หลักสูตรระยะสั้น *CUVIP* สำหรับนิสิตและบุคลากร สำนักงานการจัดการศึกษาทั่วไป.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). วิธีวิทยาการสอนดนตรี พรณพรีนตังเซ็นเตอร์.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2553). การเรียนรู้ในยุคสมัยหน้า : ตอนอนาคตครูไทย ครูพันธุ์ C.

<http://sornorinno.blogspot.com/2010/09/c-c-teacher.html>

ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของโคโต. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นงลักษณ์ ประสพสุข. (2532). การทำวงขับร้องประสานเสียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 18, 74-79.

นิตยา คชภักดี และคณะ. (2551). ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก โฮลิสติก พับลิชชิง.

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2561). จิตวิทยาพัฒนาการ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระครูสุตวรธรรมกิจ และพระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร. (2563). การพัฒนาครูไทยสู่ศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 5(2 กรกฎาคม – ธันวาคม).

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (4 ed.). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วราศิริ วงศ์สุนทร. (2543). การเรียนรู้อย่างมีความสุข : การวิจัยรายกรณี ครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพฯ.

สมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย. (2561). ประวัติสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย.

Retrieved กุมภาพันธ์ from <https://www.thaichoral.com/about/>

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 (2 ed.). ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุขชัย ภวการคำดี. (2549). การจัดตั้งวงขับร้องประสานเสียงเด็กให้ประสบความสำเร็จ. วารสารดนตรีรังสิต, 1(2), 15-21.

สุชา จันทน์เอม. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการ (3 ed.). โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุชา จันทน์เอม. (2541). จิตวิทยาเด็ก (3 ed.). โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุภางค์ จันทวานิช. (2559). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (23 ed.). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). จิตวิทยาการศึกษา (12 ed.). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
การวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

วัน..... เวลา ..... สถานที่ .....

1. ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

2. อายุ ..... ปี

3. สถานที่ทำงาน / ตำแหน่ง / ระยะเวลาการทำงาน (ปี) .....

.....

4. ประวัติการศึกษา

สาขาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี ..... สถาบัน ..... ปี .....

สาขาที่ศึกษาในระดับปริญญาโท ..... สถาบัน ..... ปี .....

สาขาที่ศึกษาในระดับปริญญาเอก ..... สถาบัน ..... ปี .....

อื่น ๆ (ระบุ)

.....

5. ประสบการณ์การสอนขับร้องประสานเสียง

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียง

1. หลักการสอนอะไรที่ใช้เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง

.....

.....

.....

2. การแสดงออก (expression) สำคัญหรือไม่ เพราะอะไร สอดแทรกได้ในช่วงไหนของการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3. มีวิธีการสอนแบบใดที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออก

.....

.....

.....

4. มีการคัดเลือกบทเพลงอย่างไรและบทเพลงแบบประเภทไหนที่เหมาะสมในการใช้สอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง

.....

.....

.....

5. จังหวะ (rhythm) ความดัง – เบา (dynamics) คำร้อง (text) การออกเสียงคำ (diction) และความเร็วจังหวะ (tempo) ส่งผลต่อการแสดงออกหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้สอน
การวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

วัน..... เวลา ..... สถานที่ .....

1. ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

2. อายุ ..... ปี

3. สถานที่ทำงาน / ตำแหน่ง / ระยะเวลาการทำงาน (ปี) .....

.....

4. ประวัติการศึกษา

สาขาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี ..... สถาบัน ..... ปี .....

สาขาที่ศึกษาในระดับปริญญาโท ..... สถาบัน ..... ปี .....

สาขาที่ศึกษาในระดับปริญญาเอก ..... สถาบัน ..... ปี .....

อื่น ๆ (ระบุ)

.....

5. ประสบการณ์การสอนขับร้องประสานเสียง

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียง

1. หลักการสอนอะไรที่ใช้เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง

.....

.....

.....

2. การแสดงออก (expression) สำคัญหรือไม่ เพราะอะไร สอดแทรกได้ในช่วงไหนของการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3. มีวิธีการสอนแบบใดที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออก

.....

.....

.....

4. มีการคัดเลือกบทเพลงอย่างไรและบทเพลงแบบประเภทไหนที่เหมาะสมในการใช้สอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง

.....

.....

.....

5. จังหวะ (rhythm) ความดัง – เบา (dynamics) คำร้อง (text) การออกเสียงคำ (diction) และความเร็วจังหวะ (tempo) ส่งผลต่อการแสดงออกหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสังเกตการจัดการเรียนสอน

การวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

วันที่สังเกตการสอน.....เวลา.....ครั้งที่.....

โรงเรียน.....ผู้สอน.....

ชั้นนำ.....

ชั้นสอน.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชั้นสรุป.....

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน (โดยวิธีสัมภาษณ์กลุ่ม)
การวิจัยเรื่อง หลักการสอนเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของวงขับร้องประสานเสียง
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการขับร้องประสานเสียง

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียงตามที่คุณครูรับรู้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการขับร้องประสานเสียง

วัน..... เวลา ..... สถานที่ .....

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ชั้นเรียน
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

เหตุผลในการเข้าร่วมวงขับร้องประสานเสียง

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลักการสอนขับร้องประสานเสียงตามที่คุณเรียนรู้

1. ชอบร้องเพลงที่มีจังหวะอย่างไร เหตุผล

.....

.....

.....

2. บทเพลงที่ร้องจำเป็นต้องทำเสียงดัง – เบา หรือไม่ เหตุผล

.....

.....

.....

3. เคยร้องเพลงอะไรบ้าง ภาษาอะไร ยกตัวอย่าง และชอบเพลงไหนมากที่สุด เหตุผล

.....

.....

.....

4. เวลาร้องเพลง เข้าใจความหมายหรือไม่ เหตุผล และคิดว่าสำคัญหรือไม่ เหตุผล

.....

.....

.....

5. ผู้สอนมีวิธีสอนอย่างไร

.....

.....

.....

6. ควรแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง ขณะร้องหรือไม่ เหตุผล

.....

.....

.....

7. ความรู้สึกขณะแสดง

.....

.....

.....

ประเด็น	TJ	SN	Ch	KL	ST1	S11	S12	T2	S2	N3	S3
change expressions in a piece of music? - Why are expressive markings within written music important to the performer, audience or composer?											
1. การแสดงออก (Expression) 1.1 เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ศิลปะสมบูรณ์ การแสดงออก ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร ซึ่งแสดงถึงความรู้ความเข้าใจที่ถ่ายทอดออกมา พร้อมอารมณ์และความรู้สึก	- Expression can be started from learning up. (Illustration) We can let children sing exercise with emotion like sing with angry sound for changing the color of tone. - Should start teaching expression by starting with the plan. The first thing is most important thing see the pictures and rhythms, and then where the syllable line up	the teaching expression of the student have to start from day 1.	We can teach expression all the time. It can start from the day they walk into the classroom when you start them.	การแสดงออก (Expression) เริ่มต้นได้ตลอดเวลา การสอน สามารถสอนได้ทุก process ของการสอน	ในการเรียนการสอนการแสดงออก ไม่ควรใช้คำที่มีความหมายจริง เช่นว่า สดชื่น บวกด้วยเสียงที่มีโน้ต			การแสดงออกแสดงออกได้ตั้งแต่ตอนเริ่มสอน		การแสดงออกแสดงออกได้ตั้งแต่ตอนเริ่มสอน แม้ว่าจะไม่ได้มีเสียงหรือโน้ตที่แสดงว่า เป็นแบบหรือการโน้ตที่ระบุไว้เลย	
1.2 การแสดงออก สามารถสอนหรือสอดแทรกได้ตลอดคาบเรียน เริ่ม สอนได้ตั้งแต่วันแรกของการเรียนการสอน											

ประเด็น	TJ	SN	Ch	KL	ST1	S11	S12	T2	S2	N3	S3
1.3 Tempo: the speed of the music, or the number of beats per minute. Children respond physically to both fast and slow speeds. Tempo imparts the degree of rapidity with which a piece is to be executed, and also the adherence to that degree. Degree is usually indicated, at the beginning of the movement and refers to the general character of the movement than to the absolute degree of rapidity. สิ่งเลื้อยการแสดงออก	Tempo of the music affect to the expression	Tempo of the music affect to the expression	Tempo of the music affect to the expression.	Tempo ทำให้ได้ expression ได้ละเอียด	ความเร็วช้าเร็ว (tempo) ช้าเร็ว movement			ความเร็วช้าเร็ว (tempo) ช้าเร็ว movement		ความเร็วช้าเร็ว (tempo) ช้าเร็ว movement การเคลื่อนไหวเร็วช้า ใช้ slow tempo rise ใช้ fast tempo rise แสดงด้วย	
1.3.1 Tempo ขึ้นอยู่กับความคิดและการตีความของนักประพันธ์เพลงที่ได้รับรู้ อย่างชัดเจนแล้วว่าเพลงนี้ให้ความรู้สึกแบบไหน			It depends on the composer.	ขึ้นอยู่กับนักประพันธ์เพลงว่านักประพันธ์ได้คิดเร็วช้าและมีความหมายว่านักประพันธ์ได้ระบุไว้							
1.5 Phrases resemble short sentences in language, and like the latter, require to be distinguished by interpunction, in notation, and by accentuation and breath-taking, in delivery. We recognize three kinds of phrases: Metrical, Melodic, and Rhythmical. (p. 75 ใน iPad เป็น หลักการของ expression) Metrical phrase, consisting of at least four measures, is generally half a period, half a sentence, and would be followed by a semi-colon (;). Melodic phrase is a short melodic sentence, or figure, formed by an unbroken succession of melodically arranged notes. Melodic phrases do not exceed in length the duration of one breath. Regarding interpunction, they resemble that part of a sentence which would be followed by a comma (,). Rhythmical phrase is a short rhythmical figure of two, three, four, or more notes, which is indicated by a slur. Rhythmical phrases are either positive (masculine) or negative (feminine). They are positive, when the first note falls on a strong part of the measure, and the rhythm agrees with the time. They are negative when the first note falls on a	Phrases of the music affect to the expression	Phrases of the music affect to the expression									

คณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย (BBC Boys' Choir)

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยเป็นคณะนักร้องชายล้วน ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับการก่อตั้งโรงเรียน เพื่อขับร้องและบรรเลงดนตรีเพลงนมัสการพระเจ้า ต่อมาใช้ชื่อว่า “BBC Glee Club” โดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ต่อมามีการพัฒนาแนวดนตรีในการร้องหลายประเภทมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1988 คณะกรรมการบริหารภายในโรงเรียน กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยได้ขยายจำนวนสมาชิกักร้องประสานเสียงไปสู่ักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา และให้ชื่อว่า “BBC Boys' Choir” ในช่วงนั้นอาจารย์ ดร.จาริต องค์กรสุวรรณ เป็นผู้รับผิดชอบ อาจารย์ประทีน แสงสว่าง และ อาจารย์บุษบา ศุกระศรี เป็นผู้ฝึกสอน และอำนวยเพลง โดย อาจารย์เจน สุกงษ์ชัยพฤกษ์

ปี ค.ศ. 1991 คณะกรรมการบริหารโรงเรียนได้พิจารณาให้คณะนักร้องประสานเสียงมาอยู่ในการดำเนินงานของฝ่ายศาสนกิจ และเชิญ อาจารย์สถิต สุกงษ์ชัยพฤกษ์ มาเป็นผู้ฝึกซ้อมและอำนวยเพลงร่วมกับอาจารย์เจน สุกงษ์ชัยพฤกษ์ โดยมี อาจารย์วิภากรณ์ สุกงษ์ชัยพฤกษ์ เป็นผู้ประสานงาน และบรรเลงเปียโน ปัจจุบันคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนมีผลงานมากมาย และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง รวมถึงได้รับเชิญให้ร่วมแสดงในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

ตัวอย่างผลงานด้านการขับร้องประสานเสียง

- รางวัลชนะเลิศ จากการประกวดขับร้องเพลงชาติในโครงการ “ธงไตรรงค์ อำรงไทย” เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2553
- เหรียญทองจากการแข่งขันขับร้องประสานเสียง The Festa Musicale 2nd International Choir Festival “Grand Prix Pattaya 2009” Thailand ประเภท Boys’ Choir
- ได้รับเชิญจาก The International Society for Children’s Choral and Performing Arts (ISCCPA) ให้เข้าร่วมมหกรรมการขับร้องประสานเสียงเด็กนานาชาติ ณ เมืองฮัมบวร์ก ประเทศเยอรมัน และเมืองบูดาเปส ประเทศฮังการี เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2001
- ได้รับเชิญจากรัฐบาลฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเข้าร่วมมหกรรมการขับร้องประสานเสียงเด็กนานาชาติ เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1999
- ได้รับเชิญจาก The International Society for Children’s Choral and Performing Arts (ISCCPA) ให้เข้าร่วมมหกรรมการขับร้องประสานเสียงเด็กนานาชาติ ณ รัฐอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1998

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาตอนปลาย
(Wattana Children's Chorus)

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2417 (ค.ศ. 1874) โดยมีซันนารีคณะเพรสไบทีเรียน จากประเทศสหรัฐอเมริกา เดิมมีชื่อเรียกว่า โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง ซึ่งเป็นโรงเรียนสตรีประจำและเป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกของประเทศไทย ตั้งอยู่ในบริเวณพระราชวังหลัง ปัจจุบันกลายเป็นส่วนหนึ่งของโรงพยาบาลศิริราช ครูใหญ่คนแรกคือ มิสซิส แอเรียต เอ็ม เฮาส์ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นในด้านการอ่าน การเขียน การศึกษาคริสตจริยธรรม และการเย็บปักถักร้อย ซึ่งเป็นวิชาสำหรับกุลสตรีไทยสมัยนั้น ในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) กิจการของโรงเรียนเจริญขึ้น สถานที่ตั้งโรงเรียนเดิมไม่สามารถรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น มิสเอ็ดน่า เชเรโวลล์ ครูใหญ่ในขณะนั้น ได้ย้ายโรงเรียนมาอยู่ในสถานที่ตั้งปัจจุบัน และเปลี่ยนชื่อเป็น “วัฒนาวิทยาลัย”

การขับร้องประสานเสียงเป็นกิจกรรมที่อยู่ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยมายาวนาน เพื่อการสรรเสริญพระเจ้าและช่วยให้นักเรียนเกิดสุนทรียะทางดนตรี การขับร้องประสานเสียงเป็นกิจกรรมเสริมศักยภาพให้นักเรียนที่มีความสนใจได้มีโอกาสเข้าร่วม และฝึกฝนอย่างเป็นระบบทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ปัจจุบันโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยมีคณะนักร้องประสานเสียงจำนวน 5 คณะ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา

Wattana Children's Chorus เป็นคณะนักร้องประสานเสียงหญิงล้วน ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) ทุกปีการศึกษาจะเปิดรับสมัครนักเรียนที่มีความสามารถ โดยนักเรียนต้องผ่านการทดสอบและการคัดเสียงตามระบบ ทางคณะมีการฝึกฝนสัปดาห์ละ 2 ครั้งอย่างต่อเนื่องตลอดภาคการศึกษา รวมทั้งจัดค่ายนักร้องประสานเสียงประจำปีการศึกษา ปีละ 2 ครั้ง ในเดือนตุลาคมและมกราคม เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน กิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกตามคำเชิญ การแสดงคอนเสิร์ต การแข่งขันขับร้องประสานเสียงและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระดับประเทศและระดับนานาชาติ ถือเป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ

ตัวอย่างผลงานด้านการขับร้องประสานเสียง

- รับโล่และเข้าเยี่ยมคารวะนายกรัฐมนตรี ในฐานะเด็กและเยาวชนที่น่าชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทย ประจำปี 2563 เนื่องในงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2563 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

- ขับร้องเพลง Somewhere over the rainbow ร่วมกับ CU Orchestra ในโอกาสที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และภริยา เป็นเจ้าภาพงานเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้นำและคู่สมรสจากประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง ในปี 2562

- รับโล่และเข้าเยี่ยมคารวะนายกรัฐมนตรี ในฐานะเด็กและเยาวชนที่น่าชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยประจำปี 2562 เนื่องในงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2562 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

- แสดงคอนเสิร์ตเล่าขานประสานเสียงวัฒนา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมคุณครู อุมา เปศลชีวี โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย

- Silver Diploma-Level IX ประเภท Music of Spirit and Faith Songs และ Special Prize for the most promising children choir จากการแข่งขัน SING'N'PRAY KOBE 2018 ณ เมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น

- Gold Diploma ประเภท Children และ ประเภท Show Choir จากการแข่งขัน The MCE 16th Malaysian Choral Eisteddfod International Choir Festival 2018 และเข้าร่วมการสอบ Initial Choral Singing ของ The Associated Board of The Royal School Of Music (ABRSM) ผลการสอบ passed with Distinction ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

- แสดงคอนเสิร์ตปลุกจิตสำนึกแทนคุณแผ่นดินร่วมกับคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียน
กรุงเทพ คริสเตียนวิทยาลัย
- ขับร้องเพลงธงชาติในพิธีเปิดนิทรรศการ 100 ปี ธงชาติไทย ณ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ.
2560
- รางวัลเหรียญทองจากการแข่งขัน 8th International Choir Festival Grand Prix Pattaya
2015 ณ เมืองพัทยา ประเทศไทย
- แสดงในพิธีเปิด One Young World Summit 2015
- รางวัลชนะเลิศเหรียญทองจากการแข่งขันขับขานประสานเสียงในงานศิลปหัตถกรรม
นักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 61 ปีการศึกษา 2554

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม
(Montfort Children's Choir)

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม

ที่มา : ศุภมิตร ประสบเกียรติ

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2530 เพื่อรองรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางการขับร้อง ปัจจุบัน มาสเตอร์ศุภมิตร ประสบเกียรติ เป็นผู้อำนวยการเพลง และครูภาพร หวังวิสาวิทย์ เป็นผู้ร่วมทำงาน จัดกิจกรรมดนตรีประสานเสียงในแบบตะวันตกให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

ตลอดระยะเวลา 24 ปี ทางคณะนักร้องประสานเสียงได้นำเสนอผลงานการขับร้องเพลงประสานเสียงให้แก่สังคมเชียงใหม่มาโดยตลอด ทั้งคอนเสิร์ตการกุศลประจำปี การแสดงเพื่อรับใช้สังคมในช่วงเทศกาลคริสต์มาส และการแสดงต่าง ๆ ที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ขอมา ความภาคภูมิใจของคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม ที่ได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการส่งเสริมประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ให้เป็นตัวแทนไทยเข้าร่วมแสดงในงานมหกรรมคณะนักร้องประสานเสียงเด็กแห่งอาเซียน ครั้งที่ 1 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี พ.ศ. 2537 และได้มีโอกาสร้องเพลงถวายสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง

นราธิวาสราชนครินทร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เมื่อครั้งเสด็จทรงปฏิบัติพระกรณียกิจ ณ จังหวัดเชียงใหม่

ตัวอย่างผลงานด้านการขับร้องประสานเสียง

- เหรียญเงินจากการแข่งขัน 1st Lanna International Choir Competition 2016 ณ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย
- ได้รับเชิญให้แสดงในงานเลี้ยงรับรอง Gala Dinner 21st GMS Ministerial Conference โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2559
- ได้รับเชิญจากสำนักงานชลประทานที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ในพิธีเปิด “พ่อของชาติ ปราชญ์แห่งน้ำ” เมื่อปี พ.ศ. 2559
- เหรียญทองแดงจากการแข่งขันประสานเสียงโลก “World Choir Games 2013” ณ เมืองเส้าชิง สาธารณรัฐประชาชนจีน
- ชนะเลิศการแข่งขันขับร้องประสานเสียงระดับประถมศึกษา ระดับประเทศ เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2552 ณ เมืองทองธานี กรุงเทพฯ ฯ
- ชนะเลิศการแข่งขันขับร้องเพลงประสานเสียงเพลงพระราชนิพนธ์รอบเขตการศึกษา เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2551 ณ โรงเรียนนวมพอร์ทวิทยาลัย แผนกมัธยม
- ชนะเลิศการแข่งขันขับร้องเพลงประสานเสียงเพลงพระราชนิพนธ์รอบจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2551 ณ โรงเรียนดาราวิทยาลัย
- ชนะเลิศการแข่งขันการขับร้องเพลงประสานเสียงเพลงพระราชนิพนธ์ ระดับภาคเหนือ 17 จังหวัด เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ณ ศูนย์ตรวจราชการจังหวัดพิษณุโลก
- ร้องเพลงถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอกาสเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 60 ปี เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ณ ช่วงประตูท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ และวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ณ ลานโปรโมชั่น ชั้น 3 ศูนย์การค้ากาดสวนแก้ว
- รางวัล Diploma Bronze Level VIII จากการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก World Choir Games ณ เมืองเซี่ยเหมิน สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 13 - 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2549
- แสดงร่วมกับ ลานนา คัมมินส์ ศิลปินค่ายแกรมมี่ ในงานประชุมใหญ่เครือข่ายซีเมนต์ไทย ณ โรงแรมดาราเทวี เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2549

- ร้องเพลงเนื่องในเทศกาลคริสมาส เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2549 ณ โรงแรมเชียงใหม่
พลาซ่าโรงแรม ดิเอมเพส และโรงแรมดาราเทวี

- แสดงคอนเสิร์ต “Angelic Expressions #1” เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2548 ณ โรงละคร
วิทยาลัยนาฏศิลป์ จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาระดับประถมศึกษา (NCS CHOIR)

คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาระดับประถมศึกษา

ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เริ่มก่อตั้ง เมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2447 ณ บ้านพักมิชชันนารี บ้านดอนเชียงยืน ถนนมะโน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน โดยมี ดร. ซามูเอล ซี. ฟิเฟิล ดำเนินการในลักษณะของโรงเรียน ต่อมา ดร.ฮิวจ์ เทเลอร์ และครอบครัวย้ายมาจากจังหวัดลำปาง ได้รวบรวมทรัพย์สินจากการบริจาคของญาติพี่น้องมิตรสหายในประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อนำมาสร้างโรงเรียนที่ถนนสุนทรเทวราช เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2450 ให้ชื่อว่า “โรงเรียนลินกอล์นอะแคเดมี่” รับเฉพาะนักเรียนชาย ส่วนนักเรียนหญิงเรียนที่บ้านพักมิชชันนารีที่ถนนรังสีเกษม ต่อมา ดร.ฮิวจ์ ร่วมมือกับ มีสลุซี สตาร์ลิง สร้างอาคารหลังแรกขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2453 - 2458 ที่บ้านดอนแก้ว ขนานนามว่า “โรงเรียนรังสีเกษม” ตามพระนามของพระองค์เจ้าภาณุรังสี รับเฉพาะนักเรียนหญิง ภายหลัง ดร.คอนรัด คิงส์ฮิวส์ ได้รวมโรงเรียนลินกอล์นอะแคเดมี่และโรงเรียนรังสีเกษมเข้าด้วยกัน เมื่อปี พ.ศ. 2511 ตั้งชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา” ปัจจุบันเขตรังสีเกษมเป็นสถานที่เรียนของระดับประถมศึกษา ส่วนเขตลินกอล์นอะแคเดมี่เป็นสถานที่เรียนระดับมัธยมศึกษาและปฐมวัย

การขับร้องเพลงประสานเสียงอยู่คู่กับโรงเรียนมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง ช่วงแรกเน้นสอนให้กับผู้สอนเป็นหลัก ต่อมาการขับร้องประสานเสียงกลายเป็นกิจกรรมและเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งงานแสดงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ร้องถวายเสียงในคริสตจักรประสิทธิพรนานเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา 2) ร้องในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และ 3) ร้องเพื่อชุมชนและจังหวัด ในขณะที่การจัดการด้านขับร้องประสานเสียงยังไม่เป็นระบบ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2545 อาจารย์รังสฤษฎ์ สวณะ ได้เข้ามาบริหารดูแล จึงเริ่มตั้งชมรมขับร้องเพลงประสานเสียงขึ้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ อนุบาลคอรัส คณะนักร้องระดับประถมศึกษา และคณะนักร้องระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานแสดงต่าง ๆ ยังดำเนินต่อไป และในขณะเดียวกันเริ่มนำคณะนักร้องประสานเสียงเข้าร่วมการแข่งขัน ในภายหลังการดูแลขับร้องประสานเสียงเริ่มไม่ทั่วถึง เนื่องจากมีบุคลากรเพียงท่านเดียว จึงได้ยกเลิกอนุบาลคอรัสและคณะนักร้องระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เหลือเพียงคณะนักร้องประสานเสียงระดับประถม

ตัวอย่างผลงานด้านการขับร้องประสานเสียง

- แสดงในพิธีจบหลักสูตร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2561 ณ โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2562
- รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ภาคเหนือ จากการแข่งขันขับขานประสานเสียง งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ
- แสดงในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 34 “น่านเกมส์” ระหว่างวันที่ 19 - 29 มีนาคม พ.ศ. 2561
- รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง จากการแข่งขันขับขานประสานเสียง งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 65 ปีการศึกษา 2558 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ
- รางวัลชนะเลิศ จากการประกวดขับร้องประสานเสียงบทเพลงสรรเสริญพระบารมี ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภายใต้โครงการ “สรรเสริญพระบารมี 100 ปี ร่วมน้อมใจไทย” ในปี พ.ศ. 2557
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 จากการแข่งขันขับขานประสานเสียง งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 63 ปีการศึกษา 2556 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

- ร่วมแสดงในงาน “EAU สุนทรีย์ นันทบุรี ศรีนครน่าน” ในวันเสาร์ที่ 21 กันยายน พ.ศ.
2556 ณ เวทีกลาง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติน่าน

**ผู้สอนคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
และคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6**

อาจารย์สถิต สุกจงชัยพฤกษ์

ที่มา : Facebook สถิต สุกจงชัยพฤกษ์

อาจารย์สถิต สุกจงชัยพฤกษ์ จบการศึกษาจาก University of Utah ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้านดนตรีศึกษา เอกการขับร้องประสานเสียง ได้ศึกษาการขับร้องเพลงกับ Dr. David Power, Prof. Marion Miller และ Dr. John M. Cooksey ในระหว่างที่ศึกษา อาจารย์สถิต ได้รับคัดเลือกให้เป็น ผู้ช่วยผู้อำนวยการของ คณะนักร้องประสานเสียง University of Utah Concert Chorale ปัจจุบัน เป็นผู้ฝึกซ้อมและผู้อำนวยการเพลงคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย คณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 และคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับมัธยมศึกษา

อาจารย์สถิต เป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหารองค์กร The International Society for Children's Choral and Performing Arts (ISCCPA) ซึ่งตั้งอยู่ ณ รัฐอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นกรรมการบริหารของ ISCCPA ภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก รวมถึงเป็นหนึ่งในคณะกรรมการ ก่อตั้งสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย และเป็นกรรมการฝ่ายวิชาการของสมาคม

ผู้สอนคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

อาจารย์ณัฐธิดา วงศ์พรหม

ที่มา : ณัฐธิดา วงศ์พรหม

อาจารย์ณัฐธิดา วงศ์พรหม จบการศึกษาจาก ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (หลักสูตรนานาชาติ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ณัฐธิดาเป็นผู้อำนวยการเพลงให้กับ Wattana Children's Chorus และเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการเพลงให้กับ Wattana Girls' Chorus ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 ผลงานที่ได้มีโอกาสช่วยควบคุมและดูแลการฝึกซ้อมสำหรับการเข้าร่วมการแข่งขันรายการต่าง ๆ ในต่างประเทศ ได้แก่ Moscow Sounds 2017 ประเทศรัสเซีย Sing'n Pray in Kobe 2018 ประเทศญี่ปุ่น Venezia in Musica ประเทศอิตาลี ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโทด้านการอำนวยการเพลงขับร้องประสานเสียง ณ Portland State University ประเทศสหรัฐอเมริกา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้สอนคณะนักร้องประสานเสียงเด็กโรงเรียนมงฟอร์ต แผนกประถม

มาสเตอร์ศุภมิตร ประสบเกียรติ

ที่มา : ศุภมิตร ประสบเกียรติ

มาสเตอร์ศุภมิตร ประสบเกียรติ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เครื่องมือเอกแซกโซโฟน สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ เมื่อปี พ.ศ. 2544 ระหว่างที่ศึกษาอยู่ ได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นสมาชิกคณะนักร้องประสานเสียงของมหาวิทยาลัย นำโดย อาจารย์อายุ นามเทพ มาสเตอร์ศุภมิตร เริ่มทำงานเป็นผู้สอนและผู้ควบคุมคณะนักร้องประสานเสียงมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน

มาสเตอร์ศุภมิตร เคยมีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันวงโยธวาทิตชิงถ้วยพระราชทานฯ ถ้วย ข. ในปี พ.ศ. 2539 และถ้วย ก. ในปี พ.ศ. 2540 - 41 ขณะศึกษาอยู่ที่โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม

ผู้สอนคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา

อาจารย์รังสฤษฎ์ สนวนทะ

ที่มา : ศศินันท์ วิภูษิตมากุล

อาจารย์รังสฤษฎ์ สนวนทะ จบการศึกษาจาก สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ เริ่มทำงานเป็นครูสอนวิชาดนตรีที่โรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2545 อาจารย์รังสฤษฎ์ เป็นผู้ก่อตั้งและผู้ฝึกซ้อมคณะนักร้องประสานเสียงโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา (NCS. Choir) และคณะนักร้องประจำคริสตจักรประสิทธิพรน่าน อีกทั้งเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนดนตรีแห่งแรกของจังหวัดน่านในนาม “โรงเรียนดนตรีแพนตาเซีย”

อาจารย์รังสฤษฎ์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นศิษย์เก่าดีเด่นด้านศิลปะดนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2562 จากโรงเรียนน่านคริสเตียนศึกษา ได้รับโล่เชิดชูเกียรติยกย่องให้เป็นศิษย์เก่าดีเด่นด้านศิลปะ (ดนตรี) เมื่อปี พ.ศ. 2558 จากสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสตรีศรีน่าน ได้รับเกียรติบัตรการสนับสนุนการแสดงดนตรีพื้นบ้านร่วมสมัยถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระราชอาคันตุกะ ในงานถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ เมื่อปี พ.ศ. 2555 จากสำนักงานจังหวัดน่าน และได้รับเกียรติบัตรการส่งเสริม สนับสนุน งานด้าน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เนื่องในสัปดาห์วันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี พ.ศ. 2553 จากสำนักงานจังหวัดน่าน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ศศินันท์ วิภูษิตมากุล
วัน เดือน ปี เกิด	13 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ค.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาวิชาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ.2544)
ที่อยู่ปัจจุบัน	419/276 หมู่ 5 ถ.เทพารักษ์ ต.เทพารักษ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270
รางวัลที่ได้รับ	เหรียญทองแดง จากการแข่งขัน Fukushima Vocal Ensemble Competition ครั้งที่ 6 ณ เมืองฟุกุชิมะ ประเทศญี่ปุ่น (พ.ศ. 2556) ได้รับทุนการศึกษาจาก “Yamaha Music Scholarship” (เครื่องมือเอกเปียโน) (พ.ศ. 2544)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY